ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

9 770032 339010

26. VII 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА: 35 ДИН. ● БРОЈ 2065

КОЗЕ КОЈЕ ПАДАЈУ У НЕСВЕСТ

Верovали или не!

МЕТЈУ ВЕБ

(1848-1883)
ЈЕ ПРВИ ПРЕПЛИВАО ЛАМАНШ. ОН ЈЕ РАСТОЈАЊЕ ОД ДОВЕРА ДО КАЛЕА ПРЕШАО ЗА 21 ЧАС И 45 МИНУТА И ЗА ТО ВРЕМЕ КРЕПИО СЕ ПИВОМ, БРЕНДИЈЕМ, ЧАЈЕМ И РИБЉИМ УЉЕМ.

ЧОВЕК СА ШЕШИРОМ

НА ОБАЛИ РЕКЕ ШОШОН У ВАЈОМИНГУ (САД), ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

УДОВИЦЕ

ИЗ НОВЕ ГВИНЕЈЕ, НАКОН СМРТИ МУЖА, НИЖУ БОГАТЕ ОГРЛИЦЕ. ЗА СВАКИ МЕСЕЦ КОЈИ ОДЛУЧЕ ДА ПРОВЕДУ У ЖАЛОСТИ, НАПРАВЕ ПО ЈЕДНУ НИСКУ СЕМЕНКИ.

СВИ КИТОВИ

УЛОВЉЕНИ У ВОДАМА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ, ПРЕМА СТАРОМ ЗАКОНУ, ПРИПАДАЈУ КРАЉЕВСКОЈ КРУНИ. ТАКО КРАЉИЦА ИМА ПРАВО ДА УЗМЕ ГЛАВУ, ЛОВАЦ ТЕЛО, А ПРИНЦ ФИЛИП РЕП.

ПАРИЖАНИН МАНЏКИН

ПУНЕ 44 ГОДИНЕ НА УЛИЦАМА ФРАНЦУСКЕ ПРЕСТОНИЦЕ ПРОДАВАО ЈЕ ОЛОВКЕ ОДЕВЕН У ГЛИШАНУ ЦРНО-БЕЛУ ТУНИКУ И КРСТАШКИ ОКЛОП.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● канадски играч голфа Кели Мари поставио је рекорд који ће свакако ући у Гинисову књигу. Овај спортиста успео је да хитне лопту на раздаљину од 626,6 метара чиме је премашио претходни светски рекорд (579,8 m) за готово читавих 50 метара!

●●● недавно су на Антарктику нађени остаци џиновске птице грабљивице фороракус чија се старост процењује на преко 40 милиона година: била је висока три метра, са главом као у коња и наоружана јаким кљуном дугачким 60 центиметара! Фороракус није могао да лети, али је зато трчао брзином ждрепца.

●●● први метро у Европи чији се вагони крећу на ваздушном јастуку отворен је недавно у аустријском граду Серфеусу, у Тиролу, који је скијашки центар и налази се на висини од 1400 метара. Кроз тунел дугачак 1,2 км спортисти и туристи стижу до жичаре која их води до врха стазе. Ова кратка метро линија омогућила је граду да се реши аутобуса и аутомобила, па је и ваздух постао чистији. Линија превезе 2.000 путника на сат, а возом се управља аутоматски.

●●● Велики кањон у Колораду (САД) веома страда од авиона и хеликоптера који прелећу изнад њега – сваког дана преко 60 пута – што, сматрају стручњаци, не може проћи без последица. Бука летелица узнемирава животиње које овде живе, а подрхтавање ваздуха прети остацима рушевина индијанских грађевина старих неколико хиљада година.

●●● астрономи су све доскора веровали да наша галаксија има облик спирале, али је недавно амерички научник Блиц утврдио помоћу радиотелескопа пречника 100 метара да Млечни пут више подсећа на набубрели диск онивичен зупчастим врховима маглине.

●●● оболели од шизофреније, епилепсије и циклофреније осећају неодољиву потребу да нешто одсеку: бркове, косу, а дешава се и – уво. Зато италијански психијатри, на основу богате статистике, саветују да на прве знаке лошег расположења треба променити фризуру – шишање делује смирујуће на психу.

Илустрово: Зоран Петканић – Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

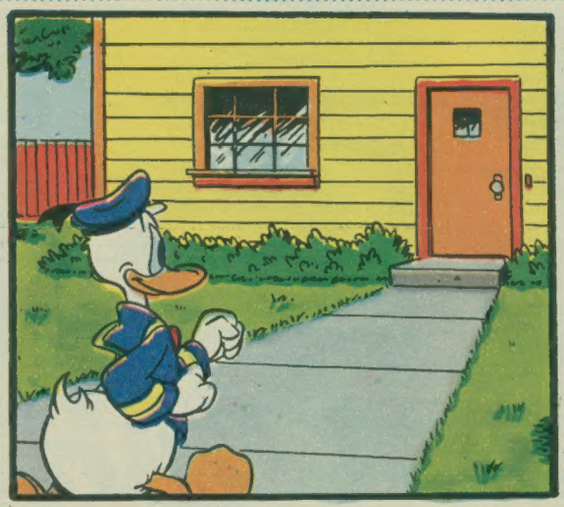

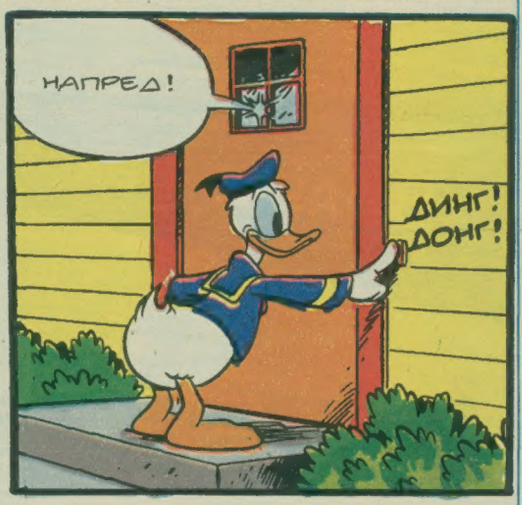

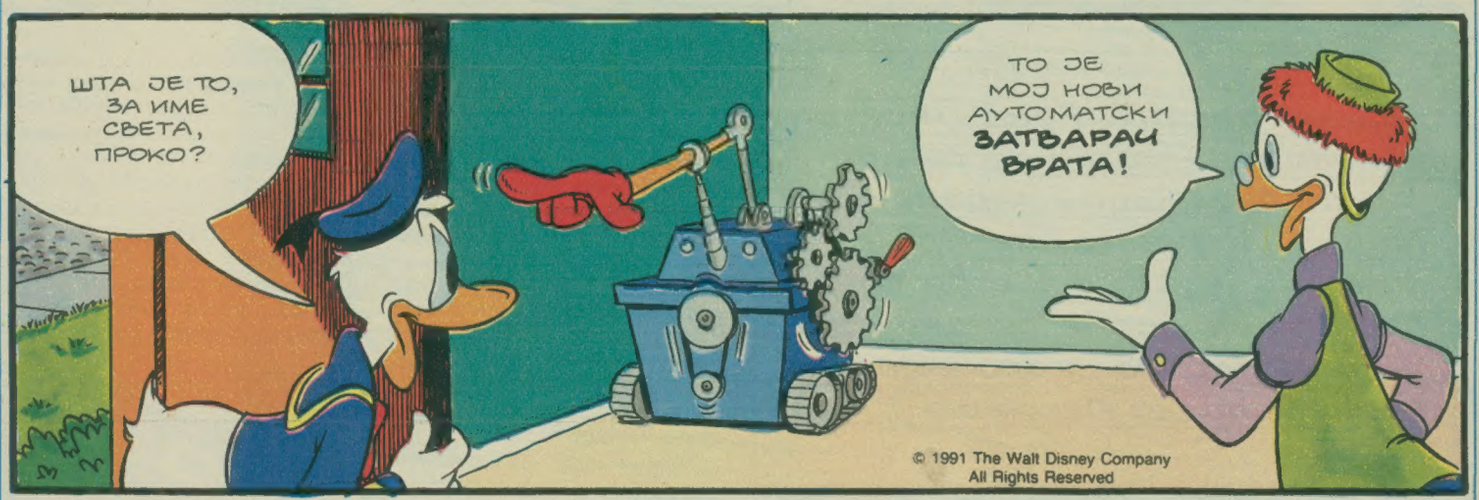

Велико бекство из Француске

ЛЕТАЧИ У ДРВЕНОМ САНДУКУ

Млади виконт Рене Фонтен никако није могао да се помири са окупацијом Француске. Морао је нешто да уради и смислио је. Он и његов возач Марсел склепаће авион, уградиће мотор из „ролс-ројса" и кренути преко Ламанша

Уз слабу светлост фењера Рене и Марсел извукли су авион из амбара и усмерили га дуж алеје која је требало да им послужи као писта. Још једном су проверили све спојеве, жице и команде. Зора је тек почињала кад се виконт сместио у отворену кабину, ако је тако могла да се назове, и руком дао знак Марселу да може да заврти елису. Мотор се покренуо уз подрхтавање читавог авиона и Марсел је хитро ускочио иза Ренеа. Летелица се покренула као поскакујући по неравном терену све брже и брже, Рене је повукао полугу за полетање. Кад су достигли висину од непуних сто метара, узели су курс према Енглеској избегавајући насеља.

Стигли су на обалу, код Ле Трепорта, и ускоро се нашли над Ламаншом. Лакнуло им је, али само накратко. Нису стигли ни до пола канала кад се зачула тутњава авиона. Била је то патрола „спитфајера" из оближње енглеске базе која је толико уплашила виконта да је одмах почео да им маше великом белом марамом. Из „спитфајера" су им, запрепашћени чудном летећом скаламеријом, дали знак да их прате до најближег аеродрома. И, тако после три сата од полетања са имања виконта Ренеа успели су да се спусте на енглеско тло. На малом аеродрому у западном Сасексу тог априлског јутра 1941. године група механичара и пилота ишчуђавала се како је ово чудо уопште могло да узлети.

Као Луј Блерио

Прича о овом необичном авиону почиње у окупираној Француској, тачније на имању двадесет петогодишњег виконта Ренеа Фонтена које се налазило у близини Руана. Ни као Француз, ни као патриота, ни као официр, у краткотрајном рату између Француске и Немачке, виконт није могао да се помири са окупацијом домовине. Иако га Немци нису узнемиравали, осећао је да је њихов заробљеник и то га је тиштало. Било би му, размишљао је, лакше да су га послали у заробљенички логор.

Обилазећи имање једног јутра застао је поред Марсела, шофера који је возио његов „ролс-ројс". Марсел је петљао око мотора. Штета што најбољи мотор на свету стоји овако неискоришћен, помислио је виконт и продужио низ стазу. Мало касније своје уобичајено одмарање нагло је прекинуо и дотрчао до Марсела.

– Борићемо се за Француску, Марсел. Морамо прелетети Ламанш... знам да си ти одличан механичар, искористићеш мотор, а ја ћу ових дана за Париз да набавим литературу са нацртима за авион.

Марсел га је гледао у чуду, али је прихватио. Знао је да је Рене још пре рата пилотирао малим авионом од Руана до француске ривијере. Али, једно је управљати авионом а друго направити га.

Рене је успео да од немачких власти добије дозволу да оде у Париз, под изговором да треба да среди неке послове око имања. Тамо је грозничаво трагао и успео да нађе књиге о градњи летелица, аеродинамици, као и неки лак за чамце. Пре него што је започео посао Рене је отпустио сву послугу сем двоје неопходних, под изговором да није у стању у овим тешким временима да их плаћа.

Стари амбар постао је главни пројектантски биро и радионица. За материјал није бринуо; труп ће бити од дасака и шперплоча са намештаја, крила од дрвета пресвучена платном, клавирским жицама

Илустровао: Бранислав Јовановић

ће учврстити костур авиона и везати команде за управљање авионом. Наравно, мотор је из „ролс–ројса", као и точкови са једног неискоришћеног возила.

– Па, ни Луј Блерио 1909. године, када је први пут прелетео Ламанш, није могао да има бољи авион – уверавао је Рене Марсела.

Летећи сандук

Виконт Рене и Марсел вредно су радили и посао је полако одмицао, али њихова направа мало је личила на авион, чак и у поређењу са летелицама из времена пионира авијације. Није их обесхрабрила ни помисао да ће се летелица распасти при мало јачем ветру. Више их је бринуло на који начин доћи до бензина, а било им је потребно најмање педесет литара. Купе ли га на црној берзи, изазваће сумњу, па су од те идеје одмах одустали.

На крају је Марсел дошао на најбољу идеју. Виконт би на свом имању најмање једном месечно приређивао пријем за немачке официре и док би се гости забављали Марсел би из резервоара њихових аутомобила извлачио по три–четри литра бензина. Претходно би, наравно, и возачи били позвани на пиће или сендвич.

Немци су позиве на пријем са задовољством прихватали јер је то била добра пропаганда њихове сарадње са угледним људима у крају, а преко њих и са локалним становништвом. А Рене, који је из дна душе мрзео Немце, морао је са њима да ћаска расположено и пријатељски.

Најзад је потребна количина бензина била сакупљена. Преостало је још само да крену на тај дуго очекивани лет. То би уједно био и први лет авионом чије летачке особине нису биле познате јер о пробном лету није могло бити говора. Навигационе уређаје нису имали, па су одлучили да узлете у праскозорје када ће, како–тако моћи да се оријентишу надајући се да неће бити примећени и погођени из противавионског оруђа.

Марсел не признаје

Сутрадан по слетању у Енглеску оба Француза заједно са својим авионом, пребачени су у Лондон где их је саслушао официр енглеске контраобавештајне службе. Виконт је детаљно објаснио како је дошао на идеју да направи авион и како су Марсел и он то извели. Човек из Интелиџенс сервиса био је задивљен њиховом причом. Није крио запрепашћење када је са једним ваздухопловним стручњаком детаљно разгледао авион. Ипак, искусном обавештајцу нешто се ту није слагало. Зато је још једном разговарао са Ренеом, посебно занимајући се за техничке детаље. Међутим, виконт му је био од мале помоћи око описа радова јер је то све радио врстан механичар, његов возач Марсел.

Позвао је после одласка Марсела. Посматрао га је упорно пар минута, а онда га је упитао.

– Марсел, било вам је лако да обманете господина Фонтена који мисли да сте му верни као и Француској. Он је такав патриота да не може да схвати да неко може да се прода непријатељу, али нас нећете преварити. Три ствари вас одају.

– Ништа не разумем, господине... о чему ви говорите? Какве три ствари?

– Најпре, мотор. Вероватно сте се надали да ће се авион оштетити приликом слетања или да ми нећемо детаљно прегледати мотор. Али, наши стручњаци су то урадили и установили да је мотор преправљен како би се повећао степен компресије. Јер, иако је „ролс–ројс" у питању, није

могуће мотор из кола одмах уградити у авион. Ви сте то морали да знате пошто сте вешт мајстор, али одакле вам алат за то. Није то једноставан захват, од неког сте морали да добијете алат и делове.

– Друга ствар је бензин. Па, господине, и сами знате да без високооктанског горива не вреди повећавати степен компресије. А бензин сте ви набављали јер је виконт био заузет забављањем гостију. Значи, набавили су вам га ваши немачки пријатељи. Ништа вам не вреди, Марсел, прегледали смо и гориво из вашег резервоара...

Марсел се није усуђивао да погледа у очи енглеском официру. Овај је наставио.

– И треће, погледајте ову карту Француске на којој сам обележио правац вашег лета, овде сте пролетели тик поред немачких положаја, да би затим код Ле Трепорта прошли изнад немачке противавионске батерије. Пошто сте летели брзином од око 80 километара на сат, изнад Француске сте провели око два сата и самим тим били идеална мета Немцима. Како је могуће да вас за та два сата нико не гађа или не пресретне. Зато што су знали да ви пролазите, Марсел, то је бар јасно.

– Кад вам је господин Рене открио план, ви сте га изнели својим новим газдама и они су вас саветовали да га подржите. Јер, ако успете да се пребаците у Енглеску, много ћете им користити. Ко би могао да сумња у човека који ризикује живот да би стигао до нас? На вашу жалост, ми сумњамо на сваког избеглицу све док не докажемо његову невиност.

Марсела ове чињенице нису сломиле, упорно је одбијао да било шта призна и тврдоглаво се држао првобитне приче. Остао је у кућном притвору све до краја рата 1945. године када је враћен у Француску да би му се тамо судило.

Једне вечери када су га спроводили са саслушања, при уласку у аутомобил оборила су га једна кола угашених фарова и нестала у попречној улици. Возач тих кола никад није откривен, али је свима било јасно да припадници француског Покрета отпора не праштају издајницима.

Његов газда виконт Рене Фонтен у Енглеској је приступио Слободним француским снагама и храбро се борио у Северној Африци где је неколико пута и рањен. За свој подвиг одликован је највишим орденом.

Д. М.

У ТРАГАЊУ ЗА ДРУГИМ СВЕТОВИМА

Већина верује да међу овим звездама има живота који је сличан нашем

Прошло је тридесетак година откако је почела да се остварује замисао Френка Дрејка, истраживача из Националне астрономске опсерваторије у Вирџинији, да се ослушкује небо и трага за сигналима из ванземаљских цивилизација. Његов пројекат носи назив „Озма", што подсећа на име краљице која је живела у далекој земљи Оз (Сетите се приче „Чаробњак из Оза"). Било је у међувремену и других покушаја да се ухвате сигнали интелигентних бића с других планета, а од пре извесног времена у Аргентини је почео да се остварује и пројекат META II,јединствен по томе што „ослушкује" јужно небо и усаглашава свој рад с пројектом META I, који обухвата северну хемисферу, тако да ће читаво небо око Земље бити под сталном контролом.

До сада су људи на ослушкивање свемира утрошили више од 200 хиљада часова, али треба рећи да је у односу на данашње технолошке могућности Дрејк имао много више посла. Најбољи пример је истраживање које тренутно спроводи Опсерватрија Харвард-Смитсонијан у Масачусетсу: у могућности су да истовремено надгледају више од осам милиона канала! Другим речима, у једној секунди могу да обраде више података него што је Дрејк био у стању за три месеца непрекидног рада, јер је имао пријемник са само једним каналом. Осим тога, пројекат „Озма" морао је привремено да буде обустављен зато што је радио-телескоп Грин Банк у Великој Британији требало да послужи за неку другу намену.

„Стража" Сагана и Спилберга

У овом тренутку сви покушаји да се ухвате звучни сигнали из свемира од неких других интелигентних бића нису дали резултате, али је зато било неколико случајева најаве „великог догађаја". Још је Дрејк открио сигнал изузетне снаге који се понављао сваких десет дана, па је тада светом прострујала вест да ванземаљци заиста постоје. Међутим, убрзо се испоставило да је у питању било мешање са Земље.

Пројекат SETI, који спроводи у дело Универзитетска опсерваторија у Охају, кренуо је 1973. и један је од најстаријих програма те врсте који још траје. Од 1981. „Планетарно друштво" (приватно удружење људи из читавог света који својим прилозима помажу све врсте истраживања свемира) постало је главни покровитељ поменутог пројекта. Упркос многим невољама, ово друштво је помогло и пројекат физичара Пола Хоровица са универзитета Харвард који подразумева преносни систем, што значи да може да се угради на било који радио-телескоп.

Године 1983. овај систем је трајно прикључен на радио-телескоп опсерваторије у Харварду. Тако је почео да се остварује и пројекат „Стража". У то време систем је имао 131.000 канала за ослушкивање свемира. Међутим, Планетарно друштво је захтевало много више, па су у читаву ствар укључили не само Карла Сагана, једног од најупорнијих трагача за животом изван наше галаксије, већ и чувеног режисера Стивена Спилберга који је за проширење пројекта уложио део добити од филма E.T. Тако је 1985. начињен уређај са осам милиона канала који је назван Пројекат META I.

Сеоба на Месец

У 1992. години и NASA ће узети учешћа у трагању за радио-сигналима ванземаљских цивилизација јер ће у истраживању укључити систем који ће са мање канала од програма META покрити више фреквенција – од 1–10 гигахерца („гига" значи милијарду пута већи). Могућности програма

ЧЕКАЈУЋИ ОДГОВОР

Пре 16 година послали смо радио-поруку интелигентним бићима из свемира – објаснили ко смо и где се налазимо. У очекивању „великог догађаја" сада и сами ослушкујемо свемир, уз помоћ инструмената на којима и ванземаљци могу да нам позавиде

META I и II су далеко мање, али се Хоровиц већ спрема да, уз помоћ NASE, произведе уређај који ће располагати с невероватних 100 милиона канала.

У међувремену су и Совјети привели крају бројне пројекте овог типа. Ускоро ће у свемир лансирати радио-телескоп назван „Радиоастрон". Главна улога ће му бити да проучава галаксије, квазаре и друге радио-астрономске објекте. У случају да се преко њега ухвате сигнали других цивилизација, људи ће овај телескоп послати у сусрет тим сигналима и тако обезбедити још веће могућности пријема и провере.

Они на Земљи тренутно граде (у азијском делу Совјетског Савеза) нови радио-телескоп који ће научницима С. Ф. Ликачеву и Г. М. Рудњицком послужити за истраживања са потпуно новим фреквенцијама.

На жалост, како време пролази, наша цивилизација све више производи електронску буку која стиже у етар од сателита, телевизије, радио-станица, нових ћелијских телефона... Та бука може да заглуши слабије сигнале из дубине свемира. „Електронски смог" ће нас, кажу, кроз неколико година приморати да осетљиве инструменте пренесемо на Месец. Све у свему, бројни програми и све веће техничке могућности пружају нам наду да није далеко час када ћемо преко телефона моћи да чујемо неког са друге планете.

Припремио: ***Д. Варагић***

МИ КРОЗ 22.000 ГОДИНА

Шеснаестог новембра 1974. у 10.30 сати антена највећег радио-телескопа на свету (у Аресибу на острву Порторико) усмерена је према одређеном циљу – маси од око 500 хиљада небеских тела у сазвежђу Херкул означеном са М 13. Према тој групи звезда, удаљеној око 22.000 светлосних година, послата је порука која симболично означава нашу отвореност према непознатим цивилизацијама. Тог дана је, због јачине сигнала, читавих 169 секунди Земља била светлија од Сунца. Ко год да их ухвати, знаће да се ради о неком небеском телу у близини ове звезде.

Од тада је прошло нешто више од 16 година. Путујући брзином светлости, овај сигнал је превалио милијарде и милијарде километара, али то је само делић раздаљине коју тек треба да пређе. Порука је састављена од 1679 сигнала који садрже најважније одлике наше планете и човечанства уопште: објашњава где смо, одакле смо послали поруку и од чега се наш свет састоји.

На Земљи ће се сменити генерације и генерације, али кроз 22.000 година кроз бескрајe свемира путоваће и даље део нас – људи из 2000. године. Дуго чекање на одговор већ је почело...

Параболични рефлектор радио-телекопа у Нансију, у Француској, користи се за истраживања из програма СЕТИ

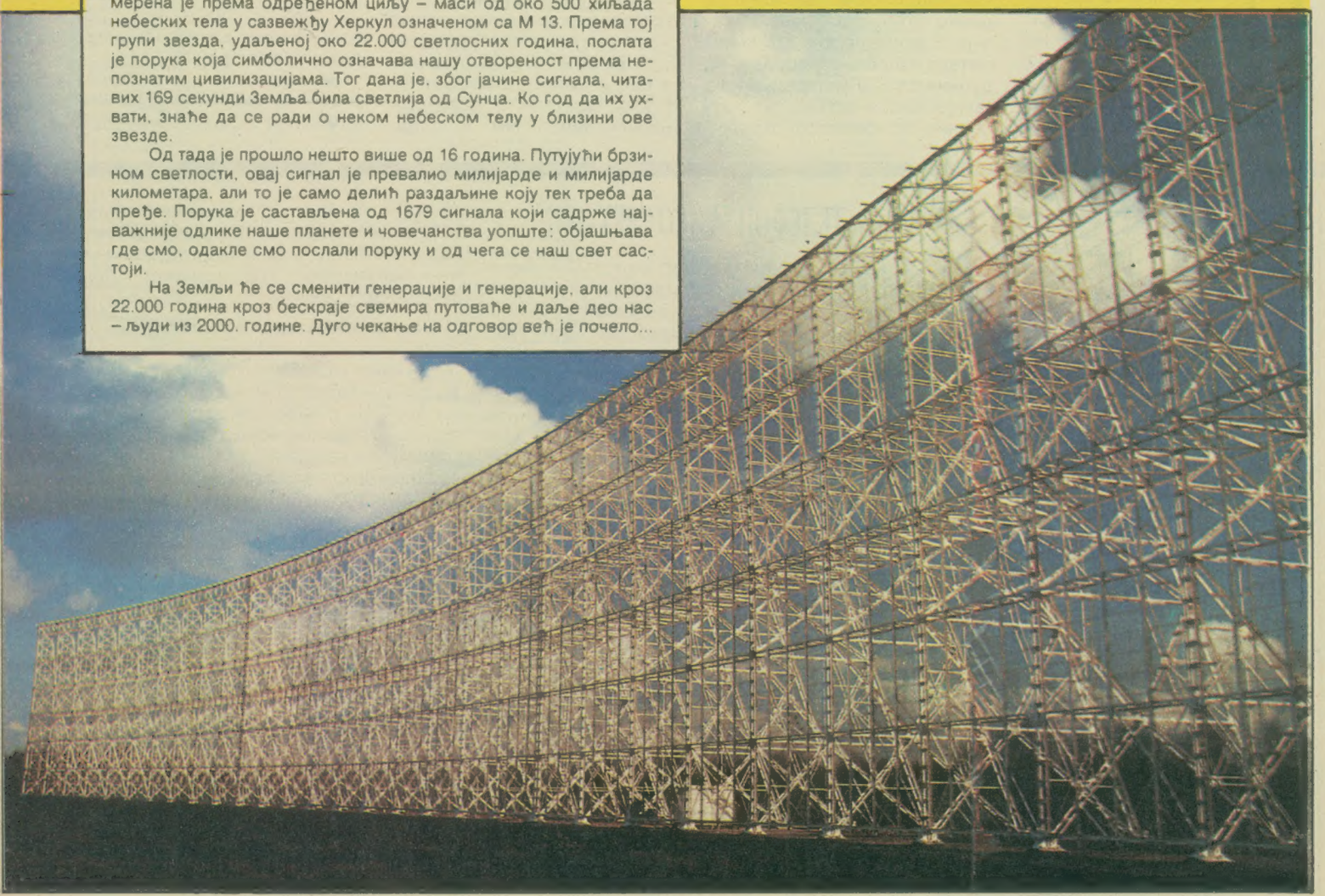

БЕРМУДСКИ ТРОУГАО:

крај мистерије?

СЛУЧАЈ ЛЕТА БРОЈ 19

С Бермудским троуглом, изгледа, дефинитивно нису чиста посла

Четрдесет и пет година бежили смо се од прича о бродовима и авионима који под крајње тајанственим околностима ишчезавају без трага и гласа увек на истом делу Атлантика, у троуглу између Бермуда, јужне Флориде и Великих Антила. А може лако бити да смо се без везе узбуђивали.

Од последње недеље маја „уклети" троугао изгледа много мање уклето него што нам се свих ових година чинило. Ради се о томе да је једна њујоршка компанија која се специјализовала за вађење давно потонулих шпанских галија с морског дна, 15 километара од обале Флориде, на дубини од 230 метара, уместо галије нашла остаке пет торпедних бомбардера америчке Ратне морнарице. Откриће не би никога нарочито узбудило да се, ствар је готово сигурна, не ради о бомбардерима који су 5. децембра 1945. године узлетели из базе у Форт Лодердејлу на Флориди, а потом ишчезли да их више нико никада не види. До маја ове године.

Откриће је утолико значајније што је на случају лета број 19, такозване ишчезле ескадриле, и поникао мит о Бермудском троуглу. Подједнако је значајан и податак да је легенда лансирана једног децембарског дана 1950. године када су новине опасно оскудевале вестима. Новинар „Асошијетед преса", извесни Е. В. Џонс, није био лењ те је сео и мало прочепркао по старим вестима о неразјашњеним авионским и бродским несрећама. Том приликом дошао је до занимљивог открића: сви тајанствени случајеви догодили су се унутар истог троугла на Атлантику. Џонсову причу одмах су преузеле, и успут је и додатно надувале, и друге агенције, дневни листови и часописи и потом наставили да је распредају, с краћим и дужим паузама, све до данашњих дана.

Мада серијски бројеви авиона још нису званично потврђени, поуздано се зна да једна од олупина носи број 28, што је иначе био број предводника ескадриле злосрећног лета број 19.

Занимљиво је да се Морнарица још није огласила, што компанији „Сајентифик серч

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ТЕЛЕФОН ЗА ЦЕО СВЕТ - 1992.

Захваљујући сателитима моћи ћете директно да разговарате са сваким кога пожелите да чујете, без обзира на којем се месту у свету налазио тог тренутка! Нови телекомуникациони систем, који ће ускоро инсталирати гигантска америчка корпорација Моторола, назван је ИРИДИЈУМ: 77 сателита биће лансирано у орбиту око Земље, на висину од око 400 километара, а први експериментални сателити предвиђени су већ за 1992. годину. Они ће омогућавати да се прикупљају и преносе сигнали које емитују портабл телефони. Уз помоћ слушалице која се може понети било куд да кренете, моћи ћете да разговарате с пословним партнером у његовој канцеларији, аутомобилу, авиону.

Овај пројекат који је технолошки потпуно остварљив процењује се на око 6000 нових милијарди! Моћи ће да га користе сви који плате месечну претплату од око 250 динара а, наравно, пре тога одвоје и шест милиона динара за апарат (предајник-пријемник). И није скупо с обзиром на то колико ће од њега имати користи „путујући номади" који све своје послове завршавају у колима.

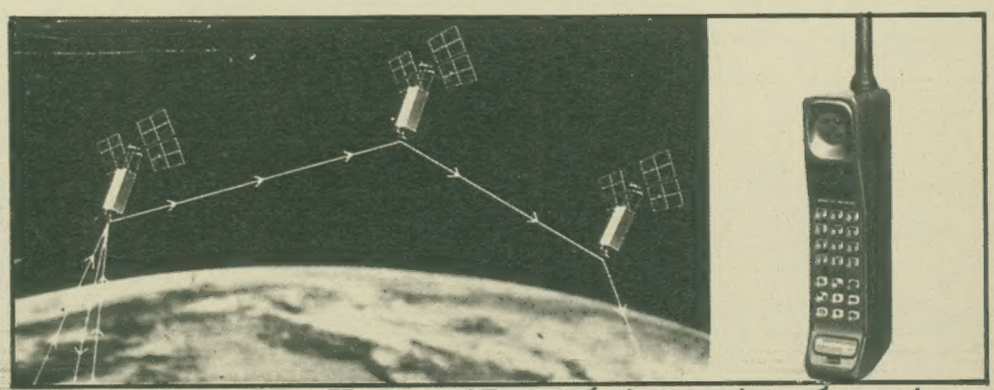

Светска мрежа у васиони: 77 сателита! По овом броју систем је и добио име јер управо толико електрона има атом иридијума

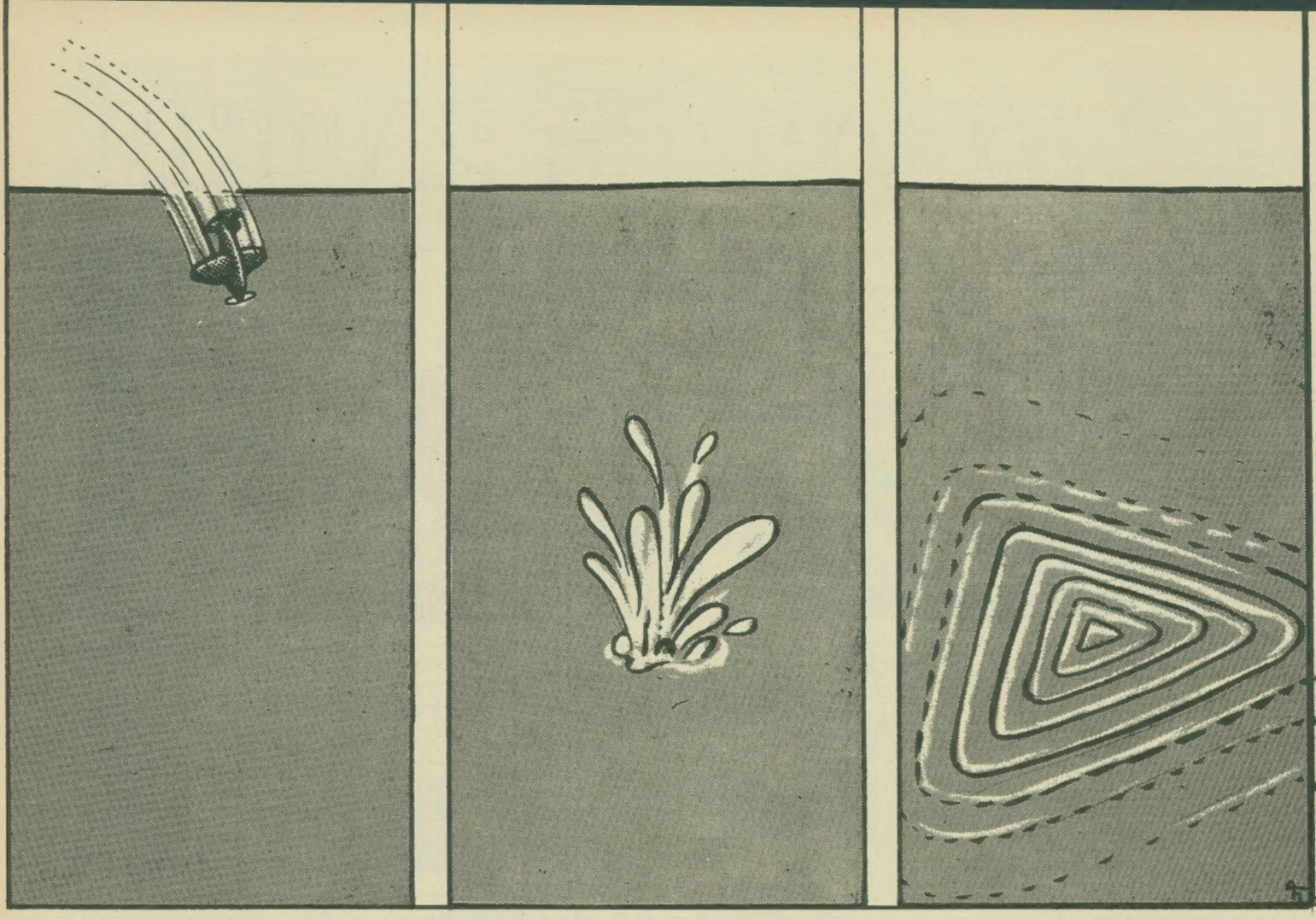

Илустровао: Растко Ћирић

пројект" савршено одговара, јер већ има понуду од 150.000 долара за ексклузивно право на сваки делић „гвожђа" који буде извукла с дна Атлантика.

Испостави ли се да у мору, на 15 километара од Форт Лодердејла заиста леже остаци ишчезле ескадриле, мит о Бермудском троуглу биће озбиљно уздрман. Бар до првог следећег тајанственог нестанка неког авиона или брода.

М. И.

ЖИВОТИЊЕ ИЗБЛИЗА

● Најјаче хемијско оружје на свету „држи у својим рукама" жаба кокои која насељава неке области Јужне Америке. Један грам њеног отрова може да убије више стотина хиљада људи.

● Кад се удвара својој изабраници, мужјак морске ласте плавих ногу клепеће као чегрталька.

● Шимпанза никад неће преспавати два пута у истом „кревету".

● Жирафи је доста 20 минута дубоког сна дневно и готово све остало време она држи врат високо усправљен.

● Мала птица вивак неће оклевати да се супротстави слону да би одбранила своје гнездо.

● Ни до данас се не зна зашто зебре имају пруге, али међу претпоставкама постоје и такве да је у питању камуфлажа, хлађење (беле пруге одбијају а црне привлаче сунце, па се разликом у загревању ствара нижа температура на површини тела), све до тога да су оне знак да припадају истом крду, нешто као симболи на дресовима фудбалске екипе!

● Најбржа животиња је гепард. Његова брзина достиже 95 километара на сат, али овај спринтер није у стању да трчи дуже од 300 метара.

*
*
*

Све ове и још многе друге занимљивости могу се прочитати у најновијој књизи чувеног британског зоолога Дезмонда Мориса, истог оног који је написао ненадмашне књиге „Упознајте своју мачку" и „Упознајте свог пса", а није остао дужан ни људима о којима је издао „Одгонетку понашања". Књига „Откривене животиње" биће ускоро преведена и код нас.

СМРЗНУТА РИБА МАШЕ РЕПОМ!

Јапанци су велики љубитељи рибе и најрадије је једу свежу. Највише цене ону која се до малопре прањакала, а пет минута касније, румена, цврчи у тигању. Али, можете ли да замислите следећу сцену: укочена, смрзнута риба омекшава и на ваше очи почиње да се миче у тањиру... Ову технику која се састоји у томе да риба лист „оживи" после замрзавања успели су да постигну сарадници Истраживачког центра при Јапан ерлејну.

Научници су се, наиме, сетили да рибе врло добро подносе хладноћу и смањују метаболизам што је температура нижа. Риба лист са тим најбоље излази на крај: у току „леденог сна" она дише на – кожу! Сада ваздухопловна компанија намерава да уведе ову „мртву хладну" рибу на свим линијама које држи у свету. Уз ексклузивну трпезу на тај начин смањиће и закрчивање простора у авиону... Јер, да би преживела једна оваква риба, потребно јој је врло мало воде, док је њеним „нормалним" рођацима потребна количина која је 20 пута већа од њихове сопствене тежине!

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

© 1991 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

Шкотланђани и отровнице

Ако Шкотланђанину покажете отровницу, он ће се одмах латити свог бодежа. Изгледа да у брдима Шкотске има много ових гмизаваца. Они су опасни за домаће животиње и децу. Редак је Шкотланђанин који вам неће испричати причу о томе како је његов кућни љубимац или рођак настрадао од уједа змије.

Ако, међутим, покажете змију отровницу становнику Енглеске и ако се она налази на пристојној удаљености од њега – он ће вам одржати предавање о угроженој врсти. За разлику од пацова, отровнице не могу да живе поред петљи аутопутева и у метроима. Том Лангтон, који се залаже за очување отровница, успео је да нађе само једну колонију отровница у ширем подручју Лондона.

Недавно се у британском Парламенту водила бучна расправа између Шкотланђана и осталих са југа. У јануару је влада под притиском Друштва за очување природе проширила амандман о заштити дивљих животиња који сада обухвата и отровнице.

Власници имања у Шкотској били су бесни. Истакли су да отровнице можда могу бити у опасности у неким деловима земље, али да веома лепо „успевају" на северу. Неколико узастопних топлих зима довело је до експлозије популације отровница, што је последица великог броја кртица и пољских мишева којима се оне хране.

Овог месеца је лорд Кимбал затражио разјашњење овог амандмана. Да ли је у реду да један сточар плати казну од 2.000 фунти ако убије отровницу да би заштитио дете или домаћу животињу?

Лорд Кимбал, који има имање на северу Шкотске, каже да отровнице посебно представљају опасност за телад, псе и овце. Коњи се склањају када чују шиштање змије, али телад су радозналa, а пси агресивни. Овце су напросто глупе. Прошле године отровнице су ујеле осам његових оваца, младо теле и једног овна који је

уђинуо. Пролеће је, каже он, посебно опасно време у земљи отровница. Оне излазе из хибернације и сувише су изнемогле да би брзо умакле пред опасношћу, док у зубима имају отров који се сакупљао током неколико месеци. Прошле недеље змија је ујела пса његове ћерке.

Лорд Кимбал је добио разјашњење које је тражио. У изванредним ситуацијама Шкотланђани могу и даље да потегну свој бодеж, а да због тога не оштете свој џеп.

А. С.

Кад видео прохода

За разлику од већине власника видео-клубова у нашој земљи који углавном изнајмљују пиратске касете, у свету је тај посао строго контролисан. Кад у видео-клуб стигне неки нови филм, продуценти се прво потруде да саме власнике заинтересују за то кинематографско остварење. Зато сваки филм прати обиман рекламни материјал уз неопходне плакете.

У настојању да буде оригиналнија од других, компанија „Синема Интеренешенел Корпорејшн" (CIC) са седиштем у Лондону, свој нови филм „Змија и дуга" желела је да рекламира што живље (у правом смислу те речи). Уместо уобичајеног рекламног материјала у 700 видео-клубова широм Лондона послали су кутије са живим „глумцима" – сребрнасто-сивим змијама између 45 и 60 центиметара дужине.

Компанија је желела најбоље, а постигла је сасвим супротан ефекат. Са свих страна на главу им се сручила бујица негодовања. Протести су, пре свега, стизали од власника клубова који су били запањени кад су им стигли нежељени гмизавци, који додуше, нису отровни. Још гору повику подигло је друштво које се бори против злоупотребе животиња. Јесте да су змије стигле са уредним упутствима како их чувати и хранити (та кинеска врста змија пацоловаца може да живи без хране до 3 месеца), али не можеш једног „божјег створа" изложити таквом малтретирању. Друштво се сложило да намера CIC компаније није била да угрозе животиње, али одлучно су устали против такве врсте рекламе. Само толико да тако нешто више никоме не падне напамет у будућности.

А шта на све то кажу одговорни из CIC-а? Директор Алистер Хелм признаје да су постигли публицитет, али негативан. Међутим, кад се зна да су и негативне реакције ипак реклама, циљ је постигнут. Све више људи жели да погледа „Змију и дугу", филм око кога се подигла толика прашина.

Што се тиче змија, мало власника их је задржало по клубовима. Углавном су их вратили на назначену адресу, поклонили зоолошким вртовима или радњама у којима се продају кућни љубимци.

В. С.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

АВИОН НА НАДУВАВАЊ

Од почетка па све до друге половине овог века људи су правили, а понеки пут чак и летели у машинама за које би у најмању руку могло да се каже да су биле веома необичне

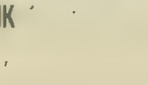

Жироплан Бреге-Ришеа, 1907.

Жироплан (хеликоптер) дотичног назива изгледао је као да је добијен укрштањем вилиног коњица и гимнастичких мердевина. Имао је осам ротора од којих се очекивало да га вину у висине, што се није догодило. Од земље се одлепио тек на неколико тренутака постигавши апсолутни максимум у висини лета од неколико центиметара. При том се силовито тресао и дрмусао, а није се распао само захваљујући четворици асистената који су га придржавали док се спремао да узлети.

Деветокрилни „летећи хотел", 1920.

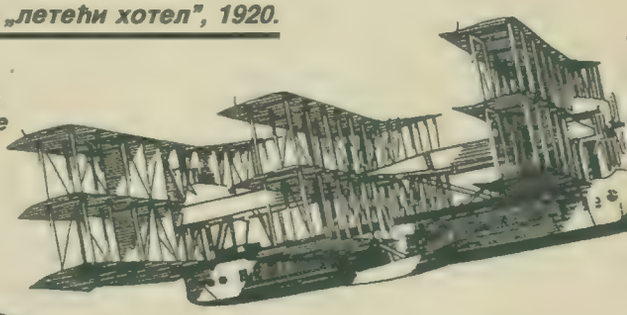

У оригиналу, noviplano, што на италијанском значи деветокрилац. Имао је три низа троспратних крила и био, све у свему, тако гломазан и незгодан за управљање да је после само два лета заувек приземљен.

Вестленд-Хилов птеродактил, 1926.

Дотична летећа машина имала је велика крила као у слепог миша са тако изграђеним крајевима да су чак могли да залепршају. Летела јесте, али не нарочито брзо, те је баш као и изумрли гмизавац по коме је добила име и ова летећа машина одавно ишчезла с неба.

СПОРИМ БРОДОМ ПРЕКО АТЛАНТИКА

КО ЈЕ ПРВИ ОТКРИО АМЕРИКУ?

Е И ЛЕТЕЋА ПАЛАЧИНКА

Суперерлајнер 4, 1929.

Према замисли конструктора ова летелица у облику бумеранга требало је да има 37 пропелера и да без по муке прими 500 путника које би до одредишта превозила највећом брзином од 150 километара на сат. Завршило се тужно. „Ерлајнер" никада није ни изграђен.

„Џиновска летећа палачинка" V-173, 1942.

Овај авион био је пљоснат и савршено округао. Могао је да лети изузетно споро, готово као хеликоптер кад лебди, али и да развије брзину од 560 км на сат. Америчка ратна морнарица изградила га је за операције на мору, али се није баш прославио.

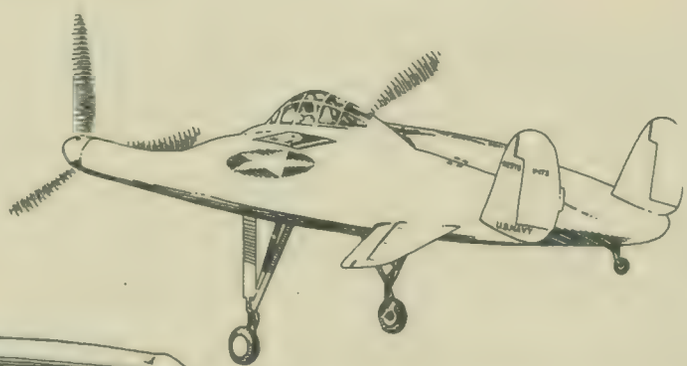

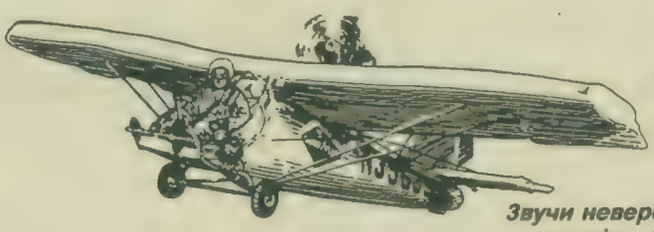

Авион на надувавање, 1957.

Звучи невероватно, али авион на надувавање заиста је постојао. На адресу наручиоца стизао је запакован у кутију. Потом би га власник надувао, прикачио му мотор и молио бога да се негде успут не пробуши.
М. И.

Бродић, копија викиншког дугачког брода који иде трагом путовања Леифа Ериксона, нордијског истраживача који је пре 1000 година прешао Атлантски океан и стигао у Америку, изненада је променио правац после само два дана проведена на мору.

Уз помоћ модерног брода – који сигурно није имао никаквог учешћа у првобитном путовању – „GAIA" је довучена по узбурканом мору до Шетландских острва на североисточном делу Шкотске.

Капетан Рагнер Торсет и његова посада од девет чланова нашли су уточиште у једној кафаници, умирени чињеницом да је ривалска експедиција, која иде трагом Кристофера Колумба, тек стигла до Кана у Француској. Посада са копије Колумбовог брода, која је предвидела да се заустави у Кану у време филмског фестивала, наравно тврди да је њихов човек први прешао Атлантски океан.

Два дана после неочекиваног прекида пловидбе посада „GAIE" је и даље на Шетландским острвима. Један становник острва приметио је да чланови експедиције са „GAIE" изгледају као прави викинзи са својом дугом косом и брадама.

Дејвид Ломакс, филмски радник из Велике Британије и члан посаде рекао је да ова незгода неће одложити њихов долазак у Вашингтон на Дан Леифа Ериксона 9. октобра, само неколико дана пре почетка обележавања Дана Кристофера Колумба у Америци. Посада „GAIE" се нада да ће успети да докаже да је Ериксон открио Америку пловећи бродом „GOKSTAD" 500 година пре Колумба. Одбор за прославу 500 година Колумбових освајања са симпатијама посматра путовање.

– Свако воли да мисли да је први открио Америку – каже један представник овог Одбора. Ми ћемо наставити са нашом прославом, без обзира на ову експедицију.

„GAIA" или „Мајка Земља" кренула је из своје матичне луке Берген у Норвешкој 17. маја, на Дан независности ове земље. Испраћај је био краљевски. На десетине чамаца и малих бродића испратило је „GAIU" из луке. На свом путу „GAIA" би требало да преко Фероу острва у северном Атлантику, Исланда и Гренланда дође до Њуфаундленда на другој страни Атлантика.

Овај пројекат делимично финансирају владе Норвешке и Исланда, али највећи део трошкова сноси норвешки милијардер Кнут Клостер. Поред осталих ставки на списку терета „GAIE" налази се 1.000 садница које ће предати становницима Фероу и Оркнејских острва као надокнаду за шуме које су некада посекли викинзи.

А. С.

Илустровао: Бранислав Марковић

ПОВРАТАК У БУДУЋНОСТ,

СЦЕНАРИО БРОЈ ДВА:

КАКО СЕ ОЖЕНИТИ С

Физичар Ричард Гот доказао је да је, теоријски, путовање у прошлост могуће

Ричард Гот: овако некако би то требало да изгледа. Две свемирске струне плус један свемирски брод-времеплов

Свемирске струне које пролазе једна крај друге брзином која се приближава брзини светлости

ОБРТ У ВРЕМЕНУ: уколико свемирски брод који се креће брзином која се приближава брзини светлосати направи авијатичарску „омчу" око свемирских струна он ће се, у ствари, кретати уназад кроз време.

Шта би Ајнштајну да нам открије четврту димензију? С прве три – дужином, ширином и висином – све је, мање-више, у реду. С теоријске тачке гледишта, ни четвртој, времену, не фали ништа. Математички, време се да изразити као и свака друга величина.

Ипак, оно се у нечему битно разликује од прве три димензије. Док се људи без икаквих тешкоћа крећу кроз димензије дужине, ширине и висине – дакле, и горе, и доле, и лево, и десно, и напред и назад – кроз време могу да се крећу искључиво у једном правцу, а то је напред, никад уназад.

Времеплов Кипа Торна

Да замешетељство буде веће, нема тог закона физике који каже како време не би могло да тече и уназад. Ајнштајнове једначине кретања једнако су ваљане, математички гледано, и када се правац кретања времена обрне. Па, ипак, никоме још није пошло за руком да се кроз време креће уназад. Физичарима ово задаје силне главобоље: уколико закони који владају у природи доиста допуштају промену у правцу кретања времена, требало би да постоји начин да се то у пракси и оствари.

Од практичног решења смо још веома далеко, али је зато физичар Ричард Гот са Принстона смислио како бисмо, за сада теорији и на не баш много практичан начин, ипак најзад сви могли да отпутујемо у прошлост.

Прорачуни и рачуни Ричарда Гота објављени су недавно у угледном „Физикал ривју летерсу" и односе се на замишљену временску машину која почива на једном Ајнштајновом концепту: да у присуству изузетно великих маса и простор и време трпе деформације и да то важи и за случајеве када се предмети крећу брзином која се приближава брзини светлости.

Истини за вољу, Гот се није први присетио Ајнштајна. Још 1988. године физичар Кип Торн израдио је уз помоћ двојице колега нацрт сопственог теоријског времеплова (о чему је у броју 1988 у рубрици „Повратак у будућност" прошле године писао и „Забавник").

Најкраће речено, Торнова временска машина подразумевала је путовање кроз такозвани „вормхол", односно појаву у свемиру сличну црној рупи од које се разликује по томе што у црној рупи све нестаје, а ништа из ње не излази, док „вормохл" има излаз. „Вормохл" је, заправо, део свемира у коме се под утицајем огромне масе која је уз то

ОПСТВЕНОМ БАКОМ?

још и крајње сабијена, као што је рецимо случај код угашене звезде, простор до те мере искривљује да се ствара тунел ужи и од субатомске честице, а који би могао да се протеже до неког удаљеног дела свемира. Све што у тај тунел уђе појавило би се истог трена на супротном крају и, под извесним околностима, у ствари би отпутовало у прошлост.

Торнов времеплов, међутим, има неколико озбиљних недостатака. Као прво, онај који путује кроз време морао би да преживи разарајући притисак огромне масе и да се уз то још некако провуче кроз отвор ужи од пречника атома. Штавише, с обзиром на особину „вормхола" да нестаје у делићу секунде пошто настане, то значи и да би морао да се пронађе начин да се између, тако рећи, истовременог настанка и нестанка отвора тунела, путнику (односно свемирском броду) ипак обезбеди пролаз пре него што и тунела и излаза не нестане.

Свемирске струне

Замисао Ричарда Гота далеко је једноставнија. Односи се на свемирски брод који путује брзином која скоро достиже брзину светлости и сасвим новог појма у космологији, нечега што је Гот назвао свемирском струном. Као и „вормхол" и свемирска струна можда постоји, а можда и не постоји. И једно и друго за сада су само теоријски појмови.

Гот је пошао од теорије која описују енергетска поља из времена настанка свемира, непосредно после такозваног Великог праска. Под повољним околностима, верују физичари, изузетно дугачке и изузетно танке струне чисте енергије могле су да се очувају у свом првобитном стању уместо да се, као остатак свемира, охладе. Те космичке струне биле би бескрајно танке, али би зато њихова густина била бескрајно велика и износила би око хиљаду трилиона (трилион = милион милиона) тона по инчу дужине (инч = 2,5 cm). Та огромна маса изазвала би такво искривљење простора око космичке струне да би сам простор у ствари деловао као испупчено, односно удубљено сочиво. Два светлосна зрака из истог извора – реке звезде, на пример – могла би да путују двема потпуно различитим путањама које би се налазиле на супротним странама струне и да се на крају ипак сусретну на истом месту.

Изузетно важан део ове теорије је онај по коме би те две различите путање могле да буду различите дужине, у зависности од положаја извора светлости. А како се светлост увек простире истом брзином, једном од зракова би према томе требало више времена да стигне до циља.

На тој временској разлици почива Готов времеплов. Замислите свемирски брод који се креће брзином од 99,9999 процената од брзине светлости и то краћом од две путање. У принципу, он би могао да стигне до краја струне у истом тренутку када и светлосни зрак који се креће дужом путањом. Ради се о томе да би се брод заправо кретао брже од светлости и, следствено доста замршеној логици Ајнштајнове теорије тзв. специјалне релативности, заправо би се кретао уназад кроз време. Брод би из одређених компликованих разлога при том морао да направи и авијатичарску „омчу", акробацију која се може извести само уколико постоје две струне. Дакле, да би ствар успела, апсолутно су неопходне две струне које пролазе једна крај друге и то брзином која се приближава брзини светлости.

Чак и уколико вам скоро ништа од претходно реченог није много јасно, упућенима јесте, а они Готу признају да ствар, на папиру, функционише савршено. „Моја идеја изазвала је огромно занимање међу физичарима и астрофизичарима", каже Гот.

Није ствар у томе што физичари верују да је путовање кроз време уистину практично остварививо, бар не у доследној будућности. Ствар је у томе што већ и сама чињеница да је оно теоријски могуће доводи у питање основне законе физике.

Шта би значило ако би се доказало да последица уистину може да претходи узроку? Шта би било када би, да се мало послужимо научном фантастиком, заиста било могуће да се нека особа врати у прошлост и ожени се својом баком, на пример? (Да ли би тиме поништила и могућност сопственог рођења? А ако би, како би тада уопште могла да отпутује у сопствену прошлост?)

Нама се, наравно, чини да тако нешто нема никаквог смисла. Али, некакав смисао морао би да постоји уколико су Готове и Торнове теоријске поставке тачне, а оне то, по свему судећи, јесу.

– Физика ће морати да пронађе механизам који ће искључивати овакве могућности или ће, у противном, морати да се помири с њима – каже Гот.

●

У сваком случају, реч је о парадоксу који ће наука на овај или онај начин, морати да реши.

Припремила ***Мина Илић***

Леонидас Кавакос

Композиторова освета

НЕ ДАМ КОНЦЕРТ

Јан Сибелијус, највећи фински композитор, забранио је да се изводи његов концерт за виолину и оркестар све док трају ауторска права, што значи до године 2007. Разлог је готово невероватан...

Одмах да кажемо: ова последња воља великог композитора прекршена је, али само донекле. Тако једна необична прича добија и неочекивани расплет, па иако је историја музике пуна занимљивих догађаја, мало их је равних судбини Сибелијусовог „Концерта за виолину и оркестар у D-молу".

Сви који познају класичну музику рећи ће: „Па, то је добро познат концерт који се изводи ево већ деведесет година и спада у омиљени репертоар!" Да, то је тај концерт, али уопште и није тај!

Прва верзија, оригинал тог дела – кажу сасвим друкчији него што је свима познато – лежи закључана и по жељи самог Сибелијуса забрањена за извођење све док не истекне пола века од његове смрти, када по свим законима дела постају опште добро и свако може да их користи. Међутим, недавно се у продаји појавио компакт диск познате шведске издавачке куће „БИС" са снимком овог концерта, управо у забрањеној, оригиналној верзији. Као солиста наступио је млади грчки виртуоз Леонидас Кавакос. После питања зашто је Сибелијус забранио да се концерт изводи, следи и бујица других: откуда овај диск, зашто баш Кавакос свира и како то да је прекршена композиторова последња воља?

Несавладиве ноте

Јан Сибелијус је умро 1957. у 91. години не предомисливши се у погледу свог дела које је сам „заробио". Музиколози којима су ноте биле доступне, наравно само за изучавање и поређење, не могу да се начуде како је велики композитор имао срца да се „одрекне" тако прекрасне музике. Јер, измењена верзија концерта потпуно се разликује, највише у првом ставу, од потоње, иако је и та једно од најлепших дела уметничке музике.

Концерт је настао током 1903. и 1904. године. Сибелијус је, као и Шуман, а за разлику од, рецимо, Франца Листа или Менделсона био несуђени виртуоз. То значи да највећу жељу свог живота да као солиста господари подијумима света – није остварио. Једноставно, није могао то да постигне. Када је схватио да тај мали, али за њега недостижан, корак од мајстора инструмента до виртуоза никада неће моћи да направи ма како се трудио, одлучио је да напише – виртуозан концерт за виолину и оркестар. Била је то његова „освета" вољеном инструменту!

Написао је концерт који није био у стању сам да изведе, а како је 1904. један Јаша Хајфец имао тек три године, док је славни Вивалди мирно почивао већ два века, испало је да нема тога ко би одсвирао Сибелијусове ноте.

Додуше, било је покушаја. Премијера концерта одржана је 1904. а извођачи су били Хелсиншки оркестар и Виктор Новачек као солиста. Испало је тужно и жалосно. Карл Флодин, водећи фински критичар тога доба, овако је оценио догађај:

„Новачеково свирање пружило је обиље невеселих тренутака. С времена на време појављивали су се ужасни звуци, тако да је било немогуће докучити шта је композитор мислио да каже."

Нови покушај – нови неуспех

Сибелијус је поново био ојађен. Повукао је дело и протекле су готово две године док није узео нотни папир и бацио се на посао да га преиначи, да би настао концерт који цео свет познаје.

Године 1990. прича добија неочекивани обрт. Роберт фон Бар, човек који води шведску музичку компанију „БИС" (иначе унук Сибелијусовог издавача који је због тога што је баш овог композитора обожавао више од свих других, па и издавао у истој мери све док није банкротирао) заинатио се да и пре истека „казне" над кон-

Илустровао: Иванца Колјанин

цертом – објави снимак. Фон Бар је успео да убеди Сибелијусову породицу да направи тај уступак и она је пристала под једним условом: да сви извођачи, солисти, оркестар и диригент буду Финци.

Фон Бар се дао на посао и овај диск је унапред оглашен као први од шездесет на којима ће се издати Сибелијусова сабрана дела и то буквално свака нота коју је ставио на папир. Цео подухват обележиће управо педесетогодишњицу смрти композитора 2007. Дакле, музички свет с узбуђењем чека појаву ове плоче.

Али, они који верују да је виолина инструмент самога ђавола рећи ће да није случајно што се историја поновила! Фон Бар је нашао уметнике, све Финце, по заповести Сибелијусове породице: Лахти симфонијски оркестар, диригент Осмо Венске и виолиниста чије је име тајна. Сви су се добро намучили док су увежбавали, пошто је овај концерт и за оркестар веома напоран. Снимање је почело, али је већ трећег дана прекинуто. Није се стигло ни до половине првог става! Концерт је био толико тежак да уметник није успео да га изведе, исто као и давне 1904. када је Сибелијус због тога толико патио и најзад „осудио" сопствено дело.

Јужњак одушевио Скандинавце

Фон Бар није ни помишљао да одустане од посла који ће његовој компанији сигурно донети још већи углед и сигурну добит. Поново је почео да преговара са Сибелијусовим потомцима. Овога пута са друкчијим захтевом, али и великим адутом: постоји само један виолиниста који би могао да одсвира дело. Међутим, он не само што није Финац, него је прави јужњак. Зове се Леонидас Кавакос.

На помен тог имена породица је пристала! Млади Грк је, наиме, у Финској омиљена личност још од 1985. године када је победио на Међународном такмичењу за виолинисте Јан Сибелијус. Па ко би, ако не он, могао да одсвира Сибелијусов концерт? И ко би осим њега имао то право и част?

Кавакос се, међутим, нашао у чуду када му је Фон Бар саопштио шта се од њега очекује, и то усред концертне сезоне. Ипак је пристао.

Шта значи свирати нешто први пут када нема претходних снимака, а ни композитор није жив да пружи упутства, може да замисли само онај ко и сам свира. Кавакос је имао мање од три месеца да се изборі с нотама и да затим, у самом студију, први пут одсвира дело заједно са оркестром.

– Нисам могао ни да замислим како то звучи све док нисмо одржали прву пробу. Био је то за мене прави шок – каже млади виртуоз.

Али, овога пута снимање је успело. Критичари и уметници који су први чули снимак задивљени су. Кавакоса пореде са „орлом који суверено лебди изнад оркестра", а његово свирање са „балансирањем на ивици немогућег".

Ето, после готово деведесет година нашао се неко ко може то да одсвира. Па, ипак, ни овде није крај приче о „уклетом" концерту. Иако је Сибелијусова последња воља прекршена, то је учињено само да би се начинио овај снимак. Забрана извођења, ипак, остаје до 2007. године, па тако ни сам Кавакос не сме да наступи пред публиком све до тада!

Припремила: ***М. Крстуловић***

Живот пише драме

СКОК У МАГЛУ

Пре него што је стигао да се предомисли, јак удар ветра дигао је Миодрага Бујића са земље и он се нашао у магли густој као тесто

Мада је свануло тмурно и облачно јутро ни ја ни моји другови Гуги и Влаја нисмо одустали од намере да летимо параглајдерима – прича нам тридесетогодишњи Миодраг Бујић из Београда. – Била је недеља 23. децембар прошле године. Главна сметња била је магла, али како је почињала на 800 метара надморске висине, није баш све било изгубљено. Решили смо да летимо испод ње. Да смо при томе и остали, ове приче не би ни било, али је, негде око један, мени пала на памет сјајна мисао: да старт подигнемо за 50–70 метара више, тачније на врх брда Кокоровца. И како ни Гуги ни Влаја нису имали ништа против, кренули смо у пола три на врх на којем се, за наше потребе, налазила сасвим згодна ливада. То што је магла на Кокоровцу била гушћа него што се то нама из подножја учинило, није нас посебно забринуло: знали смо да ћемо само после неколико секунди излетети из ње. Тако смо бар мислили. Наравно, то не значи да нисмо били свесни да нам старт није баш сасвим безбедан, али жеља да летимо десетак минута, колико је требало да стигнемо до Јошаничке бање, била јача.

Падобранац као рибица

Ја сам стартовао последњи: потрчао сам низ ливаду и већ после неколико секунди јак удар ветра одигао ме је са земље. Одједном, нашао сам се у магли густој као тесто. Упркос томе, још сам мислио да ће све изаћи на добро па сам се трудио да останем, како то ми кажемо, у ветру. Да је ђаво однео шалу, схватио сам кад су испод почеле да промичу крошње дрвећа: у тренутку ми је синуло да ме је ветар однео ван такозване падне линије. Никако не смем да кочим да се за неку не бих закачио. Још сам рачунао да ћу се извући. Угледао сам ливаду која ми се учинила сасвим згодном да слетим на њу. Међутим, прелетео сам је пре него што сам успео да изведем један маневар за спуштање.

Први пут сам се озбиљно уплашио када сам, одмах после те ливаде, угледао шуму. Летео сам право према једној букви коју сам, у последњем часу, успео да избегнем, али ми то није пошло за руком и са храстом који је, на моју несрећу, растао сасвим близу ње. Никада не бих помислио да шуштање падобрана може да звучи тако језиво, као заглушујућа грмљавина од које ми се следило срце. Већ у следећем тренутку, с падобраном закаченим за врх крошње, љуљао сам се петнаестак метара изнад земље. У ствари, висио сам као риба на пецаљки, али ми није било до смеха. Бојао сам се да се коморе за ваздух у мом падобрану не испразне јер бих у том случају био живи доказ дејства силе Земљине теже. Осим тога, било ми је јасно да немам баш никакве шансе да се докопам најближе гране. Има случајева када су и два–три метра ужасна раздаљина.

За спас је потребан глас

Сам себи никако нисам могао да помогнем и зато сам почео да дозивам, тачније да урлам. Међутим, зла срећа се тог дана баш уротила против мене. Када се у 3.20, само пет минута после мог полетања, магла дигла, схватио сам да никакво драње неће помоћи. Храст на којем сам висио налазио се изнад неког потока чије су се обале стрмо уздизале и правиле природну препреку мом гласу.

Покушао сам да одредим где се налазим: километар, можда мало даље од пута који је водио на Копаоник. Дакле, довољно далеко да ме нико не примети. Једина кућа коју сам видео налазила се на врху брда удаљеног 4–5 километара.

У пола четири облаци су се потпуно разишли. Баш тада зачуо се лавеж паса. Како сам се обрадовао! То је значило да су људи ту негде. Али, узалуд сам викао. Онда сам зачуо моторну тестеру и опет ме је обузела радост. Чим је утихнула, заурлао сам. И овога пута узалуд. У међувремену је почела да се спушта ноћ. Била је ведра, врло светла, и то ми је подгревало наду да сваког часа могу да ме нађу. Али, до тада је требало издржати.

Срећом, тога дана није било нарочито хладно, тек који степен испод нуле. Осим дуксерице и танке ветровке, нисам имао ништа више на себи. Да се не бих смрзао, сваких пет минута извлачио сам се на гуртне и трчао у месту, додуше с ногама у ваздуху. И то ме је спасило.

Ниједног тренутка нисам посумњао у

Параглајдер односно, како га још зову, „летеће крило": да би летело, потребна је снага мишића и одређено струјање ваздуха

то да ће Гуги и Влаја позвати у помоћ екипу Горске службе спасавања. Размишљао сам о свему и свачему, углавном о лепим стварима. На ружне једноставно нисам могао да мислим.

У седам и десет увече угледао сам две светиљке како шарају горе–доле: једна је била сувише ниско а за другу сам претпоставио да ће ми се довољно приближити. То се и десело, али тек у осам и двадесет.

Незгодан неки храст

– Акција спасавања није текла нимало једноставно – наставио је причу Небојша Ђорђевић, један од спасилаца. – Процењујући, на основу ветра, куда је Миодраг нестао, Гуги и Влаја су покушали да га нађу, а затим позвали и Горску службу спасавања. У осам увече сви смо били на месту на које је требало да слети. Како се магла у међувремену разишла, добро се видело и полетиште. У спасилачкој екипи било је нас деветоро. Поделили смо се у три групе и почели да претражујемо део по део Кокоровца.

Неколико минута касније чули смо позиве упомоћ. Кренули смо у правцу из којег је глас долазио, али од Миодрага ни трага. Схватили смо где је тек када се огласио изнад наших глава и када смо, високо горе, у мраку назрели нешто што је личило на врећу... Како на храсту на којем је висио наш друг није било ни гранчице до 15 метара висине, било је јасно да храст може да савлада само неко ко је познавао алпинистичке вештине. То сам био ја.

Трудећи се да заборавим шта ће бити с комбинезоном који сам као инструктор скијања добио баш тог дана, наместио сам нарочити појас, закачио хватаљке које је требало да ми помогну при пењању и – кренуо. Брзо се показало да појас и хватаљке нису довољни. Била су ме неопходна и два прусика, кратка алпинистичка конопца. Милећи по храсту, после два и по сата стигао сам до висине на којој је био Миодраг. Добацио сам му конопац... У 11.20 Миодраг је био доле, а ја тачно у поноћ. Обојица неповређени, једино што сам ја поштено одрао дланове.

Тако се, ето, завршио лет који је трајао једва неколико минута. Миодраг Бујић нерадо је одлучио да нам га преприча: учинио је то само зато да би на сопственом примеру опоменуо друге. Несреће се не дешавају само другима.

Забележила
Олга Вукадиновић

ФЛАШ ГОРДОН

ВУ ДАН БАРИ

Аскар из ледене жене

III ДЕО

ФЛАШ, ДЕЈЛ И ЗАРКОВ ПОКУШАВАЈУ ДА УЂУ У ТРАГ ТАЈАНСТВЕНОМ ДОШЉАКУ ИЗ СВЕМИРА...

ШТА ЈА ТО ВИДИМ?
СВЕТЛОСТ СЕ ОДБИЛА О ОГЛЕДАЛО И ПОТПУНО ЗАСЛЕПИЛА ТОРИОНА!
ЈААА!
3-27
© 1991 King Features Syndicate Inc. World rights reserved
ДАЛИ, ТО ЈЕ ЉУДСКИ КРИК! ИЗ ТОРИОНА СЕ МАТЕРИЈАЛИЗУЈЕ ЧОВЕК!
МОРА ДА ЈЕ ТО ПУТНИК ИЗ ЛЕТЕЛИЧЕ!
ПОГЛЕДАЈ! ОБОЈИЦУ ЈЕ ПОТПУНО ЗАСЛЕПЕЛА СВЕТЛОСТ!
ЖИВОТИЊА БЕЖИ!
3-28
НАЈЗАД ДА ТЕ УХВАТИМО, ДРУШКАНЕ!
ШТА? ГДЕ ЈЕ?
ОПЕТ СЕ ПРЕТВОРИО У ПРАХ!
© 1991 King Features Syndicate Inc. World rights reserved
ДО ЂАВОЛА! ИМАЛИ СМО ГА У РУКАМА И ИЗМАКАО НАМ ЈЕ! ОПЕТ СЕ ПРЕТВОРИО У ОБЛАК ПРАШИНЕ И НЕСТАО!
ТО ЈЕ ЗАТО ШТО СМО ГА ВИДЕЛИ У СВЕТЛОСТИ КОЈА СЕ ОДБИЛА О ДЕЛИНО ОГЛЕДАЛО!
© 1991 King Features Syndicate Inc. World rights reserved
3-29
КАД СИ СКОЧИО НА ЊЕГА, ПРЕСЕКАО СИ ЗРАКЕ И ОН СЕ ДЕМАТЕРИЈАЛИЗОВАО! САД ЈЕ ЈАСНО ШТА РЕ ОНОЛИКА ОГЛЕДАЛА У ЊЕГОВОМ БРОДУ!
НАШ ПОСЕТИЛАЦ ДОБИЈА ТЕЛЕСНИ ОБЛИК САМО ПРЕД ОГЛЕДАЛОМ!
ЗНАЧИ, ТАЈНА ЈЕ У ОГЛЕДАЛУ! КАКО ЈЕ ТО МОГУЋЕ?
ОТКУД ЗНАМ!
© 1991 King Features Syndicate Inc. World rights reserved
3-30
АЛИ ЗАТО ЗНАМ ДА ТРЕБА ДА ОДЕМО НА МОНТО ПО ОРУЖЈЕ И ГОМИЛУ ОГЛЕДАЛА!
ЗА САДА НАМ НЕ ПРАВИ СМЕТЊЕ!
ВЕЖИ СЕ! ПОЛЕЋЕМО!

ДОБРО ЈЕ ДА НАМ СЕ НИЈЕ УВУКАО У БРОД!
ДЕЈЛ, ИМАШ ЛИ ЈОШ ОНО СЛОМЉЕНО ОГЛЕДАЛО?
ДА! ОДНОСНО, ЊЕГОВЕ ДЕЛИЋЕ!
ДАЈ МИ ИХ ОВАМО!
СВАКАКО, ДРАГИ!
ЕВО ТИ! ШТА ЋЕШ С ЊИМА?
САД ЋЕШ ВИДЕТИ!
ЕВО ТИ!
ПОБОГУ, ФЛАШЕ! ПА ТО ЈЕ САМО ОГЛЕДАЛО!
Е, САД СМО САМИ НАС ТРОЈЕ!
ОНАЈ СВЕМИРАЦ ЈЕ ОВЛАДАО ТОБОМ!
ЗАРКОВЕ! ЗАР НЕ ВИДИШ ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
ДА, ДРАГА! ИЗАБРАО САМ ТЕЛО КОЈЕ ЋЕ МИ НАЈБОЉЕ ПОСЛУЖИТИ!
МОЈЕ ПРИСУСТВО МОРА ДА ОСТАНЕ У ТАЈНОСТИ! САД ЋУ СЛОБОДНО ИСТРАЖИТИ МОНГО!
АЛИ, ВИ НЕ МОЖЕТЕ СА МНОМ, ПРИЈАТЕЉИ!
НЕ МОЖЕТЕ МИ СТАТИ НА ПУТ! УОСТАЛОМ, ЗАР БИСТЕ МОГЛИ ДА УМИНУТЕ НЕШТО НАЖАО ФЛАШУ ГОРДОНУ?
ПА, АКО БИ ДЕЈЛ БИЛА У ОПАСНОСТИ...
ОДЛАЗИМ! ОСТАЈЕТЕ НА САТЕЛИТСКОЈ СТАНИЦИ ДОК ИЗДРЖИТЕ!
ЗБОГОМ! ВЕЗЕ СА МОНГОМ СУ ПРЕКИНУТЕ! ФЛАШ ГОРДОН ЋЕ МЕ ОБАВЕСТИТИ О ВАШОЈ НЕСРЕЋИ!

ЗАРКОВЕ, ШТА ЋЕМО САД?
ДОК ЛАГАНО УМИРЕТЕ ОД ГЛАДИ, ЈА ЋУ ПРИПРЕМАТИ ТЕРЕН ЗА ИНВАЗИЈУ!
НЕ МОЖЕМО ПОЋИ, ТИ УПОЗОРЕЊЕ!
ДА, АЛИ МОЖДА НАС ЈЕ ФЛАШ СПАСАО ТИМЕ...
...ШТО НАС ЈЕ ОСТАВИО У ВИДУ!
АУ! МОЈИ ИНСТРУМЕНТИ СУ ОТКАЗАЛИ! МЕЊАМО КУРС!
ДО ЂАВОЛА!
НЕМАМ КОНТРОЛУ НАД ЛЕТЕЛИЦОМ! ОНИ ЗРАЦИ МЕ ВРАЋАЈУ НАЗАД НА СТАНИЦУ!
УСПЕЛО ЈЕ, ЗАРКОВЕ! СВЕМИРАЦ ЋЕ САД ПОБЕСНЕТИ!
КАКО ЋЕМО СЕ БОРИТИ С ЊИМ, КАД ЈЕ У ФЛАШОВОМ ТЕЛУ?
НИТКОВ! ОДВУКЛИ СУ МИ БРОД! ДОБРО, АКО НИСУ ЗАДОВОЉНИ!...
...ОНДА ЋЕ ОВО ДВОЈЕ СМЕСТА НЕСТАТИ! ДЕЈЛ! ЗАРКОВЕ! ГДЕ СТЕ?
ЕВО МЕ! СПРЕМАН САМ, ФЛАШЕ!
ЈАЗДЕ, ЧЕКАМ ТЕ!
ТО СУ ТИ ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ КОЈЕ СУ ТВОЈА УСТА ИЗГОВОРИЛА!
ХА! ФЛАШ СЕ НА ОВО НЕ БИ УПЕЦАО, ДРУШКАНЕ!
ШТА? ИЗЛАЗ ЈЕ ЗАТВОРЕН! ГДЕ ЈЕ... ОГЛЕДАЛО?

ПРОКЛЕТИ ЗАРКОВ! ПОСТАВИО МИ ЈЕ КЛОПКУ! МОРАМ СЕ ЧУВАТИ ОГЛЕДАЛА!
4-10
ОХ! ОКРЕЋЕ СЕ КА МЕНИ! НЕ!
ДА, ПРИЈАТЕЉУ, МОГУ ДА ПОКРЕЋЕМ СОЛАРНО ОГЛЕДАЛО!
А ТИ НЕМАШ ГДЕ ДА СЕ САКРИЈЕШ! ТВОЈЕ ТЕЛО ЋЕ СЕ МАТЕРИЈАЛИЗОВАТИ!
ОХ! ШТА СЕ ДОГАЂА? СВЕМИРАЦ!
ДА, ФЛАШЕ! УВУКАО СЕ У ТВОЈЕ ТЕЛО, АЛИ ГА ЈЕ СОЛАРНО ОГЛЕДАЛО ИСТЕРАЛО!
4-11
МОГУ ДА ПОМЕРАМ ОГЛЕДАЛО ТАКО ДА ГА ПРАТИ У СТОПУ!
ГА, ГОС'Н КАМЕЛЕОНЕ! ДА ВИДИМО ОД ЧЕГА СИ САЗДАН!
ИПАК ЈЕ НАЈПОШТЕНИЈЕ ДА СЕ ГЛЕДАМО ЛИЦЕМ У ЛИЦЕ!
4-12
ООХ!
ЗА ТО ОВАКО РАДИМ, ГОРДОНЕ!
ПОШТО СИ МЕ ПРИМОРАО ДА СЕ МАТЕРИЈАЛИЗУЈЕМ...
4-13
...МОРАЋУ ДА НАЂЕМ НЕКО ДРУГО ТЕЛО КОЈЕ ЋЕ МЕ ОДВЕСТИ НА МОНГО!
БОЉЕ СЕ ПРИЧУВАЈ!
4

УДАРА НОГАМА БРЗО К'О МУ-ЊА!
4-15
МОРАМ ДА ГА СРЕДИМ ДОК ЈЕ У ОВОЈ ПРОС-ТОРИЈИ!
ООХ!
ГОРДОНЕ, ОВО ЈЕ..
...КРАЈ!
4-16
ОХ! БАШ САМ ПОЈУРИО ДА ПОМОГНЕМ! ЗАТВО-РИМО ГА И БЕЖИМО!
ОСТАВЉА-МО ГА! НЕКА СЕ ОПЕТ ПРЕТВО-РИ У ПРАШИ-НУ!
АЛИ, КАКО ДА ГА ЗАДР-ЖИМО УНУТРА?
4-17
НА МОНГУ ЋЕ-МО ИЗГРАДИТИ ЗАТВОР ОД ОГЛЕ-ДАЛА И ПОСЛАТИ ГА НАЗАД ДА ГА ЗАРОБИ!
РАКЕТА! ОДЛЕТЕЛИ СУ НА МОНГО! ШТА ЛИ ЈЕ СА ОГЛЕ-ДАЛОМ?
ХА! НЕМА КО ДА ГА ОКРЕБЕ! СКЛОНИЋУ СЕ УСТРА-НУ И ДЕМА-ТЕРИЈАЛИЗО-ВАТИ!
4-18
УХ! ВРАТА НАЛЕ-ЖУ! НЕ МОГУ ДА ПРОЂЕМ!
ДА ВИДИМО МОГУ ЛИ ОВУДА?

5

ЈЕДИНО МИ ПРЕОСТАЈУ ЕЛЕКТРИЧНИ КАБЛОВИ...
4-19
АЛИ, ЕЛЕКТРОМАГНЕТНА СИЛА СВЕМИРА ПРЕОПТЕРЕТИЛА ЈЕ СТРУЈНО КОЛО САТЕЛИТА...
ЗАТИМ...
ОХ! СВЕМИРСКА СТАНИЦА ЈЕ ЕКСПЛОДИРАЛА!
А С ЊОМ И ОНАЈ СТВОР! ДА НИЈЕ ОН КРИВАЦ?
МОЖДА... КО ЗНА КАДА ЋЕ БИТИ ПОПРАВЉОВНА!
4-20
СРЕЋА ЈЕ ШТО СМО САЧУВАЛИ ТРАКЕ СА ВАЖНИМ ПОДАЦИМА!
ОНДА МОЖЕМО ДА СЕ ВРАТИМО У АРБОРУ!
"...ГДЕ ЋУ НАЋИ НЕШТО ПРИКЛАДНИЈЕ ОД ОВОГ СВЕМИРСКОГ ОДЕЛА!
НА ТЕБИ И ОНО ИЗГЛЕДА К'О ИЗ ПАРИСКЕ МОДНЕ КУЋЕ!
КАКВЕ СУ НАМ ПОЗИЦИЈЕ?
УШЛИ СМО У МОНГОВУ ОРБИТУ! САД СМО ИЗНАД ОКЕАНА АЛКИК!
4-22
ПОД НАМА ЈЕ ВОДЕНО ПРОСТРАНСТВО!
НЕШТО САМ УХВАТИЛА НА ТЕЛЕСКАНЕРУ!
ОХ ЧОВЕК НА СПЛАВУ!
МЛАЗНИ МОТОРИ ДРЖАЋЕ БРОД НА ОВОЈ ВИСИНИ!
НЕ! СПУСТИ СЕ ЈОШ НИЖЕ!
4-23
ЈЕ ЛИ ЖИВ?
ЈЕДВА! ПРОМРЗАО ЈЕ!
6
КАКО ЛИ СЕ, СИРОМАХ, ОВДЕ НАШАО?
ОХ! ПА ОВО ЈЕ ДОКТОР ЈОНИТА, ЧОВЕК КОЈИ ЗНА ТАЈНУ ИЗГУБЉЕНОГ ЖЕНСКОГ ГРАДА АСКАР!

ДОКТОР ЗОЛОТА ЈЕ ПОЗНАТИ ИСТРАЖИВАЧ!
ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ КРЕНУО ЈЕ НА ЕКСПЕДИЦИЈУ ТРАГОМ АСКАРА! РЕКЛО БИ СЕ ДА ГА ЈЕ НАШАО!
КАКО?
ЖЕНЕ АСКАР ПОЗНАТЕ СУ ПО ТОМЕ ШТО СВИМ МУШКАРЦИМА ИСТЕТОВИРАЈУ ЗВЕЗДУ! ЕВО ЈЕ!
ОНДА ТАЈ ГРАД НИЈЕ ДАЛЕКО!
Е, АКО МИСЛИШ ТАЛО, БЕЗ МЕНЕ НЕЋЕШ!
ДОКТОРА МОРАМО ОДВЕСТИ У АРБОРУ, У БОЛНИЦУ! КРЕНИТЕ ТИ И ДЕЈЛ!
СПУШТАЈ, ЗАРКОВЕ!
ТАЛАСИ СУ ВЕЛИКИ ЗА ОВАЈ БРОДИЋ! АЛ' КАД СИ НАВАЛИО, НЕК' ТИ БУДЕ! СРЕЋНО!
ИДЕМО КА ОБАЛИ МИНИМОНГА... А КО ЗНА, МОЖДА СТИГНЕМО И ДО ЛЕГЕНДАРНОГ АСКАРА!
ЈОШ МАЛО, ПА ЋЕМО НАЋИ НА КОВИТЛАЦ ОЗНАЧЕН НА МАПИ!
А ДА НИЈЕ ТО УЛАЗ У ИЗГУБЉЕНИ ГРАД?
ОХ! КАКВА МАГЛА!
СВЕ ЈЕ ГУШЋА!
ФЛАШЕ! ЈЕСМО ЛИ СЕ НАСУКАЛИ?
НЕ! УЛЕТЕЛИ СМО У КОВИТЛАЦ!
МОТОРИ СУ НЕМОЋНИ! ВУЧЕ НАС НА ДНО!
ОХ! ПОТПУНО НАС ЈЕ ЗАХВАТИО!
ДЕЈЛ! ДЕЈЛ!

СНАЖНИ ВРТЛОГ ПРОГУТАО ЈЕ ДЕЈЛ И ФЛАША...
ОДВУКЛА ЋЕ НАС У ОНУ ПЕЋИНУ...ОХ... ДЕЈЛ... КАД БИХ МОГАО ДА ТЕ СТИГНЕМ...
МАЛО КАСНИЈЕ СТРУЈА ИХ ЈЕ ИЗБАЦИЛА НА ПОВРШИНУ...
БРЗА ПОНОРНИЦА НОСИЛА ЈЕ ЊИХОВА ТЕЛА...
...КИЛОМЕТРИМА. А ОНДА...
ОХ! СВЕ МЕ БОЛИ! ТОГИО ЈЕ... СУНЦЕ?! ПОД МОРЕМ?!
РЕЧНА ОБАЛА! ГДЕ ЈЕ ДЕЈЛ?
ДЕЈЛ!
ФЛАШЕ! ФЛАШЕ! ЧУЈЕШ ЛИ МЕ?
ЖИВ СИ! УПЛАШИЛА САМ СЕ ДА НИСИ...
ДЕЈЛ! ХВАЛА ЗВЕЗДАМА ШТО СИ ЖИВ!
КОВИТЛАЦ И СТРУЈЕ СУ НАС НЕКАКО ДОВЕЛИ ДО ОВОГ ПУСТОГ МЕСТА!
ЧУДНО ЈЕ ДА ЈЕ ОВАКО ДИВНА ДОЛИНА НЕНАСТАЊЕНА!
ОНА ЛИТИЦА ЈЕ ОДВАЈА ОД ОД СПОЛНЕГ СВЕТА!
ФИЈУУ!
ДА!
ЗАО! ДРЖИ МЕ! ПОВРЕЂЕНА САМ!
ДЕЈЛ!

ДЕЗЛ! ШТА ТЕ ЈЕ ПОГОДИЛО?
ЗАСЕДА! МОРАМО У ЗАКЛОН! ООХ!
ДУМ!
ДОБАР ПОГОДАК! ТАЈНА АСКАРА МОРА ОСТАТИ САЧУВАНА!
ОПЕТ ДВА УЛОЗА! РАДОЗНАЛЦИ
НЕКА! ХАЈДЕ! ДИЖИТЕ ИХ!
ООХ! СНАЖАН ЈЕ, ИЗГЛЕДА!
ЛАКО СА ЖЕНОМ! СЛАБАШНА ЈЕ! У СПОЛАШЊЕМ СВЕТУ ЖИВОТ ЈЕ ТЕЖАК!
ДЕЗЛ И ФЛАШ ДОНЕТИ СУ У ИЗГУБЉЕНИ ГРАД.
У АСКАР УЛАЗЕ САМО ЊИХОВА ТЕЛА!
НАРОЧИТЕ ПИЛУЛЕ ИЗБРИСАЛЕ СУ ИМ СЕЋАЊЕ! КАД СЕ ПРОБУДЕ, ПОСТАЋЕ ПРАВИ АСКАРЦИ!
ОХ! ГДЕ САМ?
ХАЈДЕ, ДИЖИ СЕ!
У ГРАДУ ЖЕНА, АСКАРУ!
А КО САМ ЈА?
ЈУТИ! РОБ ТО НЕ МОРА ДА ЗНА! БРЖЕ! УЗМИ МЕТЛУ И КОФУ!

ДОВРО ЈАДИШ! ПОЂИТЕ СА МНОМ, РОБОВИ!
НИЧЕГА СЕ НЕ СЕЋАМ! ЧУДНО...
5-8
БРЖЕ! ТРЧАЈ ТО ЗАЧЕ!
ДА НИЈЕ ЖЕНСКО...
ЛЕНШТИНЕ! ЦЕПАЈТЕ И НЕ ЗАБУШАВАЈТЕ!
5-9
ШТА БИ, РОБЕ?
ЗАВРНУО БИ ТИ НОС! ЕТО ШТА!
ТИ? МУШКАРАЦ? ЕВО ШТА СИ ЗАСЛУЖИО!
СТАНИ, ВОЈНИЧЕ!
ШТА СЕ ОВДЕ ДОГАЂА?
КРАЉИЦА САНТАЈА!
5-10
НОВИ РОБ ЈЕ БЕЗОБРАЗАН!
БИЧЕВАЊЕМ ГА НЕЋЕШ УРАЗУМИТИ! НЕКА РАДИ ЈОШ ВИШЕ И ТЕЖЕ!
ХММ! КВАЛИТЕТ СЕ ПОБОЉШАО!
СМЕКШАО ЈУ ЈЕ ОВАЈ ЛЕПОТАН! Е, ПРЕТЕРАЛА СИ, КРАЉИЦЕ!
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ШТА? ТРУБА?
ДИЖИ СЕ!
ТУ-ТУ-ТУ-ТУУ...
5-11
ГДЕ САМ ОВО ДОСПЕЛА?
ОВО НИЈЕ ХОТЕЛ ВЕЋ КАСАРНА!
10

КО САМ? КАКО САМ ДОШЛА ОВАМО?
ЋАЗДЕ, НЕ ГЊАВИ! ЗАТЕГНИ!
ПУСТИ! ТАЈКО! НИЈЕ ЛОШЕ!
А САД ЧУДО!
КАД ПРИЂЕШ НЕПРИЈАТЕЉУ, ОБУХВАТИШ ГА И...
ЗАЈАО!
ВРИШТИ К'О МУШКАРАЦ! ВАЦАЈ ЈЕ ДОК НЕ НАУЧИ ДА СЕ ПОНАША КАО ЖЕНА!
ВРТИ ТО БРЖЕ, НИСИ МУШКО!
ОВАКО?
ТАКО! НИЈЕ ЛОШЕ!
ПОСТАЋЕШ ТИ У ВОЈСЦИ ПРАВА ЖЕНА!
И, НАЗАД...
НОСИ С ПОНОСОМ ОВУ ПЕРЈАНИЦУ! ПОСТАЛА СИ АСКАР ВОЈНИК!
КО САМ ЈА? НИЧЕГА СЕ НЕ СЕЋАМ!
ДЕЛОС, КАКО СЕ ОСЕЋАШ КАО ВОЈНИК?
ОДЛИЧНО!
ДЕЛОС? ЈЕ ЛИ ТО МОЈЕ ИМЕ?
ХЕЈ, ЧУРЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ!
РОБ КРЕНУО У КУПОВИНУ!
ЈУ-ХУ! АЛ' ЈЕ СЛАДАК!
ЧИНИ МИ СЕ ДА САМ ГА ВЕЋ ВИДЕЛА!
ГЛАВУТАНУ, ШТО НЕ СВРАТИШ ДО МЕНЕ ДА МИ СКУВАШ ВЕЧЕРУ?
ХА! ХА! НЕ ЗАРЕЗУЈЕ ТЕ, БЕРТА!
ЈЕ ЛИ?
ОХ! ЗАДНИЦЕ! ГАЗДАРИЦА ЋЕ ТЕ САД КАЗНИТИ!
ПОКУПИ ТО, ВОЈНИЧЕ, ИЛ' ЋУ ТЕ ИЗБИЧЕВАТИ!

ОХ! ВОЋ-НА ПОЛИ-ЦИ-ЈА!
ДОСТА! ОПЕТ СЕ СВАЂА-ТЕ ЗБОГ РОБА?
ЧУ-ЈЕМ ДА ЈЕ ОВАЈ ПА-ВУТАН НА ПРО-ДАЈУ, ДА ТИ ГА НЕ МАШ...
ДА, ТРЕБА МИ РОБ...
Е, ТО ЋЕМО ЈОШ ВИДЕ-ТИ ЧИЈИ ЋЕ БИ-ТИ!
АКО БЕР-ТА КУ-ПИ РО-БА, МУЧИ-ЋЕ ГА!
ДАЈЕМ ЧЕТИ-РИ СТО-ТИ-НЕ!
ЈА ОСАМ СТО-ТИ-НА!
ШТА? ЗБОГ ЧЕГА СЕ УСУЂУ-ЈЕ?
ЈА, ВОЈНИ-ЧЕ!
© 1991. King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
ЈА, КРАЉО-ЦА САНТА-ЈА! ПЛАТИЋУ И ВИШЕ, САМО ДА ГА ДО-БИЈЕМ!
ШТЕТА, ДЕЛОС! ИЗГУБИ-ЛА СИ ГА!
БИЋЕ МУ БОЉЕ НА ДВОРУ! ВАЖ-НО ЈЕ ДА НИЈЕ ДОС-ПЕО У БЕРТИ-НЕ РУКЕ!
5-22
© 1991. King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
ПРО-КЛЕТА САНТА-ЈА! ТА ЊЕНА СЛАБОСТ ПРЕМА МУШКАР-ЦИМА МОГЛА БИ ДА ДОВЕ-ДЕ ДО ПО-БУНЕ У ВОЈСЦИ!
КАРАМЕ, ЛЕПО ГА ОДЕНИ И ДАЈ МУ ДОБ-РЕ ОДАЈЕ!
РАЗУ-МЕМ, КРАЉО-ЧЕ!
КАД ГА ОБУЧЕШ И СМЕС-ТИШ, ДОВЕДИ ГА ОПЕТ ОВАМО!
РАЗУ-МЕМ! ПОЂИ, РО-БЕ!
5-23
САД!
ШТА?
© 1991. King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
ДА ТИ БУДЕ ЈАС-НО, ДА САМ ОВДЕ ГЛАВНИ! ПОКУШАЈ ДА МЕ УГРОЗИШ, И ГОТОВ СИ!

ДОК СЕ ФЛАШ ОБЛАЧИО У ДВОРСКИМ ОДАЈАМА, С ЧУЂЕЊЕМ ЈЕ ПОСМАТРАО СВОЈ ЛИК У ОГЛЕДАЛУ...
5-24
ТРЕБАЛО БИ ДА САМ ЗАДОВОЉАН... ДОПАДАМ СЕ КРАЉИЦИ...
А ЈА СТАЛНО МИСЛИМ НА ВОЈНИКА СА ПИЈАЦЕ И ЖАЛИМ ШТО МЕ НИЈЕ КУПИЛА!
САД ЈЕ ТАМО ПОРЕД КРАЉИЦЕ... ЗАХВАЛНА САМ ЈОЈ...
...ДА НИЈЕ ЊЕ, БИО БИ КОД БЕРТЕ...
ДЕВЕДЕСЕТ ПОСТО ЈЕ СА НАМА... ЗАУЗЕЋЕМО ПАЛАТУ...
ШТА?
БЕРТА СПРЕМА ЗАВЕРУ ДА ЗБАЦИ КРАЉИЦУ!
ОВО ЈЕ ЈАКО ОЗБИЉНО...
5-25
А ПЛАВОКОСИ РОБ? МОЖДА ГА УБИЈУ!
БЕРТА! НОВИ РЕГРУТ!
БЕЖИ! УХВАТИ ЈЕ!
УТРИЦАЛА ЈЕ УНУТРА! СИГУРНА САМ ДА ЈЕ СВЕ ЧУЛА!
НЕКА! НАПАШЋЕМО ПРЕ НЕГО ШТО ИХ УПОЗОРИ!
5/27
ЗАТИМ...
КРАЉИЦЕ! МОРАМ ЈЕ ВИДЕТИ!
НЕМОГУЋЕ! ГДЕ ТИ ЈЕ УНИФОРМА?
МОЛИМ ВАС! СПРЕМА СЕ ПОБУНА, НАПАД!
ОПЕТ! ИМА ТОГА СВАКИ ДАН!
СМИРИ СЕ, ВОЈНИЧЕ! АКО КРАЉИЦА ЧУЈЕ ГАЛАМУ, ПРОПАЛЕ СМО!
АЛИ, СПРЕМА СЕ ЗАВЕРА И...
ЗНАМО! КРАЉИЦА ЈЕ САД ЗАУЗЕТА ВАЖНИЈИМ ПОСЛОМ!
5/28
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ДРАГИ, ПРОШЛОСТИ СЕ НЕ СЕЋАШ И ЗАТО СРЦЕ МОЖЕШ ДА ПОДАРИШ КРАЉИЦИ!
ТАЧНО, АЛИ ШТА ТЕБИ ЗНАЧИ ЉУБАВ БЕЗИМЕНОГ РОБА?
ВИДЕЋЕМО, ДРАГИ РОВЕ...
УПОЗОРИО САМ НИТКОВА! ПЛАТИЋЕ!

ЊЕНЕ ОЧИ ЗАИСКРИЛЕ СУ НОВОМ СВЕТЛОШЋУ... Е, НЕ-ЊЕ...
ГЛАВИ РОБ МОРА БИТИ УКЛОЊЕН!
ЧУДНО ЈЕ ДА МЕ КРАЉИНА ПАЖЊА НИЈЕ ДИРНУЛА И УСРЕБИЛА...
ЗА ОБОЈИЦУ ОВДЕ НЕМА МЕСТА...
...И ЗАТО ФАЛАЗИШ!
КАРМА ЈЕ БИО ЗАСЛЕПЉЕН ЉУБОМОРОМ...
ПОСЛЕДЊИ ПУТ СИ ПОЉУБИО МОЈУ КРАЉИЦУ
ИЗНЕНАДА...
АЛАРМ! ПАЛАТА ЈЕ НАПАДНУТА!
ПАЛИ! СРУШИ СВЕ ЗИДОВЕ!
ИЗЈУРИТЕ ИХ, АЛ' НЕК' ДВОР ОСТАНЕ ЧИТАВ!
ЗА ТО ВРЕМЕ, У ДВОРСКОМ ХОДНИКУ...
ГДЕ САМ? КАКВА ЈЕ ТО ЕКСПЛОЗИЈА!

КО ЈЕ ОВО? КАРДАМ! ПОГИНУО У ЕКСПЛОЗИЈИ...
ЈА САМ СЕ ОНЕСВЕСТИО...
САД СЕ СВЕГА СЕЋАМ! ВОЈНИК СА ПИЗАЦЕ ЈЕ...
...ДЕЈЛ!
ШТА ТРАЖИШ ОВДЕ, РОБЕ! ВОДИ СЕ БИТКА У ОДАЈИ!
ОДЛАЗИ! ЧУЈЕШ?
ДЕЈЛ, НЕ СЕЋАШ МЕ СЕ?
ДЕЈЛ? ЗОВЕМ СЕ ДЕЛОС! ВИДЕЛА САМ ТЕ НА ПИЗАЦИ! САД НЕМАМО ВРЕМЕНА ЗА БАСКАЊЕ!
БЕЖИ ДА НЕ НАСТРАДАШ, ЈЕР...
БРЖЕ! БЕРТИНЕ ТРУПЕ УНЕСИТЕ У ПАЛАТУ!
А ТИ, ВОЈНИЧЕ, ПОЂИ СА МНОМ!
НЕЋЕМО ИХ ПУСТИТИ У ДВОРАНУ, НИ ПО КОЈУ ЦЕНУ!
ДЕЈЛ, ВРАТИ СЕ!
ДЕЈЛ!
ОНА ИДЕ СА НАМА!
ДЕЈЛ ЈЕ У СМРТНОЈ ОПАСНОСТИ, А ЈА НЕ МОГУ...
...ДА ПОМОГНЕМ! ЧВРСТО ВЕРУЈЕ ДА ЈЕ АСКАР ВОЈНИК, ОДАН СВОМ ВЛАДАРУ...
ЗА САМ САМО БЕСПОМОЋНИ МУШКАРАЦ...ОХ! ИМАМ ИДЕЈУ!
ЖЕНЕ ВОДЕ РАТ КОЈИ ЋЕ ОДЛУЧИТИ КО ЋЕ НАМА ВЛАДАТИ! ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ОСЛОБОДИМО ТИРАНИЈЕ!
ПОБУНА ПРОТИВ ЖЕНА?

МУШКАРЦИ, ДОК СЕ ЖЕНЕ СВАЂАЈУ, МИ СЕ МОЖЕМО ИЗБОРИТИ ЗА СЛОБОДУ И ЈЕДНАКОСТ!
ШТА ПРИЧАШ? ЗА ТО ТРЕБА СНАГА...
"А ОНЕ СУ НАС УНИШТИЛЕ!
НИЈЕ ТАЧНО! УЗ МАЛО МУДРОСТИ, САТЕРАЋЕМО ИХ У ТЕСНАЦ!
У ПРАВУ ЈЕ!
ДОСТА МИ ЈЕ РОПСТВА!
ЗА ЈЕДНАКОСТ!
СВИ РОБОВИ СУ СЕ ДИГЛИ И ПРИДРУЖИЋЕ НАМ СЕ!
ОДЛИЧНО!
СВИ ЗА МНОМ КРОЗ ХОДНИКЕ! ТИХО!
ДОК ОНЕ ВОЈУЈУ, МИ ЋЕМО ИЗБИ НАПОЉЕ!
ПАЗИ! НА ЗИДИНАМА СУ БЕРТИНЕ ТРУПЕ!
ЗНАМ! УЗМИ МОЈЕ САНДАЛЕ!
ШТА СМЕРАШ? ЗАШТО СИ СКИНУО КОШУЉУ?
ВИДЕЋЕШ! ЧЕКАЈТЕ МЕ ОВДЕ!
САМО ПОЛАКО!
ВЕЖИ ЈЕ! ДАЈ МИ ДРУГУ КОШУЉУ!
НЕВЕРОВАТНО! САМ ЈЕ ЗАРОВИО ЖЕНУ!

ЕВО ЈОШ ЈЕДНЕ! ЗИД ЈЕ СЛОБОДАН! ИДЕМО!
ЗА ТО ВРЕМЕ БЕРТИНЕ ТРУПЕ СТИГЛЕ СУ ДО ПРЕСТОНЕ ДВОРАНЕ...
ГЛЕ' КО БРАНИ КРАЉИЦУ! НЕЋЕШ ЈОШ ДУГО!
НЕ БОЈ СЕ МОЈИХ ВОЈНИКА, ДЕЛОС!
ТИ СИ МОЈА!
ПРИЂЕШ ЛИ ЈОШ БЛИЖЕ, ЗА ЊУ...
ДАЉЕ НЕ МОЖЕШ!
МОЈ МАЧ!
РАЗОРУЖАЛА ЈЕ БЕРТУ!
ШТА ЧЕКАШ? ПОБЕДИЛА СИ!
ИЗНЕНАДА...
ШТА ЈЕ САД?
ЧСПАЉУЈЕ РАКЕТЕ СА ЗИДИНА!
БЕРТА ЈЕ ПОЛУДЕЛА! ЗАШТО ТО ЧИНИ?
ЧУДНО! НАРЕДИЛА САМ ДА ОБУСТАВЕ ПАЉБУ ДОК СМО ОВДЕ!
А МОЖДА СУ КРАЉИЧИНИ ВОЈНИЦИ!
АСКАР! НА НИШАНУ СТЕ ТОПОВА! ПРЕДАЈТЕ СЕ!
МУШКИ ГЛАС!
РОБОВИ!
ЗАУЗЕЛИ СУ ЗИДИНЕ!
НЕМОГУЋЕ!

ХА! ХА! МУШКАРЦИ СУ СЕ ПОБУНИЛИ!
ЧУЈЕШ ЛИ ШТА ТРАЖЕ?
БАШ СМЕШНО!
ООХ! ЗАМАЛО!
МОЖДА СЕ НЕ ШАЛЕ!
ТАМО ЈЕ АРТИЉЕРИЈА
А СВИ ВОЗНИЦИ СУ ПАТИЋИ!
ЗАР МУШКАРЦИ ДА НАС ПОНИЗЕ?
БЕРТА, О НАШИМ НЕСПОРАЗУМИМА ЋЕМО КАСНИЈЕ!
ТАЧНО! МОРАМО НАМЕТИТИ ПАМЕТИ ТЕ МУШКАРЦЕ!
ТИ КОМАНДУЈЕШ, КРАЉИЦЕ!
ДОБРО! МОРАМО СЕ ПРОБИТИ КРОЗ ХОДНИКЕ!!!
"ДОЂИ ДО ОРУЖЈА!
ОХ! ПОВЛАЧИ СЕ!
ПАЗИ НА ЗВОНИК!
САД ЗНАТЕ ДА СЕ НЕ ШАЛИМО! ОПКОЉЕНЕ СТЕ!
БАЦИТЕ ОРУЖЈЕ!
РОБОВИ НАМ НАРЕЂУЈУ? ПЛАТИЋЕ НАМ ТО СКУПО!
ДА ВИДИМО САД КО ЋЕ ИЗДРЖАТИ!
ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМНИ?
ДА, ЈЕСМО!
ШТА РАДЕ?
ПАЛЕ ВАТРЕ НА ЗИДИНАМА!
ЗАШТО?
ОСЕЋАШ ЛИ МИРИС?
ДИВНО МИРИШЕ!
БОЖАНСТВЕНО!
ООХ! ПЕКУ МЕСО!

ОХ! КРЧЕ МИ ЦРЕВА!
БЕЗОБРАЗНИЦИ!
УМИРЕМ ОД ГЛАДИ!
НЕ ПАМТИМ КАД СМО ЈЕЛЕ!
ДА МИ ЈЕ БАР ЗАЛОГАЈ...
ТАЧНО!
ДАЛИ, КО ЋЕ ДА КУВА КАД НЕМА НИ ЈЕДНОГ ЈЕДИНОГ РОБА!
ВИДИ ИХ! АЛ' СЕ СЛАДЕ!
ИМАМО ХРАНЕ У ПАЛАТИ, АЛ' НЕ ЗНАМО ДА ЈЕ СПРЕМИМО!
ВИДИ ИХ! ТРЕБАЛО БИ НАС ДА ДВОРЕ И ГОСТЕ!
БЕЗОБРАЗНИЦИ! СРЕДИЋУ ИХ КО ГЛИНЕНЕ ГОЛУБОВЕ!
НЕ! ИМАЈУ БОЉЕ ОРУЖЈЕ!
АЛИ НЕ ЗНАЈУ ЊИМЕ ДА РУКУЈУ!
ДЕВОЈКЕ, ДОК СЕ НЕ СПРЕМИТЕ ЗА РАЗГОВОР, МИ ЋЕМО ДА ПРЕЗАЛОГАЈИМО!
С РОБОВИМА НЕ ПРЕГОВАРАМО!
АСКАР ВОЈНИК МОЖЕ ДА СЕ СНАЂЕ У СВАКОЈ СИТУАЦИЈИ! КАКО ИДЕ?
ДОБРО МИРИШЕ, КРАЉИЧЕ!
УУХ!
ФУЈ!
ГРОЗНО!
ПРЕ БУ УМРЕТИ ОД ГЛАДИ!
ПРОКЛЕТИ РОБОВИ!
МИ ГЛАДУЈЕМО, А ОНИ СЕ ГОСТЕ!
ОХ... ТИ МИРИСИ ЋЕ МЕ УБИТИ!
МУШКАРЦИ СУ СТВАРНО ВРСНИ КУЛИНАРИ!
ДОБРИ СУ И ЧИСТАЧИ ЦИПЕЛА!
ДА! СВАШТА УМЕЈУ ДА РАДЕ!
БЕЗ ЊИХ НИЈЕ БАШ МНОГО ЗАБАВНО!
ПИТАМ СЕ ШТА ХОЋЕ?
ГЛЕ! БЕЛА ЗАСТАВА!
УСПЕЛИ СМО!

УСПЕЛИ СМО! ПРЕДАЈУ СЕ!
КРАЉОИЦЕ, ЗАХТЕВАМО ЈЕДНАКА ПРАВА И УКИДАЊЕ РОПСТВА!
ЈЕДНАКА ПРАВА ЗА НИЖА БИЋА? НИКАД!
ОНДА НЕМА ХРАНЕ!
ЈЕ ЛИ ТО СВЕ ШТО ТРАЖЕ?
ХОЋУ ДА ОДЕМ ИЗ АСКАРА И ДА ОДВЕДЕМ ЊУ-ДЕЈЛ АРДЕН!
АЛИ, ЈА СЕ ЗОВЕМ ДЕЛОС И ЈА САМ АСКАР ВОЈНИК! ШТА ХОЋЕШ?
ЗНАЧИ, ЗНАШ КО СИ, ГОРДОНЕ!
ДА! ЖЕЛИМ ДА СЕ ВРАТИ И ДЕЈЛИНО ПАМЋЕЊЕ!
ЗАР ЈА НИСАМ АСКАР? ЗАР ТЕ ПОЗНАЈЕМ?
И ЈА ЖЕЛИМ ДА МИ СЕ ПАМЋЕЊЕ ВРАТИ!
ДОБРО! ТО ЗАХТЕВА ТРАНСФУЗИЈУ СЕЋАЊА! ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМНИ?
ЈА ЈЕСАМ!
УСКОРО ЋЕТЕ ВИДЕТИ ВАШУ ПРОШЛОСТ...
...И ВИЋЕТЕ ОСЛОБОЂЕНИ ИЗ ГРАДА АСКАРА!
ЗБОГОМ, ГОРДОНЕ! ШТЕТА ЈЕ ШТО ОДЛАЗИШ!
ОХ! ВРТИ МИ СЕ...
А КАД ТЕ НЕ БУДЕ, ЛАКО ЋЕМО ВРАТИТИ МУШКАРЦЕ НА ПРАВО МЕСТО!
ОНИ СУ РОБОВИ И ТО ЋЕ ОСТАТИ!
ГОТОВО ЈЕ, САНТАЈА!
БУДАЛА! ЗАР ЈЕ МИСЛИО ДА ЋУ МУ ДОЗВОЛИТИ ДА ПОНЕСЕ НАШУ ТАЈНУ У СПОЉНИ СВЕТ?
ОХ! ГДЕ СМО?
КАКО СМО СТИГЛИ ОВАМО?
НЕ ЗНАМ! СЕЋАМ СЕ САМО КАД НАС ЈЕ ЗАХВАТИО ВРТЛОГ ДОК СМО ТРАГАЛИ ЗА АСКАРОМ!
МОРА ДА НАС ЈЕ ОН НЕКАКО ИЗБАЦИО НА ОБАЛУ РЕКЕ!
ЗАБОРАВИМО НА АСКАР И ПОГЛЕДАЈМО КАКО ЋЕМО СЕ ИЗБАВИТИ ОДАВДЕ!
ДА, ЗАБОРАВИЋЕШ ГА ЗАУВЕК, ФЛАШЕ!
КРАЈ

Уместо жене сахрањена цепаница?

Принцеза Шарлота од Брунсвика и Волфенбитела удала се за руског царевића Алексеја који ју је варао, понижавао и злостављао. Да ли је умрла или побегла од њега – не зна се

Аурора од Кенигсмарка која је, каже прича, саветовала несрећну Шарлоту да побегне од лудог царевића.

ДВА ЖИВОТА ПРИНЦЕЗЕ ШАРЛОТЕ

Принцеза Шарлота од Брунсвика и Волфенбитела била је ниска, ситна; лица рошавог од богиња које је прележала у детињству. Али, све то није сметало да њени родитељи који су владали невеликом, али моћном саксонском кнежевином уговоре сјајну прилику за удају кћери. Умало да то буде наследник шведског престола Карл XII, али када га је у Полтавској бици победио руски цар Петар Велики, чинило се да је његов син царевић Алексеј много боља прилика.

А царевић је те 1709. године пунио деветнаесту и показивао прве знаке „душевне нестабилности". Његов отац, цар, сматрао је да би женидба била права ствар да се дете излечи.

Лета 1711. године принцеза Шарлота нашла се у Карлсбаду (данашње Карлове Вари) у пратњи саксонске кнегиње, а баш ту је, какве ли случајности, био и руски царевић. Све се брзо одиграло и дипломате овлашћене од обе стране начиниле су брачни уговор, како се то радило у оно време.

Свадба је прослављена 25. октобра исте године у замку Торгау, личном поседу саксонске кнегиње, да би већ наредног дана, не хајући за запањену невесту, младожења и његов отац одјахали уз ратне трубе, на челу своје војске, право у Померанију, у бој! Да, повели су и њу, па се медени месец проводио у војничком табору...

Изненађење на Тиљеријама

Како је почело, тако се и наставило у Санкт Петерсбургу. Царевић је био груб према сиротој Шарлоти која је, кажу, под неугледном спољашњошћу крила блистави ум и осетљиву душу. У мужа се искрено заљубила. И док је он, не кријући то, јурио за финском слушкињом Еуфрозином, принцеза је тихо патила међу зидинама царске палате.

После девојчице – надвојвоткиње Наталије Алексијеве – у овом несрећном браку родио се 12. октобра 1715. године и будући руски престолонаследник Петар II. Десет дана после порођаја Шарлота је добила грозницу и издахнула у својој 22. години. То је све што је забележила историја.

Конци ове приче сежу од царске Русије, преко Саксоније и Француске, све до Луизијане и Маурицијуса. Њоме су се бавили Луј 15, Марија Терезија, Фредерик Пруски уз сву силу грофова, кнежева, кнегиња, генерала и заповедника, као и мудре главе Волтера и Д'Аламбера. И сви су остали у недоумици

У лето 1730. године војвода Морис Саксонски, француски генерал који ће нешто доцније постати чувени маршал, шетао се париским Тиљеријама и угледао једну госпођу са десетогодишњом девојчицом у пратњи црне слушкиње. Када је чуо да и оне говоре саксонским дијалектом, радознало се упиљио, па изненађен узвикнуо:

– Госпођо, зар је могуће?!

И она је препознала њега. Препустивши дете дадиљи позвала га је у страну и прво затражила да јој се закуне како ће чувати тајну, а онда испричала своју невероватну причу.

Љубав с официром

Да, била је то принцеза Шарлота од Волфенбитела. Петнаест година раније успела је да побегне из Русије у пратњи једног верног старог слуге који је изигравао њеног оца. Доспели су најпре у Француску, али како се принцеза плашила тајних агената руског цара, укрцали су се у прекоокеански брод и стигли у Луизијану.

Међутим, у далеком Њу Орлеансу принцезу је препознао француски официр Д'Обан који је некада служио на двору у Санкт Петерсбургу! Како је баш у то време стари слуга умро, принцеза је, сама у далеком свету, прихватила помоћ дотичног официра. Подршка је врло брзо прерасла у љубав, а када је 1718. године глас о смрти царевића Алексеја стигао и у Америку, принцеза и официр склопили су и брак. Девојчица коју је довела њихово је дете...

Шарлота је још поверила војводи од Саксоније како њен муж ту, у Паризу, покушава да добије намештење на Маурицијусу (онда је то би-

Морис Саксонски, чувени маршал Француске, био је ванбрачно дете пољског краља Августа II и Ауроре од Кенигсмарка.

ка. Смрт је, у ствари, била лажна, а у мртвачком ковчегу уместо ње, принцезе, налазила се – цепаница! Устежући се, Шарлота је одала и своју париску адресу. Када је будући маршал Француске замолио за одобрење да њен случај исприча краљу Лују 15, пристала је под условом да то буде тек за три месеца. У том часу није могла још да каже зашто.

До Маурицијуса и натраг

Протекла су три месеца током којих је војвода чешће посећивао принцезу. Када је истекао тајанствени рок, поново је одјурио код ње радознао да чује наставак приче, али – у стану више није било никога. Од суседа је сазнао да су Д'Обанови управо отпутовали за Маурицијус где је господин добио место мајора!

Војвода је испричао краљу Лују 15. оно што је знао. Луј Вољени, како су га називали, није био баш уверен у истинитост тог казивања, али је за сваки случај на далеко острво у Индијском океану упутио наређење да се тамошњем мајору и његовој породици морају указивати све почасти, али да се при том не дају никаква објашњења.

Затим је Луј 15. узео у руке гушчије перо и лист за писање. Како је старија сестра принцезе Шарлоте била супруга аустријског цара Карла 6, написао му је писмо и изнео све што је управо сазнао. Али, цар Карло није придао никакав значај целој причи.

Десет година доцније Марија Терезија, кћерка аустријског цара, наследила је престо и, за разлику од оца, одмах се заузела за своју тетку на Маурицијусу. Тако је једнога дана госпођа Д'Обан добила писмо запечаћено царским жигом Аустрије у којем је царица позива да се врати у окриље породице и живи код ње, на двору. Али, само под условом да мужа и кћерку остави где су. Иако ганута до суза, Шарлота је одбила. И кћерка и муж су умрли, па се принцеза 1747. ипак вратила у Европу и настанила у Бриселу. Ту је остала до смрти уживајући пензију од 20.000 флорина коју јој је доделила Марија Терезија.

Ова повест објављена је у Паризу 1760. године из пера – непознатог аутора!

Нови неочекивани обрти

Прича је допрла и до Волтера који у Фернеу у Швајцарској „гута" сваку писану реч из Француске. Велики филозоф одмах се заинтересовао за случај и о томе писао Јовану Шувалову, великом канцелару руске царице Катарине, али уз овакав коментар:

„Како је могуће да нечија глава буде у стању да измисли толике перипетије и околности? Није ли то нека авантуристкиња присвојила име царевне?"

А у писму које је упутио војвоткињи Басевиц Волтер је описао исти случај својим циничним стилом износећи нове појединости до којих је, изгледа, дошао сопственом „истрагом". Каже да је нека Пољкиња дошла у Париз 1722. године и ту срела официра Д'Обана који се запањио њеном сличношћу са снахом Петра Великог. Пољкиња неугледне појаве заљубила се у официра који је, међутим, према њој испољавао нескривени презир – све док ова није смислила причу о цепаници и осталом.

Тада се све изменило. Официр, мислећи да је пред њим права правцата принцеза, нагло се заљубио у њу и Волтер овако завршава то своје писмо:

„Чова је умро чврсто уверен да је био ожењен заовом аустријског цара и снахом руског. То ће веровати и његова деца, а унуци неће ни трунку сумњати!"

Прича је допрла и до чувеног енциклопедисте Д'Аламбера. Радознао и систематичан, Д'Аламбер је о свему што је сазнао писмом обавестио пруског краља Фредерика Великог замоливши га да он лично потврди или оповргне целу причу. Одговор који је енциклопедисти стигао из Берлина био је недвосмислен: Аурора од Кенигсмарка никада није ногом крочила у Русију, а њен син Морис Саксонски никада није видео принцезу Шарлоту. Како је, онда, могао да је „препозна" на Тиљеријама?

Да ли ове чињенице оповргавају легенду о „другом животу" принцезе Шарлоте? Ко би знао. Можда је, ипак, истина то што се збило, а можда је она пољска девојка имала машту бујнију од сваког писца авантуристичких романа. Тајну највероватније нико никада неће открити...

Припремила: ***М. Крстуловић***

Илустровао: Брана Јовановић

PIZZA
– укус нашег времена

ТАЊИРИЋИ ОД ХЛЕБА

Како је настало најпопуларније јело на свету

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

У средњем веку господари и њихове даме широм Европе користили су хлеб од непросејаног брашна испечен у облику плитког тањира. Када би се обед завршио, парчићи хлеба натопљени соком од печења и остаци меса дељени су сиротињи.

И данас се хлеб користи као јестиви тањир. Најпознатији облици су отворени дански сендвич или smorrebrd (хлеб и бутер) и британски сендвич. Овај други са две кришке хлеба између којих се ставља надев измислио је, наводно, гроф Седвич у 18. веку, који није желео да одвоји време за прикладан обед док га је срећа служила за коцкарским столом.

Отворени сендвичи

Међутим, и у многим другим земљама Европе постоји ова традиција, пре свега у Немачкој, Холандији и Чешко-Словачкој где се у многим баровима служе „отворени" сендвичи. Американци су скроман сендвич уздигли на виши ниво, па тако постоји елегантан (мада се тешко једе) клупски сендвич, као и многе друге врсте сендвича попут огромног dagwood сендвича (то је високи сендвич са различитим врстама надева који се понекад уопште не слажу), sloppy joe (млевено месо кувано у парадајз-сосу, па стављено на земичку) и други.

„Тањирићи од хлеба" за сендвиче секу се од векни хлеба, али у кухињама многих земаља тесто са квасцем се посебно обликује пре печења. Foccacia и schiacciata су две италијанске верзије равног хлеба са мало прелива и зачина – маслиново уље, зачини, неколико омекшалих режњева црног лука.

Првобитно је quiche била равна пита са различитим надевима. Правила се од хлебног теста са квасцем, а не од лиснатог теста које се користи у справљању модерне верзије quichea. Како каже Елизабета Дејвид, која пише књиге о кулинарској вештини, јело познато под називом quiche lorraine датира из 16. века. Слична креација се у Немачкој зове wiebelkuchen, а по традицији се служи уз вино. Pissaladiere из Провансе прави се од хлебног теста као основе са преливом од црног лука, малих сардела – бргљуна – и црних маслина, па се пече у тепсијама. У Француској се парче pissaladiere могло купити у пекарама или код уличних продаваца. Елизабета Дејвид пише о једном пекару из Авињона који није знао шта хоће када му је затражила „une tranche de pissaladiére". Оно што јој је он понудио назвао је „pizza provencale".

Сир је стигао последњи

Као што се зна, италијанска pizza је најпознатија верзија печеног хлебног теста на које се ставља надев. Сматра се да су напуљски пекари у 18. веку измислили хрскави, крти хлеб у облику тањира који је постао јефтино и омиљено јело у целом свету.

Парадајз, који је стигао из Новог света, а који су прихватили Италијани са више одушевљења од осталих народа Европе, био је вероватно први надев који се користио за италијанску пицу. Други надеви и зачини који су касније постали популарни су бели лук, траве као што су свежи босиљак или оригано, сарделе, маслине, салама и друге врсте месних прерађевина.

Сир је каснији додатак, па би прави поштоваоци пице вероватно гледали попреко на верзије са сиром које се служе у пицеријама широм Европе. Ипак, сир је један од најважнијих додатака. Лепа је комбинација са неком врстом струганог сира и кришкама сира mozzarella, а користе се и швајцарски сиреви који се топе на сличан начин. Предуслов за добру пицу је и добро маслиново уље.

Првобитну наполитанску пицу прихватили су и прилагодили својим кухињама кувари широм света, а посебно су се у томе истакли мајстори такозване калифорнијске кухиње. Пица је стигла у Америку са првим италијанским досељеницима, а данас се сматра америчким јелом. У Америци је настала „креирана пица", као и пица „дубока чинија" са већом количином теста и надева. Сматра да је први пут направљена у Чикагу после Другог светског рата.

Некада су се пице пекле у пећницама у облику пчелиње кошнице, направљеним од цигала које су се загревале помоћу дрвета. Многе пицерије у Европи и данас се диче таквим пећницама. Код куће је то, нормално, немогуће постићи. Међутим, колико се пећница претходно добро загреје, може се добити хрскава кора.

Што се тиче величине, пице се лако прилагођавају потреби. Могу бити минијатурне, може се правити порција за једну особу, а могу бити и огромне попут сицилијанских чији пречник износи 60 цм које су довољне за целу породицу.

Тесто за пицу може се и пунити. Calzone је италијанска верзија неке врсте пите увијаче и прави се у Кампањи, области чији је главни град Напуљ – тамо где је све и почело.

А. С.

Чудо природе или грчење мишића

КОЗЕ КОЈЕ ПАДАЈУ У НЕСВЕСТ!

Није баш пријатно да те „посети" смрт, али је можда паметно понекад правити се мртав. Неки инсекти, змије и друге животиње које су често плен, опосум пре свега, увежбале су готово до савршенства овај трик да би избегле смртоносни загрљај. Али, миотонична коза, или коза која пада у несвест, не чини то због тога да би побегла грабљивцу. Ако уплашите или изненадите једну од ових коза, она ће се укочити и извртати као да је угинула. За мање од једног минута биће поново на ногама као да се ништа није догодило. Читава ова представа изгледа потпуно бесмислено.

Пошто безброј пута у току дана падне у несвест, то може бити и опасно. Поставља се питање зашто њена врста није уништена. За то је можда делимично крив Х. М. Мејбери из Маршал Каунтија у Тенесију, који је крајем 1880. платио неком странцу из Нове Шкотске 36 долара (данашњих 800 долара) за 4 овакве козе чије понашање никада раније није виђено.

Од тада је овај феномен изучаван у више од 30 студија, од којих је прва била штампана још далеке 1904. године. Свих 30 коза описаних у студијама воде порекло од оних које је узгајао Мејбери. Остаје нејасно да ли су његове козе представљале нову мутацију или пак остатак неке старе врсте.

У награђеном реферату „Миотонична коза; Историјска перспектива и опис наследне миотоније на животињском моделу", који је написао Џејмс Еткинсон са Вандербилт универзитета у Нешвилу, Тенеси, каже да је стање у којем се налази коза када падне у несвест веома слично Томсоновој болести код људи која се манифестује грчењем и крутошћу мишића. Изненадан покрет уплашене миотоничне козе која покушава да побегне изазива брзо кочење удова, леђног дела и врата, због чега она или остаје непокретна или пада на леђа са испруженим, укоченим ногама. Све време коза остаје потпуно свесна, без сумње проклињући своје наслеђе.

Није лако, као што се чини, направити од миотоничних коза стадо које пада у несвест кад год ми то хоћемо. Чести покушаји да се изазове напад могу учинити да симптоми потпуно ишчезну. Уколико коза падне због дречаве кошуље свога газде, касније када се навикне на његов лош укус ефекат буде много мањи.

Миотоничне козе су доста „напредовале" од времена када су их фармери користили као мамац да би заштитили стада оваца од којота (којот долази, коза пада у несвест и он је прождире док овце беже). Као и вијетнамске свиње са великим трбухом, ове козе су постале помодни љубимци и продају се чак за 1.000 долара. Постоји и Међународно удружење власника коза које падају у несвест. Одржавају се такмичења падања у несвест да би се видело чија коза најбрже пада у несвест. То значи да „прваци" највећи део живота проведу у хоризонталном положају. Можда је, ипак, Мејбери требало да пусти еволуцију да иде својим током.

А. С.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

ХИТ ХИТ ХИТ

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ПОД НОКТИМА

Текст: Радоман Кањевац Музика: Бата Златковић

Изводи: „Галија"

Нека места више не могу да посетим
а да невреме не осетим
Неке слике више не могу да замислим
а да најгоре не помислим
Неке плоче више не могу да одслушам
а да глупости не покушам
Неке цифре више не могу да окренем
а да лавину не покренем
Небо ведро као да никад неће падати
ноћас није лако сањати
како излазим из твоје меке постеље
као понедељак из недеље
Месец јули тихо иде према августу
ја сам поново на распусту
ево чекам нешто ново да се догоди
да нас коначно ослободи
Па ми дође да се напијем
На комаде да се разбијем
Ко ће да ти остане у гостима
кад и туга изађе
Зашто си ме сакрила под ноктима
да ме нико не нађе

Драги Забавниче,
Молимо те да објавиш адресе Милана Младеновића из ЕКВ и соло гитариста из групе „Викторија", о њему не знам ништа друго сем да има дугу праву косу и да свира „хамер" гитару.

Данијела, Драгана и Маја из Лознице

Кућне адресе музичара не објављујемо, али можете да им пишете на адресу: ПГП РТБ, Македонска 21, Београд. Гитариста „Викторије" зове се Бранко Јелић.

ОДЛИКАШИ

Пошто су добро проучили педесете године, бар што се музике тиче, београдски „Вампири" су одслужили војни рок и кренули у блиц освајање публике. Њихов први албум „Рама лама динг донг" је управо оно што већ годинама недостаје на домаћој сцени. Витаминска пилула оптимизма, заразне песме и одлично схваћен жанр такозване ду вап музике (наслов изведен из уобичајених пратећих вокала у којима се певају ове две сложене речи) учинили су „Вампире" највећим изненађењем у првој половини ове године.

Иако састав броји чак десет чланова, стиче се утисак да су се око истог посла окупили истомишљеници, делују јединствено а тиражи су им одлични. У кратком року продали су 25.000 плоча. О томе како

су се одлучили за ову, код нас не превише коришћену музику, говори Александар Ераковић, певач „Вампира":

– Таква врста музике у нашим домовима се увек слушала – Пол Енка, Нил Седака, Елвис Присли – и то захваљујући нашим родитељима. Логично је што смо пожелели да је свирамо. Иако смо били свесни да ову врсту музике код нас нико пре није радио и да је комерцијални успех сасвим могућ, у ово смо кренули заиста из љубави. Рецимо, сплитски „Ђаволи" су започели каријеру свирајући одличан рокабили и не знам шта их је натерало да скрену са неких својих путева и размишљања, али сасвим је могуће да су их на то навеле неке критике њиховог трећег албума. Новинари су писали да се ту понављају хармоније, да се ништа битно не дешава. Можда су хтели да покажу како умеју и нешто друго даураде. Мислим да то није испало добро и да се нама тако нешто неће десити. Овог тренутка када људе не буде више занимала музика коју радимо, највероватније нећемо свирати. Бар не диско музику само да бисмо се продавали.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

– У рок музици има много оних који се фолирају својим бунтовништвом. Изјављују како не желе да се њихове песме користе у рекламама јер ће тиме изневерити своју публику. Музичари из састава „Цласх", док су радили заједно, све време су нас засипали причама у стилу: моја уметност, моја публика. А када им је песма употребљена у једној реклами и самим тим поново се нашла у врху топ листе, ни напамет им није пало да одбију новац. ***Род Стјуарт***

РАДНО МЕСТО: СТУДИО

Живот рок музичара ипак није тако занимљив као што некима изгледа. У интервјуима они обично изјављују да их умарају дуге турнеје и да се, током низа концерата, зажеле рада у студију. А онда, када дође време увежбавања и снимања песама за нову плочу, и када месецима буду затворени у студију бесконачно понављајући једну исту песму, ухвати их чежња за сценом. И тако у круг. У ових неколико, до сада необјављених фотографија покушаћемо да вам дочарамо атмосферу у студију, или – како изгледа канцеларија једне рок звезде.

1. Чланови састава „U2" Боно и Џи са својим продуцентом Брајаном Ином у дворцу Слејн 1984. године током снимања албума „The Unforgettable Fire".

2. Џо Страмер, певач групе „Clash", на поду њујоршког „Elektrik Ledilend" студија у последњи час пише текстове за песме које су се нашле на њиховом троструком албуму „Сандинисте". Остатак групе за то време снима матрице. Било је то 1980. године.

Из затворених врата

3. Богати имају и одговарајуће услове за рад. Дејвид Гилмур, гитариста групе „Пинк Флојд" купио је брод, укотвио га на Темзи близу Лондона и ту сместио студио. Сликан је септембра 1990. године док је припремао гитарске делове за нови албум једног нама мање познатог музичара.

4. Жеља за радом у студију навела је Ени Ленокс и Дејва Стјуарта да током своје светске турнеје наврате у један студио у Токију и испробају неке неуобичајене улоге са инструментима. Жена за бубњевима – заиста новост.

5. Џон Ленон са својим сином Шоном 1980. после пет година одсуствовања са сцене завршава снимање албума „Double Fantasy" који је на несрећу, његова последња плоча.

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво Забавниче,

Редовно те купујем, али никако да напишеш текст песме која ми се веома допада. То је песма „Call it what you want" групе „New Kids On The Block". Још ме занима када им је изашао претходни албум и који хит су на њему имали. ***Маријана***

Жеља ти је већ испуњена. А што се тиче другог питања, албум „Hangin Though" објавио је код нас 1989. године „Suzy". Највећи хит била је насловна песма.

Да ли Џо, члан групе „New Kids On The Block", болује од астме? ***Гордана из Београда***

Око популарних се увек испредају разне приче, тако да је и ова нетачна. Једна читатељка нас је питала да ли је истина да су чланови ове групе погинули у авионској несрећи, што такође није истина, а у то су могли да се увере сви који су гледали пренос добротворног концерта за помоћ Курдима.

Које године је Данијел представљао Југославију на Песми Евровизије и које је место заузео? ***Бранко***

Било је то 1983. године, Данијел Поповић је за песму „Џули" добио 125 бодова и освојио четврто место.

Драги забавниче,
Обишла сам цео Београд да бих купила касету „Ванила Ајса", али је нисам нашла. Да ли је она уопште објављена код нас. ***Маријана***

Лиценцно је објавио „Југотон" почетком априла и још је има у продавницама. Покушај поново.

ГОСПОДАР СВЕТА

Џејмс Кози

Уређује др Зоран Живковић

ФАНТАСТИКА

Пола сата раније, док је седела задубљена у тренутно најомиљенију телевизијску мелодраму и док је Хари Млађи дречао у својој колевци, Мелинда би, природно, залупила човечуљку врата пред самим носом. Међутим, када је звоно зазвонило, на себи је имала своју нову, тамноцрвену кућну хаљину, баш је стављала на нокте блештави лак скерлетне боје, а и Хари Млађи је спавао као анђелак.

Зевајући, Мелинда отвори врата и један човечуљак, сав блистајући, обрати јој се:

– Диван дан... Имам згодне стварчице у замену за неколико информација.

Мелинда није одмах устукнула. Човечуљак је био отприлике метар и по висок, имао је блиставу ћелу и необично, стармало лице. Одећа му се састојала од обичне, сиве тунике, а сталак каквим се служе путујући трговци висио му је привезан ременом за крхка рамена.

– Не треба ми ништа – одбруси Мелинда хладно.

– Али, молим вас! Имао је крупне, молеће очи боје ћилибара. – Сви ми то кажу. Немам много времена. У подне морам бити на Универзитету.

– Студирате уз рад?

Лице му се намах разведри.

– Тако је. Да, вероватно то можете и тако назвати. Виши течај ванземаљске антропологије.

Мелинда постаде попустљивија. Начини на који та данашња братства врше своја посвећења – бријају главе јадним момцима, хране се златним рибицама – прави ужас!

– Па? – упита она помало гунђаво. – Шта имате на том сталку?

– Свашта – одговори човечуљак брзо. – Осцилоскопе. Ручне генераторе за стварање поља сила. Неуронске дистортере.

Мелинда га је зблануто посматрала. Човечуљак се мало намршти.

– Користите све то, зар не? Ово је цивилизација класе IV, је ли тако?

Мелинда неуспешно покуша да слегне раменима и човечуљак уздахну с очитим олакшањем. Поглед му потом скрену крај ње, према неукљученом телевизору.

– Ах, монитор! Он се насмеши. – За тренутак сам се био уплашио, али могу ли да уђем?

Мелинда још једном слеже раменима и широм отвори врата. Ово би могло постати и занимљиво, као прошле недеље када јој је путник што продаје усисиваче потпуно бесплатно очистио завесе. А, поред тога, серија „Кити Кајл се бори за живот" биће на програму тек за један сат.

– Зовем се Портеус – рече човечуљак с нападним осмехом. – Радим на теми о културама IV класе.

Једва то изговоривши, маши се писаљке и поче нешто записивати. Чинило се као да му телевизор највише плени пажњу.

– Тренутно је искључен – објасни Мелинда.

Протеус истог часа разрогачи очи.

– Хоћете ли да кажете – прошапта он ужаснуто – да се користите привилегијом V класе? Заиста, више него збуњујуће. Трескају ми вратима испред носа, премда знамо да су припадници класе IV наглашено друштвена бића – располажете и атомском енергијом, је ли тако?

– Да, наравно – одговори Мелинда, с примесом нелагодности. Ово, ипак, можда и неће бити тако забавно.

– А свемирски летови? – Човечуљак ју је напето посматрао.

– Па – зевну Мелинда, бацивши поглед на празан екран. – Имамо Свемирску патролу, Приче из сутрашњице, Свемирског кадета...

– Сјајно! Ракетни погон или поље сила? Мелинда затрепта. – Има ли и ваш супруг свој брод?

– Мелинда немоћно одмахну својом бујном, плавом косом.

– Какав вам је економски положај?

Мелинда најзад дубоко удахну ваздух.

– Чујте, господине, да ли ви представљате своју робу или водите квиз програм?

– Ох, извините. Представљам своју робу, наравно. Али, нећете ми замерити напитањима?

– Антигравитационе сандале? Ручни соларни конвертор? Извињавам се због прилично оскудног избора, али на Капели ми рекоше...

Хари Млађи изабра баш тај тренутак да се продере, тражећи да буде нахрањен. Портеус седе, сав уздрхтао.

– Је ли то безбедносни аларм?

– Не, већ мој син – одговори Мелинда жалостиво и крену у дечју собу. Портеус пође за њом и стаде посматрати расплакано дете с неприкривеном примесом страха.

– Новорођенче?

– Осамнаест му је месеци – одговори Мелинда круто, мењајући пелене. – Избијају му зубићи.

Портеус се стресе.

– Баш штета. Очигледан атавизам. Зашто га нисте дали у јасле? Не би требало да га држите у кући.

– Тражила сам од Харија да узмемо дадиљу, али по њему немамо за то довољно пара.

– Несумњив осећај несигурности – промрмља човечуљак посматрајући Харија Млађег.

– Несумњиво параноидно стање.

– Рођен је две недеље прерано – сложи се Мелинда. – Врло је осетљив.

– Имам нешто овде за њега – додаде Портеус задовољно. Он поче прекопавати по свом препуном сталку, извуче једну прозрачну призму и даде је детету. – Неуронски дистротер. Користили смо га на Григелу Два да отклонимо регресивна стања. Можда ће и овде бити од помоћи.

Мелинда се сумњичаво загледа у призму. Хари Млађи беше се упиљио у блиставе дубине кристала с изразом неочекиване усредсређености.

– Појачава деловање неурона – објасни човечуљак с поносом. – Чак до осамдесет одсто. Не делује на памћење, јер долази до аутоматског прекида чим надражај

постане прејак. Ипак, бојим се да ће само утростручити његов садашњи коефицијент интелигенције; интелигентни идиот ипак остаје идиот, али...

– Како се усуђујете? – прасну Мелинда зажагрених очију. – Мој син није идиот! Торњајте се овог часа одавде, заједно са тим својим... играријама! Она посегну за призмом, али Хари Млађи истог тренутка зацвиле. Мелинда застаде, а онда стаде љутито да претура по својој торбици.

– Колико вам стаје ова играчка?

– Средство размене? – Портеус протрља своју ћелу. – Заиста, не бих смео, али биће то сјајан податак за књигу о оболелим друштвима. Која вам је најмања јединица?

– Долар... Је ли довољно? – Мелиндин глас био је испуњен надом.

Портеусу се веома допада слика Џорџа Вашингтона. Обртао је новчаницу у рукама, а онда се дубоко наклони извињавајући се. Тренутак потом, удаљи се кроз врата на прочељу.

– Неко шашаво братство – промрмља Мелинда и укључи телевизор.

* * *

Остатак тог дана Хари Млађи био је тих као анђелак. Док је Мелинда гледала телевизијски програм и у два наврата дотеривала своју косу, Хари Млађи тихо се играо са својом кристалном призмом.

Касно по подне, он добауља до полице с књигама, извуче одатле енциклопедију и стаде је прелиставати, задовољно гучући. Једног дана, помисли Мелинда задовољно, постаће од њега сјајан адвокат; ни налик на свог бескорисног оца, који је часове проводио радећи прековремено у оној проклетој лабораторији. Видећи, међутим, како Хари Млађи, пошто му енциклопедија беше досадила, покушава да дохвати једну од очевих књига о нуклеарној физици, она се намршти: једна замлата у породици сасвим је довољна! Али, кад покуша да детету узме књигу, оно просто заурла, те Мелинда одлучи да га остави насамо с њом.

Око шест и тридесет предвече, Велики Хари јави се телефоном из лабораторије жалостиво саопштавајући да неће стићи кући на вечеру. Мелинда ојађено изрече неколико речи о задовољству што га пружа самотничка вечера, те, чак, издалека наговести шта у таквим приликама чине усамљене супруге жељне друштва. Велики Хари, међутим, одговори да му је веома жао, али да се овог пута можда налази на правом трагу, те Мелинда коначно бесно задупи слушалицу.

Тачно петнаест минута након тога огласи се звонце на улазним вратима. Мелинда их отвори и готово се загрцну. Човечуљак који је стајао пред њом могао је бити Портеусов двојник, осим што је носио црну металну тунику и што је имао леденосиве очи.

– Гђа Мелинда Адамс? – Чак му је и глас звучао хладно.

– Ја-ја сам. Шта је...

– Мајор Норд, Галактичка служба безбедности. Човечуљак се наклони. – Вама је данас пре подне био у посети извесни Портеус, он изговори то име с примесом гађења, и оставио је овде неутронски дистортер. Је ли тако?

Мелинда, уздрхтало, потврдно климну главом. Мајор Норд тихо крочи у дневну собу и затвори врата за собом.

– Извињавам се, госпођо, због овог упада. Портеус је погрешно проценио ваш свет као свет класе IV, уместо као свет класе VII. Ево... Он извуче згужвану новчаницу од једног долара. – Можете проверити серијски број. Молим вас, вратите ми дистортер.

Мелинда се немоћно сручи на софу.

– Ништа не схватам –

Илустровао: Горан Поповић

рече она жалостиво. – Је ли реч о лопову?

– Ради се... о небрижљивости с којом је прорачунавао свемирске координате. Мајор Норд се осмехну стиснутих зуба.

– Али, извршене су исправке. Где је?

– Чекајте мало – огласи се Мелидна с изненадном јеткошћу. – Та стварчица учинила је да Хари Млађи буде тих читавог дана.

Купила сам је у најбољој намери, и није моја грешка... Хеј, имате ли ви уопште службени налог?

– Госпођо – одврати поносито мајор – нимало ми се не би допало да кршим овдашње табуе, али треба ли уопште да вам објашњавам какве последице може имати неуронски дистротер у једној заосталој култури? Шта би се догодило да су ваши неандерталци располагали атомским пиштољима. Где бисте у том случају данас били? Нема сумње, још бисте се верали по дрвећу! Шта би било да је ваш Хитлер могао користити поље сила. Он уздахну. – Где вам је син?

У дечјој соби, Хари Млађи задовољно се играо својим коцкицама. Светлуцава призма стајала је у углу. Мајор Норд је пажљиво подиже, испитивачки се загледавши у дете. Глас му је био благ.

– Рекосте да се играо... с овим?

Изненадни материнski нагон наведе Мелинду да жестоко, одречно затресе главом. Човечуљак је и даље стајао зурећи у Харија Млађег, који одједном поче да цвили. Сва уздрхтала, Мелинда узе дете у наручје.

– Је ли то све што умете? Да јурцате унаоколо и плашите жене и децу? Узмите тај свој дистротер и губите се! Оставите поштен свет на миру!

Мајор Норд се намршти. Кад би само могао бити сигуран! И даље загледан у Харија Млађег, он промрмља:

– Крајња себичност, несумњиво. Чини се да дистротер није утицао на дете. Чудно!

– Хоћете ли да почнем да вриштим? – упита Мелинда.

Мајор Норд уздахну, наклони се Мелинди, изиђе кроз врата и затвори их за собом. Потом, додирнувши мајушно дугме на себи нестаде.

– Како се само понашају неки људи – прогунђа Мелинда, обраћајући се свом сину.

И Хари Млађи је деловао као да му је лакнуло, премда из сасвим другог разлога.

Велики Хари стиже кући непосредно после једанаест. Малене брижне боре беху му се усекле око усана и на челу, а у очима су му гаснуле искре још једног пораза. У спаваћој соби, Мелинда му поспано исприча о необичном трговачком путнику који продајући неке шашаве стварчице покушава да заврши студије, као и о непријатном пајкану по имену Норд. Хари примети да је то заиста запањујуће, на шта га Мелинда спремно дочека:

– Хари, пио си!

– Само две чашице – одврти Хари трепћући. – Драга моја, удала си се за губитника. Део експерименталног модела напросто је испарио... паф! А на папиру је све изгледало како треба...

Мелинда је ту причу већ била чула. Зато га само замоли да провери да ли је Хари Млађи покривен. Велики Хари оде у дечју собу и седе крај детињег креветића.

– Један мој мали – зацвиле он. – Отац ти није низашта, права шепртља. Мислио је да ће послати Човека међ звезде помоћу ланца хелијумових језгара. Паметњаковић! На све је мислио. На додатне млазове како би елиминсали негативно пуњење, на велика складишта живине паре – чинило би то изванредан погон помоћу позитивних алфа честица. Он штуцну и загњури лице у шаке.

Зар ти никад није пало на памет да би само неколико молекула ваздуха могло пореметити млазну струју? Покушај с вакуумом, глупане.

Велики Хари нагло се усправи.

– Нешто си рекао, сине?

– Гу-гу – огласи се Хари Млађи.

Велики Хари отетура се у дневну собу као месечар.

Дохвативши оловку и папир, он стаде да бесомучно исписује формуле. Потом позва такси и као суманут одјури у лабораторију.

Мелинда је сањала човечуљке, трговачке путнике са сталцима препуним дијаманата. Јурили су за њом, засипајући је рубинима и смарагдима, и све што су од ње тражили било је мало времена за разговор. Ипак, настављала је да бежи, чврсто држећи у наручју Харија Млађег. А онда се зачуше алармна звонца. Нису престајала да звоне и она прогунђа, усправи се у кревету и дохвати телефон.

– Драга! – глас Великог Харија је подрхтавао. – Успео сам! Још само неколико додатних штитника, плус вакуум. Бићемо богати!

– Дивно – одговори Мелинда мрзовољно. – Пробудио си бебу.

Хари Млађи горко је јецао на свом јастучићу. Била му је већ мука од силних разочарења. Чак и најповољнији прорачуни показивали су да ће му бити потребно деветнаест година да би постао господар света.

Читава вечност. Деветнаест година!

В. Б.

Илустровао: Горан Поповић

Са шаховских меридијана

ЗАБРАЊЕНО ПУШЕЊЕ

Светска шаховска федерација – ФИДЕ донела је на конгресу 1988. године, за време 28. шаховске олимпијаде у Солуну, одлуку која је већ названа историјском. Њоме је потеран дувански дим из шаховских сала!

Од 1. јануара 1990. године на свим шаховским такмичењима која се региструју код ФИДЕ забрањено је пушење. Без изузетка! То значи да поред публике и судија и учесници шаховских турнира и мечева за време одигравања шаховске партије не смеју да пуше. Ако прекрше то правило, казна је: прво опомена, а затим губитак те шаховске партије без игре (контумацијом).

У нашим шаховским клубовима такође нема пушења, забрањено је у затвореним просторијама. Ко жели да пуши мора да иде у посебну просторију за пушаче.

ПРОМОЦИЈА ДАМЕ, СТОП!

Први интернационални турнир у Бечу одигран је између 12 шахиста 1873. године и остао запамћен по једном необичном правилу. то је било

последње међународно такмичење на којем је шахистима било забрањено да имају на табли више од једне даме (краљице). то значи да пешак, који је дошао до изводног поља, није могао да се претвори у нову даму – ако се она стара још налазила на табли!

Овај турнир познат је по још једном рекорду. Будући првак света Вилхелм Штајниц постигао је на турниру серију од 16 узастопних победа. Он је са Блекберном поделио 1-2. место, али га је у мечу победио са 2:0 и тако освојио прву награду.

ПОСЛЕДЊИ НАГРАЂЕН

На великом међународном турниру у Карловим Варима 1923. године била је предвиђена награда за играча који постигне најмањи број ремија. Тиме су организатори желели да награде неког од познатих шахиста за изузетну борбеност. На крају турнира испоставило се да је та награда припала ником другом – до последњем на табели! Био је то велики мајстор Рудолф Шпилман који је 5 партија добио (између осталих тукао је и Аљехина, који је поделио 1-3. место са Богољубовом и Мароцијем), али је преостлаих 12 изгубио. Награђени Шпилман поделио је са Чајесом последње место.

ШЕФОВ СРЕЋАН ПУТ!

Холандски мајстор Јан те Колсте (1874–1936) био је велики љубитељ шаха, а у приватном животу нижи чиновник у пошти. Када је пошао на свој први турнир, записао је,

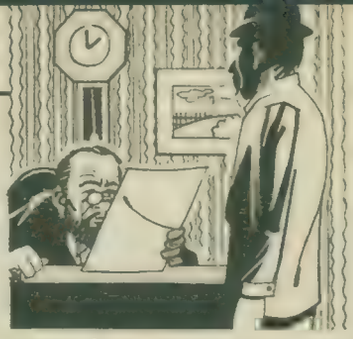

морао је шефу да упути писмену молбу и у њој наведе разлоге за одсуствовање с посла. Написао је да мора да посети болесну тетку.

Шеф је прочитао молбу и знајући за шаховске преокупације молиоца, рекао: „Надам се, господине Колсте, да ћете на турниру на који путујете имати више маште него у овој молби."

ШАХ ЗАВЕЗАНИХ ОЧИЈУ

Да шах може да се игра без гледања на таблу, познато је већ више векова. Неки мајстори шаха тако играју симултане утакмице, али да може да се одигра и цео турнир на којем оба играча играју наслепо, показао је сусрет у Женеви 1989. године.

Све је било као и на сваком другом турниру, сем што су учесницима турнира очи биле повезане марамом. Тако су гледаоци више гледали

шахисте него табле за којима су играли. Запажено је да је цео турнир, на којем је било шест учесника, протекао по свим шаховским правилима, није било немогућих потеза а само у једној партији дошло је до превида целе краљице!

На овом малом „слепом турниру" победила су три играча: Фиорамонти, Гобе и Ланденберке са по 3,5 поена.

Славко В. Домазет

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо већ готова решења сврстана по азбучном реду, а која треба да сместите у лик водоравно и усправно. Да бисмо вам отежали овај, иначе лак задатак, изоставили смо три црна поља која треба сами да уцртате. Уколико то све добро урадите, у првом усправном ступцу ћете добити име и презиме нашег рок-певача са слике.

АВИОМЕХАНИЧАРИ, АКТА, АЛТ, АНАТЕМА, АОР, АРТЕЛ, АСИМА, АСТАЛИЋ, АТОС, АЧА, АШ, БАСЕ, ББ, БОКОРИ, ВАЛЕТА, ВИЗА, ВРСТА, ГАТЕРИ, ДВЕ, ЕКА, ЕНДРЕ, ЖИМА, ИМОВИНА, ИРОКЕЗИ, ИШ, ЈИНАН, КОРИНТ, ЛА, ЛЕПАНТ, МАРАСКА, МИСТЕРИОЗНОСТ, ОБРЕНИЋ, ОВАЛНОСТ, ОРАЊЕ, ОХ, РАНАРКЕ, РАСКОП, САНАТОР, СНЕЖИНА, СТОКТОН, ТОА, ТОСТЕРИ, ЋИРА, УМ, УР, ЧОК.

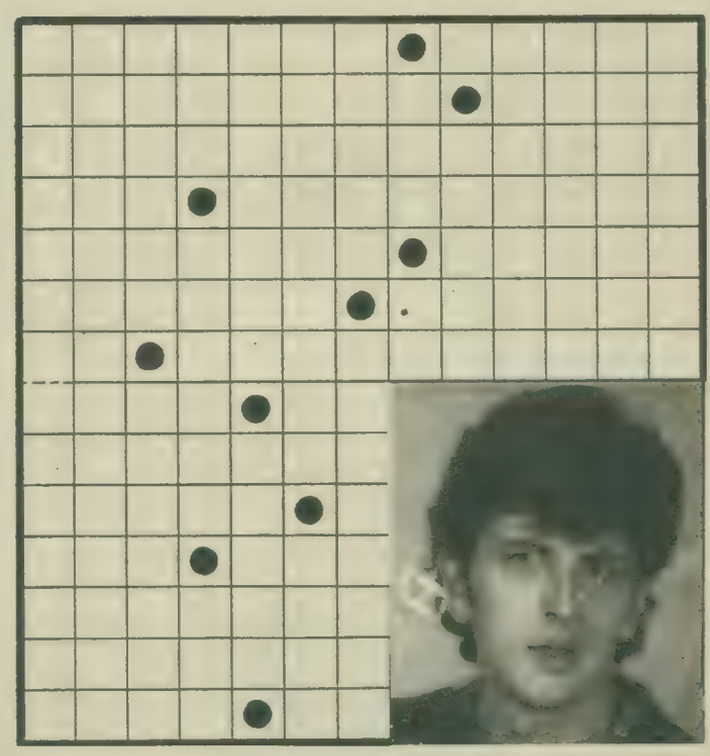

ДВА ИСТА ЦРТЕЖА

Од четири доња цртежа два су потпуно иста. Који су то цртежи?

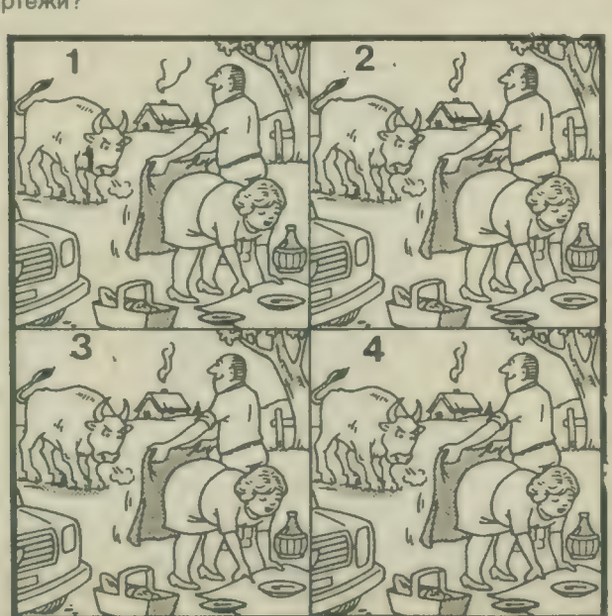

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ПАС ВРЕДАН 34 МИЛИЈАРДЕ

ДАРВИН, ЧЕПНИ ПОЛИЦАЈАЦ

Највећу количину дроге на мору у последњих десет година није открио ни немачки овчар, ни лабрадор, ни сетер, већ једна патуљаста пудлица!

Партнери на радном месту: Пошто је открио две тоне хашиша, Дарвин је постао права звезда. На фотографији поред свог господара полицајца Паскала Пистоша

Црна коврџава лопта устрчава бродским степеницама на палубу и почиње весело да лаје и скаче. На тај начин Дарвин поздравља посаду патролног брода царинарнице у француском граду Бресту, на обали Атлантика. Пудлица трчи од једног до другог морнара машући коврџавим репом, а они је поздрављају: „Здраво, Дарвине", „Где си, бувице?!!!"

Девет људи у чамцу плус један пас – то је посада брода „Авел Гваларн", спремна да исплови на отворено море и нови задатак:

Уловљен мрежом за – лептирове

Кад се Дарвин „запослио" на једном од два патролна чамца царинарнице у Бресту, био је то догађај! Иако се на копну пси већ дуже користе за откривање дроге, дотад их нико није употребио за контролу бродова на отворном мору. А управо тим путем наркотици најчешће и стижу до великих лука одакле се затим отпремају потрошачима. Први такав трагач био је Дарвин, патуљаста пудла рођена у јануару 1988.

– Бродски пас мора бити мали – каже његов власник Паскал Пистош, објашњава и зашто: – Јесте ли некад покушали да се успнете уз бродске лествице са лабрадором у рукама?

Данас, после трогодишњег искуства са Дарвином, пудле се све више траже као трагачи јер имају изванредан њух, готово исто толико развијен као код најцењенијих раса за овај посао: немачког овчара лабрадора, брака и сетера. За бродове му је мали раст посебна препорука јер је овде сваки центиметар простора драгоцен.

Али, на почетку је било много сумњи. Кад је расписан конкурс за цариника – водича пса, пријавио се једино Паскал Пистош, тада запослен у обалској стражи у Шербуру..

– Ја сам пре свега морнар – каже овај крупан човек црне коврџаве косе и густе браде – а што волим псе, то је моја ствар.

Никад храна: Дарвин може да нањуши дрогу и са десет метара раздаљине и тада весело јурне према њој јер зна да га чека награда – крпа од старих морнарских панталона око које се отима са својим газдом

И заиста је тако, нова дужност не спречава га да обавља све послове на броду. Паскал се ни по чему не разликује од осталих чланова посаде осим по малој живахној сенци која га прати у стопу.

Пре три године Паскал је отишао код одгајивача да сам изабере погодног пса. Одлучио се за једно од два штенета пудле и то оно које му је пошло у сусрет. Изгледа, није погрешио. А да би Дарвин постао прави морнар, почео је да га води са собом на посао.

– Првог дана пао је у воду – сећа се Паскал. – Пас у мору, викнуо је неко и сви смо потрчали да га спасемо. Извукли смо га мрежом за лептирове! Али, због ове незгоде није намрзнуо воду. Напротив, обожава да се купа и лети се до изнемоглости брчка на обали.

Није наркоман

Праву обуку започео је шест месеци касније у школи за псе трагаче за дрогом у Ла Рошелу. Ту је провео десет недеља у непрекидном раду (на крају је полагао и испит) и прошао основну дресуру (четири недеље), а затим трагање за дрогом. Да ли то значи да је мали пас морао и сам да постане наркоман, како су се годинама „обучавали" полицијски пси?

– Ни случајно – одлучно одбија Паскал. – Читава обука у школи коју је прошао Дарвин заснива се на игри, а основно је научити пса да препознаје мирис дроге играјући се. То се постиже тако што му се да да њуши пластичну тубу са хашишом, која се затим баци на травњак, а он трчи да је донесе – нешто што сваки пас воли. Кад упозна мирис, следи други део обуке. Туба се сакрије негде у колима, а пас се са водичем игра ко ће пре да је нађе. Постепено му се постављају све теже препреке, а он их једну по једну савлађује. За пса, међутим, све остаје игра. Дарвин нема појма да нешто ради.

Најпре је научио да тражи хашиш, а затим прешао и на такозване тешке дроге – кокаин и хероин – што је много теже јер им је мирис далеко слабији. На крају обуке пас је у стању да нањуши дрогу на десет метара, ако је „ветар повољан". Данас је Дарвин, који је после емисије на телевизији постао права звезда, у радно време и даље озбиљан радни пас кога не треба молити да пред новинарима покаже шта зна.

Прво заузима позу. Чучнуо је крај свога господара и нетремице гледа у његово лице нестрпљиво очекујући команду. Али, он је и задовољан – зна да ће се забављати. Кратко наређење „Тражи!" и Дарвин већ јури као стрела. Тело му трепери од узбуђења, њушка му је подигнута. Трчи, копа ноктима, скаче, завирује у сваки угао, бесомучно гребе, хвата зубима и онда најједном стаје миран као кип и гледа у правцу Паскала. Овај стиже, отвара контејнер и из њега извлачи тубу пуну хашиша.

Дарвин је пресрећан јер зна да га чека награда. То никад није храна већ један крај крпе од старих морнарских панталона: за њега нема веће радости него да се са господаром отима око ње.

– Није баш све тако једноставно – каже Паскал. – Морам строго да водим рачуна да не загризе у дрогу, јер ако би прогутао макар и најмању количину, то би за њега, који има само седам килограма, било врло опасно. На броду зато имам све што је потребно за хитну помоћ псу. Срећом, до сада му ниједном није затребала.

Плен тежак две тоне

Чим „Авел Гваларн" пристане уз неки брод, Дарвин креће у акцију. У ствари, најпре Паскал прелази на брод у прву контролу, а онда зове свог малог помоћника. Домаћини углавном не могу да се уздрже од смеха кад виде како се „опасан полицијски пас" котрља на својим ножицама. Јесте да Дарвин више личи на играчку, али је управо овај срчани пас у току своје кратке каријере успео да нађе највећу количину дроге на мору за последњих десет година!!

– Прошлог септембра „Авел Гваларн" је на пучини близу острва Уесан зауставио једну холандску једрилицу дугачку 15 метара – прича Паскал Пистош. – Ја нисам био на броду јер сам имао слободан дан, али је капетан Екобишом спровео једрилицу у луку ради детаљнијег претраживања. Дарвин се ниједног часа није двоумио: стао је крај великог пластичног поклопца лајући и покушавајући зубима да га отвори. У резервоару за гориво цариници су нашли две тоне хашиша. Кријумчари су веровали да ће мирис нафте заварати контролу, али Дарвину то није сметало. Један од њих није се уздржао и честитао му је.

Екипа цариника у Бресту била је пресрећна. После плена од две тоне који вреди 34,5 милијарди динара мала црна пудлица постала је права звезда у целој Француској. О њој је писало у новинама, стигла је и у телевизијски програм.

– Моја деца била су врло поносна на свог пса – каже Паскал. – У школи се само о њему причало. – Јер, кад није на послу, Дарвин живи као и сваки други пас код свога власника и са три дечака од 4, 6 и 9 година у кући заиста не може да се пожали да му је досадно. Ипак, он није обичан пас. Деца то знају и морају да се придржавају неких правила.

Патролни чамац „Авел Гваларн" друга је кућа мале црне пудле. Дарвин се на брод сасвим привикао, а посаду једноставно обара с ногу. – Добар је, интелигентан, храбар, весео. – Неуморни псић увек нађе партнера да се трка са њим или игра жмурке и то нам живот чини лепшим – каже машиниста Рајмон.

Једини разлог за свађу је – храна. Сваког часа неко би му нешто додао иза Паскалових леђа, а он се чврсто држи правила да Дарвин не сме да се угоји. Забранио му је да улази у трпезарију док посада једе, али кад он не види, дотуре му парче сира, меса, колача.

Прави Попај

Да је Дарвин користан на мору то је доказано, али – како је њему на води?

– Он је буквално луд за бродом – тврди његов власник. – Кад колима стигнемо на кеј, залаје чим га угледа, искаче и јури према њему. Никад није патио од морске болести, а кад се брод превише љуља, сакрије се у неки угао и одмара. Ноћу одспава неколико сати на тепиху поред мог лежаја. Све своје потребе обавља на палуби, а кад је море немирно, држим га на каишу да не одлети. Ако се деси да дуго останемо на мору (смена може да потраје од 48 до 72 сата), заморе га бука, кретање и подрхтавање брода. Међутим, чим искочи из помоћног чамца, одмах појури према првом дрвету.

Припремила:
В. Милићевић

ЈА ♥ ПТТ

11000 БЕОГРАДА
МАЛА ПОШТА
П. ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

Уређује: Вито Недељковић

Како црта – Багнал

Покушао сам да набавим књигу „Како црта Марвел", али нисам успео. Надам се да ћеш ми ти помоћи.

РАСТКО МАРКОВИЋ
Н. Београд

Књига „Како црта Марвел" већ дуже не може да се нађе у књижарама. Умес-

то ње у „Југословенској књизи" препоручили су нам „Цртање и сликање" аутора Брајана Багнаља. Цена јој је 618 динара.

Подеси експозицију

Да ли могу да снимам са ТВ-екрана без употребе блица, а да слика буде чиста?

САШКА
Приштина

Ако би блицем снимила слику са екрана телевизора, на фотографији би добила само екран без слике. Значи, треба да снимаш без блица с тим што експозицију мораш подесити на 30 или 60 делова секунде. Исто тако треба да употребиш осетљив филм од 27 ДИН-а и фотографија ће бити јасна.

Сликари и пацови

Нисам могла да верујем кад сам од друга у школи чула да се сликарске четкице израђују од длаке пацова.

Д. ПЛАВШИЋ
Карловац

Четкице за сликање праве се од длаке коња, свиње, јазавца, лисице, куне, од човечје косе, али најфиније су од бркова пацова. Данас се уместо длаке све више користе вештачка влакна.

Последњи Мохиканац

Прочитао сам књигу „Последњи Мохиканац" и још размишљам о њој, а највише о томе да ли Мохиканци још постоје.

ДРАГАН
Цетиње

Мохиканци, познато индијско племе, живели су у југоисточном делу државе Конектикат. Остало је забележено да је ово племе било веома мирољубиво још од првих сусрета са белцима. Постали су нарочито познати после чувеног романа Фенимора Купера „Последњи Мохиканац". Јунак овог романа Хитри Јелен гине као последњи изданак свог племена. Тако је у роману. Међутим, потомци овог племена и данас живе али су се измешали са белцима. Неки амерички листови објавили су 1930. године да је умро последњи прави Мохиканац Вилијем Дик. Живео је 96 година и индијанско име било му је Три Стреле. Записано је да је у младости учествовао у борбама против, такође познатог индијанског племена Ирокези.

Откуд „Човече, не љути се!"

Мало ко не зна за игру „Човече, не љути се!", али мислим да мало ко зна како је она настала.

О. КАРИШИК
Бугојно

Ову познату игру измислио је пре осамдесет година минхенски електричар Јозеф Фридрих Шмит да би забавио своју децу. На једној старој кутији за шешире нацртао је четири пута по четири кружића као старт и четири пута по четири кружића као циљ. Затим је циљ и старт повезао низом нових малих кругова, начинио шеснаест дрвених фигура и једну коцкицу и са својим синовима заиграо нову игру.

Дечаци су били одушевљени. Игра је названа „Човече, не љути се" зато што играчи у жару борбе често знају да баце таблу и фигуре.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: мараска, врста, овалност, Атос, мистериозност, чок, жима, акта, имовина, артел, лепант, бокори, ох, ла, Обренић, басе, ур, анатема, јинан, њ, ача, две, гатери, ирокези, ћира, аш.

ДВА ИСТА ЦРТЕЖА: 2 и 3 (1 – различит дим; 4 – различит фар на аутомобилу)

МАЛА ПОШТА И ЈОШ ШТОШТА

ЈОШ ЈЕ НА СВИМ КИОСЦИМА
На 120 страна
Специјално издање једне од најчитанијих рубрика „Политикиног Забавника"

- СВЕ најзанимљивије што сте нас икада питали
- СВЕ о хороскопским знацима
- СВЕ о љубави, медицини, спорту, кућним љубимцима
- СВЕ ваше најомиљеније звезде из света музике, филма и спорта, са адресама и телефонима
- СВЕ што сте од нас највише тражили – постери у боји МЕЛ ГИБСОН, ЏЕЈСОН ДОНОВАН, NEW KIDS ON THE BLOCK, РУЖ, МОНИКА СЕЛЕШ...

СВАКО КО НАЂЕ СВОЈЕ ИМЕ У ОВОМ ИЗДАЊУ ДОБИЈА ОД НАС СПЕЦИЈАЛАН ПОКЛОН

ДОБИТНИЦИ ПУТОВАЊА

ЗА ДВЕ ОСОБЕ КОЈИ СУ У ДЕВЕТОМ КОЛУ ПРОНАШЛИ СРЕЋКУ „АМЕРИКА"

СА НЕКОМ ОД ДОБИТНИХ ШИФАРА:

1. НЕБОЈША РАДОСАВЉЕВИЋ, 12. септембра 10А/20, НЕГОТИН, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
2. БРАНКО ЈЕВРЕМОВИЋ, Б. Стевановића 13, БЕОГРАД, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
3. РАТКО СПАСОЈЕВИЋ, Космајска 67, ЖАРКОВО, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
4. НИКОЛА АНДРИЋ, Јурија Гагарина 187, НОВИ БЕОГРАД, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
5. НЕВЕН БЛАГОЈЕВИЋ, Владимира Назора 24, БИОГРАД на мору, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
6. ЖИВОРАД СТЕПАНОВИЋ, 21. нова 5, КУМОДРАЖ, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
7. ДРАГИЦА ВУКОСЛАВЧЕВИЋ, Др Ивана Рибара 87, НОВИ БЕОГРАД, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
8. МИЛАН РАЈКОВИЋ, 17. нова 1а, ЗУЦЕ, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
9. ИВАНА КНЕЖИЋ, Љермонтова 6, БЕОГРАД, 9KKRF
   ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
10. ИВАН АРСИЋ, 35234 Сенски Рудник 9JTV5
    ТУРСКА, Ајвалик, 13 дана аутобусом
11. БРАНИСЛАВ АЛЕКСАНДРИЋ, Нехруова 79, НОВИ БЕОГРАД, 9JIR5
    ИТАЛИЈА, Римини, 13 дана аутобусом
12. ВОЈКАН КРАШЕВИЋ, Црнотравска 136, БАЊИЦА, 9JKA4
    КИПАР, Ајанала, 12 дана авионом
13. ХОДИ МИХАЉ, Спасоја Стејића 53, БЕЧЕЈ, 9JPM4
    ШПАНИЈА, Мајорка, 7 дана авионом
14. АЛИСА БЕШЕВИЋ, Војводе Степе 114/V, БЕОГРАД, 9JPA4
    ПОРТУГАЛИЈА, Албуфеира, 7 дана авионом
15. ЗОРАН ЈОВАНОВИЋ, Андрићев венац 8, БЕОГРАД, 9JB6
    БУДВА, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
16. ЉУБИЦА ПОПОВИЋ, Париске комуне 21, НОВИ БЕОГРАД, 9JP5
    ПЕТРОВАЦ, приватан смештај, I категорија, 12 дана, сопствени превоз
17. МИЛИЦА ВАСИЋ, 27. марта 79, БЕОГРАД, 9JZJ7
    ЗЛАТИБОР, хотел „Југопетрол", 7 дана, сопствени превоз
18. БРАНКА ПАТРНОГИЋ, Николе Спасића 2, БЕОГРАД, 9JZJ7
    ЗЛАТИБОР, хотел „Југопетрол", 7 дана, сопствени превоз
19. БРАТИСЛАВ ГАВРИЛОВИЋ, Љутице Богдана 2, БЕОГРАД, 9PT16
    ГРЧКА, Тасос, 16 дана аутобусом
20. СВЕТЛАНА ПОПОВИЋ, Незнаног јунака 10, БЕОГРАД, 9PT16
    ГРЧКА, Тасос, 16 дана аутобусом
21. ДУБРАВКА ВЕРБУНКИЋ, Светозара Марковића 77а, БЕОГРАД, 9PL16
    ГРЧКА, Лептокарија, 16 дана аутобусом
22. ДРАГАНА ЈОВАНОВИЋ, Нехруова 111, НОВИ БЕОГРАД, 9PK16
    ГРЧКА, Кавала, 16 дана аутобусом
23. МИЛАН ПРОШИЋ, Булевар АВНОЈ-а 12/5, НОВИ БЕОГРАД, 9DDD
    САД, Флорида, Walt Disney WORLD, 7 дана авионом
24. ЗОРАНА ГЛИГОРИЋ, Булевар револуције 292, БЕОГРАД, 9ZČ7
    ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
25. МАЈА БОШКОВИЋ, Јурија Гагарина 217, НОВИ БЕОГРАД, 9ZČ7
    ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
26. НИКОЛА КОЈИЋ, Бургерових 14/4, ЗЕМУН, 9ZČ7
    ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
27. ЕМИЛИЈА ЈЕЛИ ЈОНЧИЋ, Чубрина 8, БЕОГРАД, 9ZČ7
    ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
28. НИКОЛА АНДРИЈАНИЋ, Туристичка 28, МАТАРУШКА БАЊА, 9G12V
    МИНИ КОМПЈУТЕР
29. МИЛАН САВИЋ, Шафарикова бб, КРАГУЈЕВАЦ, 9G12V
    МИНИ КОМПЈУТЕР
30. МАРКО КОРДИЋ, Блатине 10а, СПЛИТ, 9G12V
    МИНИ КОМПЈУТЕР
31. ДЕЈАН ЖИВАНЧЕВИЋ, Устаничка 180, БЕОГРАД, 9G12V
    МИНИ КОМПЈУТЕР

Због великог броја имена, добитнике скејтборда не објављујемо.

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА „ИГРЕ ИЗНЕНАЂЕЊА" ДЕВЕТОГ КОЛА (КУПОН БРОЈ 9)

У присуству Комисије НИП „Политика" награде је извукао ДИЕГО ВАРАГИЋ, новинар у листу „Политикин Забавник"

Награде су добили:

1. ИВАНА ЛОЈПУР, 4. јули 9, ЗРЕЊАНИН – ГРЧКА, Крф, 8 дана авионом
2. ДАМИР АРИФОВИЋ, Благоја Симикића 40/I, БРЧКО – ТУНИС, Хамамет, 10 дана авионом
3. ЈЕЛЕНА С. ПЕТРОВИЋ, Космајског одреда 37, АРНАЈЕВО – ГРЧКА, Лептокарија, 16 дана аутобусом
4. ЈЕЛЕНА ВУЈАДИНОВИЋ, Трг Слободана Пенезића 37, ТИТОВО УЖИЦЕ – ГРЧКА, Кавала, 16 дана аутобусом

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2065

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 129,00 динара, тромесечна 387,00 динара, полугодишња 774,00 динара, годишња 1.548,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	139.–
СР НЕМАЧКА	DEM	237.–
ШВЕДСКА	SEK	852.–
ФРАНЦУСКА	FRF	807.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	202.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање ствари, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

КУВАЊЕ У ПРИРОДИ

ЦРТ. 1

НАД ВАТРОМ СУ ГВОЗДЕНЕ ШИПКЕ

Ако кампујете или имате двориште, можете напољу кувати на импровизованом огњишту.

ЦРТ. 2

Најпростији шпорет приказан је на црт. 1. Ископа се рупа у земљи, не сувише дубока, на њу се ставе гвоздене шипке, па се кува.

На црт. 2 је „шпорет" роштиљ направљен од наслаганог камена (може и од цигли). Направи се канал, а на једном његовом крају наслаже се оџак (тако ће добро да вуче џуг). На слободном крају канала ложи се ватра и ставља лонац или роштиљ. Канал треба да је узан да би лонац могао да стоји.

ЦРТ. 3

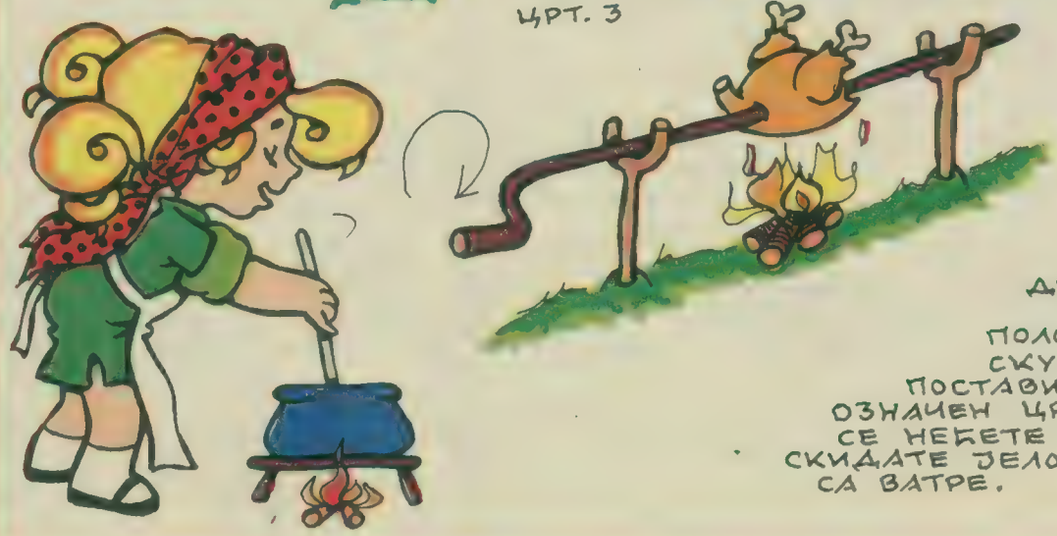

На црт. 3 приказана су два система за кување са отвореном ватром. Доња слика приказује класични ражањ, а горња систем који је практичан за кување. Док се јело кува, мотка која држи казанчиће је у нацртаном положају. Кад се јело скува, мотка се постави у положај означен цртицама. Тако се нећете опећи кад скидате јело са ватре.

Ирина Кутлак

Ђилота Л.С. 1991

РЕКЛИ СУ...

Где год има земље расту људи, било као цвеће или као коров

Џон Китс
енглески песник
(1795–1821)

Храброст је последица великог страха. Кад се много бојимо смрти, храбро пуштамо да нам одсеку ногу.

Фердинандо Галијани
италијански економиста
(1728–1787)

Домовина је као и породица; схватимо њену вредност тек кад је изгубимо.

Гистав Флобер
француски писац
(1821–1880)

Похвала је исто што и прекор за оне чија савест њу не прихвата

Мартин Тапер
енглески моралиста
(1810–1889)

Човек најјасније показује свој карактер онда када скреће пажњу на туђи.

Јохан Рихтер
немачки писац
(1763–1825)

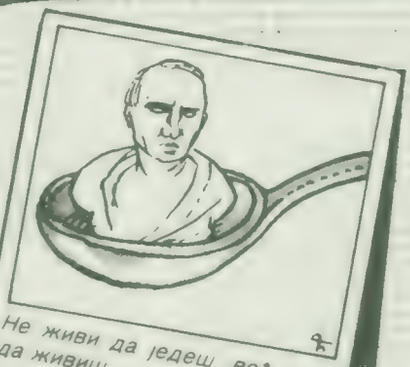

Не живи да једеш, већ једи да живиш

Цицерон
римски филозоф, државник и говорник
(106–43 пр н.е.)

За истину је потребно двоје; један да је изговара, а други да је слуша.

Хенри Торо
амерички песник и есејиста
(1817–1862)

Људе не вешају зато што су крали коње, већ зато да се коњи не краду.

Лорд Халифакс
енглески политичар
(1633–1695)

Дужности испуњавамо само онда кад чинимо више него што смо дужни да урадимо

Никола Томазео
италијански филозоф
(1802–1874)

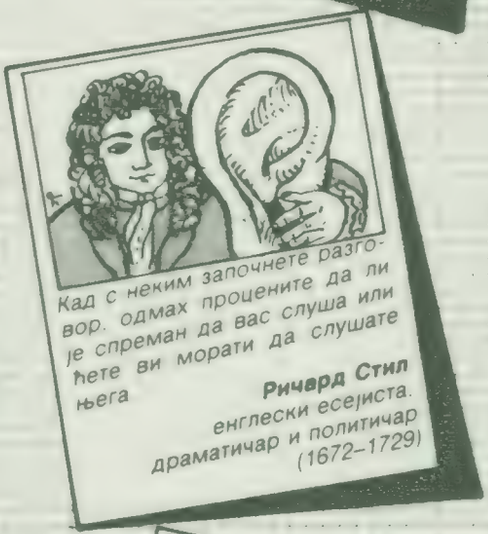

Кад с неким започнете разговор, одмах процените да ли је спреман да вас слуша или ћете ви морати да слушате њега

Ричард Стил
енглески есејиста, драматичар и политичар
(1672–1729)

Не говори зло о другима ако не знаш да ли је то што желиш да кажеш тачно. А ако већ знаш да је тачно, упитај се да ли то треба и да кажеш.

Јохан Каспар Лаватер
швајцарски писац
(1741–1801)

Ја уопште не схватам како неко може да завиди генију Ми који то нисмо унапред знамо да је то недостижно

Фридрих Енгелс
немачки социолог, филозоф и револуционар
(1820–1895)

Нема књиге у којој не може да се нађе нешто добро.

Мигел Сервантес
шпански романописац
(1547–1618)

Све постаје лепо кад се отклони сувишно.

Микеланђело
италијански сликар, вајар и песник
(1475–1564)

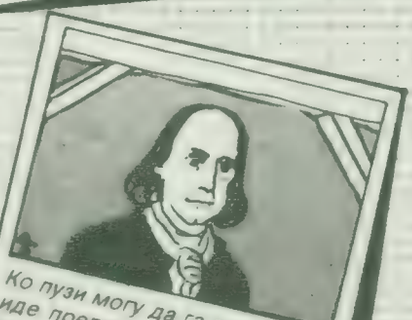

Ко пузи могу да га прегазе, ко иде превише уздигнуте главе може да удари главом о греду.

Бенјамин Франклин
амерички државник и филозоф
(1706–1790)

Доброчинство је врлина срца, а не руку.

Џозеф Едисон
енглески есејиста, песник и државник
(1672–1719)

Нема достојанства онај ко се не усуђује да похвали непријатеља.

Џон Драјден
енглески песник и драмски писац
(1631–1700)

Илустрово: Растко Ћирић

WALT DISNEY

МИКИ

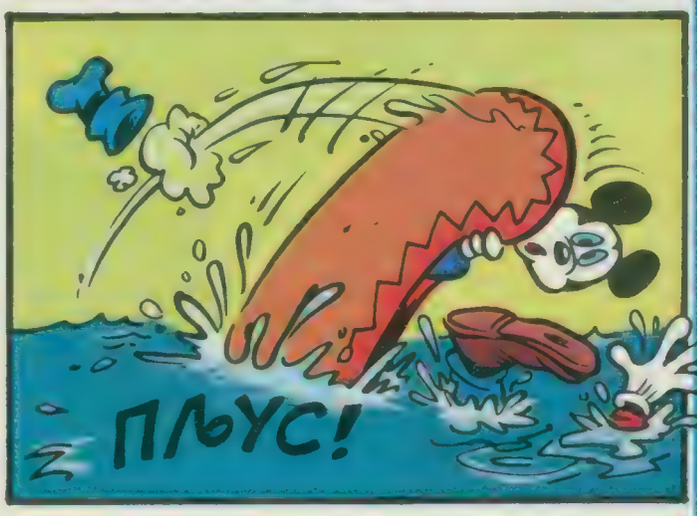

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

WANTED DEAD OR ALIVE

It's all the same, only the names
will change
Everyday it seems we're wasting
away
Another gamble, another deadline
we stand
I'd do it all again
Another day that's gone
I'm a cowboy, on a steel horse I
ride
I'm wanted dead or alive
Wanted dead or alive
Sometimes I wonder sometimes I
cry
Is it worth living if you're gonna
die
Or do you hide deep down inside
And does it matter at all
To you when you fall
I'm a cowboy, and I ride 'cause I
ride
I'm wanted dead or alive
Wanted dead or alive
I've been there, I've seen it all
I've been down, but I get back up
again
It's all the same, only the names
will change
I'm a cowboy, on a steel horse I
ride
I'm wanted dead or alive
Wanted dead or alive
I've been there, I've seen it all
I've been down, but I get back up
again
It's all the same, only the names
will change
I'm a cowboy, on a steel horse I
ride
I'm wanted dead or alive
Wanted dead or alive

ТРАЖИ СЕ ЖИВ ИЛИ МРТАВ

Све је исто, само ће се имена
промењати,
сваког дана гледа за нестајемо
Вољно сви се деле неби крв она
места
где су сва лица хладна,
само да се вратим кући
Ја сам каубој и јашем на металном
коњу,
тражен сам жив или мртав,
жив или мртав
Понекад славам, а понекад данима
не,
и људи које срећем увек се разбацају
Понекад знаш који је дан
по фрази из које лиџеш,
а време је такво да си потпуно сам и
само размишљаш
Ја сам каубој и јашем на металном
коњу,
тражен сам жив или мртав,
жив или мртав.
Ходам овим улицама са напуњеном
шестицом на леђима
свирам за сиђу, јер се можда нећу
вратити
Свуда сам био и још увек стојим
усправно
Видео сам хиљаде лица,
и све сам их преживео.
Ја сам каубој и јашем на металном
коњу,
тражен сам жив или мртав,
Ја сам каубој, ноћ је на мојој страни
тражен сам жив или мртав,
жив или мртав.

JON BON JOVI

JON BON JOVI

RAISE YOUR HANDS

You-you got a nasty reputation
We're in a sticky situation it's down to me and you
So tell me-is it true... they say there ain't nobody better
Well now that we're together
Show me what you can do
You're under the gun
Out on the run
Gonna set the night on fire
You're out on the run
Under the gun
And playin'to win
Raise your hands
When you want to let a feeling show
Raise your hands
From New York to Chicago
Raise your hands
From New Jersey to Tokyo
Raise your hands
I-I've been out on the front line
Where you'll go down if you waste time
They'll walk all over you
But I-I ain't here looking for surrender
I'll raise the flag if you'll defend her
It's up to you
You're under the gun
Out on the run
Gonna set the night on fire
You're out on the run
Under the gun
And playin'to win
Raise your hands
When you want to let a feeling show
Raise your hands
From New York to Chicago
Raise your hands
From New Jersey to Tokyo
Raise your hands

ПРЕДАЈ СЕ

Ти, ти си на лошем гласу,
У незгодној смо позицији – обоје пропадамо.
Па, реци ми – да ли је истина – Кажу да нема никог бољег.
Сада када смо заједно,
покажи ми шта можеш да урадиш.
Прети ти пиштољ,
док си у бекству.
Запалио бих ноћ,
напољу си у бекству.
Прети ти пиштољ,
и играш да би победио.
Предај се,
када зажелиш да све оставиш.
Предај се,
Када зажелиш да покажеш осећања.
Предај се,
од Њу Џерсија до Токија.
Предај се!
Ја – ја сам био у првим редовима,
Куда ћеш ти отићи ако прођердаш време?
Згазиће те!
Али ја, ја не тражим предају,
подићићу заставу, ако је одбраниш.
Од тебе зависи.

YOU GIVE LOVE A BAD NAME

An angel's smile is what you sell
You promise me heaven, then put me through hell
Chains of love got a hold on me
When passion's prison, you can't break free
You're a loaded gun
There's nowhere to run
No one can save me
The damage is done
Shot througt the heart
And you're to blame
You give love a bad name
I play my part and you play your game
You give love a bad name
You paint your smile on your lips
Blood red nails on your fingertips
A school boy's dream, you act so shy
Your very first kiss was your kiss goodbye

ЗА ТЕБЕ ЈЕ ЉУБАВ ПОГРДНА РЕЧ

Анђеоски осмех је оно што продајеш,
обећала си ми рај, а провела ме кроз пакао.
Окован ланцима љубави
када је страст затвор, не можеш се ослободити.
Ти си као запета пушка,
нема се где побећи,
нико ме не може спасити,
штета је већ учињена.
Погођен право у срце,
а ти си крива за то,
за тебе је љубав погрдна реч.
Играм своју улогу, а ти своју игру,
за тебе је љубав погрдна реч.
Црташ осмех на уснама,
Нокте бојиш крваво црвене
ти си сан сваког дечака, понашаш се тако стидљиво,
твој први пољубац је пољубац за збогом.

LET IT ROCK

The weekend comes to this town
Seven days too soon
For the ones who have to make up
What we break up of their rules
Well I saw Captain Kidd on Sunset
Tell his boys they's in command
While Chino danced a tango
With a broomstick in his hand
He said: It's alright (alright) if you have a good time
It's alright (alright) if you want to cross that line
To break on through the other side
let it rock, let it go
You can't stop a fire burning out of control
Let it rock, let it go
With the night you're on the loose
You got to let it rock
We go down to the Broadway
Where everybody goes
To get on their rockin' horse
And blast that radio
Well I saw Roxie on the table
Her girlfriend down below
They'll give it to the king of swing
Before it's time to go
They said: It's alright (alright) if you have a good time
It's alright (alright) if you want to cross that line
To break on through the other side
Let it rock, let it go
You can't stop a fire burning out of control
Let it rock, let it go
With the night you're on the loose
You got to let it rock

NEVER SAY GOODBYE

As i sit in this smokey room
The night about to end
I pass my time with strangers
But this bottle's only friend
Remember when we used to park
On Buler Street out in the dark
Remember when we lost the keys
And you lost more than that in my backseat
Remember when we used to talk
About busting out-we'd break their hearts
Together-forever
Never say goodbye, never say goodbye
You and me and my old friends
Hoping it would never end
Never say goodbye, never say goodbye
Holdin'on-we got to try
Holdin'on to never say goodbye
Remember days of skipping school
Racing cars and being cool
With a six pack and the radio
We didn't need no place to go
Remember at the prom that night
You and me we had a fight
But the band they played our favorite song
And held you in my arms so strong
We danced so close
We danced so slow
And I swore I'd never let you go
Together-forever
Never say goodbye
You and me and my old friends
Hoping it would never end
Never say goodbye, never say goodbye
Holdin'on-we got to try
Holdin'on to never say goodbye
I guess you'd say we used to talk
About busting out
We'd Break their hearts
Together-forever

НИКАДА НЕ РЕЦИ ЗБОГОМ

Док седим у задимљеној соби,
ноћ само што није нестала,
проводим време с непознатим људима
и ова флаша је мој једини пријатељ.
Сећам се да смо се обично паркирали
у улици Батлер, тамо у мраку
Сећам се како смо изгубили кључеве
а ти си изгубила нешто више од тога на мом задњем седишту
Сећам се како смо разговарали
о раскиду – треба да им сломимо срца.
Заједно – заувек
Никада не реци збогом, никада не реци збогом.
Ти и ја и моји стари ортаци,
надали се да никада неће доћи крај
Никада не реци збогом, никада не реци збогом
Не попуштај у томе да икада кажеш збогом.
Сећам се бежања из школе
јурњаве колима и доброг провода
Са пакетом од 6 конзерви и радиом,
нисмо имали потребу да идемо било куд.
Сећам се да смо се посвађали те ноћи
на матурској вечери,
али, бенд је свирао нашу омиљену ствар
и ја сам те чврсто држао у загрљају.
Играли смо тако близу једно другоме,
играли смо тако споро,
а ја сам се заклео, никада нећу дозволити да одеш.
Заједно – заувек.
Никада не реци збогом, никада не реци збогом.
Ти и ја и моји стари ортаци,
надали смо се да никада неће доћи крај.
Никада не реци збогом, никада не реци збогом.
Не попуштај – морамо да покушамо,
не попуштај у томе да никада кажеш збогом.
Мислим да би рекла да смо обично причали
о раскиду.
Сломили би им срца.
Заједно, заувек.

НЕКА СЕ ИГРА

Викенд је стигао у овај град
седам дана прерано
за оне који треба да поправе
оно што смо им покварили
Видео сам Капетана Кида на
Сансет булевару
како говори својим момцима да
су под његовом командом
Док је Чино играо танго
са пиштољем у руци.
Рекао је У реду је (у реду је)
ако се добро забављаш
У реду је (у реду је) ако желиш
да прећеш ову границу,
да продреш на другу страну
Нека се игра, нека иде,
не можеш зауставити ватру
која измиче контроли
Нека се игра, нека иде,
у ноћи губиш све
мораш да играш
Одосмо доле на Бродвеј
куда сви иду
да скочимо на њиховог металног коња
и разбијемо радио
Видео сам Рокси на столу
Њену девојку испод,
даће све краљу свинга
још пре фајронта
Рекла су: У реду је (у реду је)
ако се добро забављаш
У реду је (у реду је) ако желиш
да прећеш ову границу
да продреш на другу страну.
Нека се игра, нека иде!
Не можеш зауставити ватру
која измиче контроли.
Нека се игра, нека иде!
У ноћи губиш све
мораш да играш!

JON BON JOVI

LIVIN' ON A PRAYER

Once upon a time
Not so long ago
Tommy used to work on the docks
Union's been on strike
He's down on his luck... it's tough, so tough
Gina works the diner all day
Working for her man, she brings home her pay
For love for love
She says: We've got to hold on to what we've got
'Cause it doesn't make a difference
If we make it or not
We've got each other and that's a lot
For love-well give it a shot
We're half way there
Livin' on a prayer
Take my hand and we'll make it – I swear
Livin' on a prayer
Tommy got his six string in hock
Now he's holding in what he used
To make it talk-so tough, it's tough
Gina dreams of running away
When she cries in the night
Tommy whispers: Baby it's okay, someday
We've got to hold on to what we've got
'Cause it doesn't make difference
If we make it or not
We've got each other and that's a lot
For love-we'll give it a shot
We're half way there
Livin' on a prayer
We've got to hold on ready or not
You live for the fight when it's all that you've got
Take my hand and we'll make it-I swear
Livin' on a prayer

МОЛИТВА НАМ ЈЕ СВЕ

Некада давно,
не тако, давно,,
Томи је радио на доковима,
синдикат је штрајковао.
Напуштала га је срећа, тешко, је, тешко.
Ђина је радила као келнерица по цео дан
радећи за свог човека, доносила је све паре кући,
због љубави, све због љубави.
Рекла је: Треба да се држимо овог што имамо,
јер нема никакве разлике да ли ћемо успети или не.
Имамо једно друго и то нам је довољно.
Урадићемо све због љубави.
На пола смо пута,
молитва нам је све.
Узми ме за руку и успећемо – кунем се,
Молитва нам је све.
Томи је зарадио својих шест копчи на колену,
сада је тамо где је и био,
да учини нешто слично поново,
тешко је, тешко.
Ђина сања о томе да побегне
И док ноћу плаче,
Томи шапће: Мала, све је у реду, понекад.
Треба да се држимо оног што имамо,
јер нема никакве разлике
да ли ћемо успети или не.
Имамо једно друго и то је већ нешто.
Урадићемо то због љубави.
На пола смо пута,
Молитва нам је све,
узми ме за руку и успећемо – кунем се
молитва нам је све.
Треба да се држимо заједно без обзира да ли смо спремни,
човек живи због борбе ако је то једино што му преостаје.
Ми смо на пола пута,
молитва нам је све,
узми ме за руку и успећемо – кунем се,
молитва нам је све.

I'LL BE THERE FOR YOU

I guess this time you're really leaving
I heard your suitcase say goodbye
And as my broken heart lies bleeding
You say true love is suicide
You say you've cried a thousand rivers
And now you're swimming for the shore
You left me drowing in my tears
And you won't save me anymore
Now I'm praying to God you'll
Give me one more chance, girl
I'll be there for you
These five word I swear to you
When you breathe I want to
Be the air for you
I'll be there for you
I'd live and I'd die for you
Steal the sun from the sky for you
Words can't say what a love can do
I'll be there for you
I know you know we've
Had some good times
Now they have their own hiding place
I can promise you tomorrow
But I can't buy back yesterday
And Baby you know my hands are dirty
But I wanted to be your valentine
I'll be the water when you get thirsty
When you get drunk, I'll be the wine
And I wasn't ther when
You were happy
I wasn't there when you were down
I didn't mean to miss your birthday, baby
I wish I'd seen you blow those candles out
I'll be there for you
These five words I'd swear to you
When you breathe I want to be
The air for you
I'll be there for you
I'd live and I'd die for you
Steal the sun from the sky for you
Words can't say what a love can do
I'll be there for you

УВЕК БИЋУ ТУ

Претпостављам да овог пута заиста одлазиш,
чуо сам како твој кофер каже збогом,
и док ми срце крвари
кажеш да је права љубав самоубиство.
Кажеш да си исплакала потоке суза
и да сада пливаш ка обали.
Остављаш ме да се давим у сузама
и не желиш више да ме спашаваш.
Сада се молим Богу
да ми пружиш још једну прилику, девојко
Бићу увек ту,
заклињем се са ове три речи.
Желим да будем ваздух који удишеш.
Бићу увек ту
Живео бих и умро за тебе.
За тебе бих украо сунце с неба.
Нема речи за оно што љубав може да учини,
Бићу увек ту.
Знам да знаш
за наша боља времена,
али, она се сада негде крију,
могу да ти обећам будућност,
али не могу да се искупим за прошлост.
Бејби знаш да нисам светац,
али хоћу да будем твој изабраник.
Бићу вода кад ожедниш
и вино кад се опијеш.
Нисам био ту
кад си била срећна,
нисам био ту кад си била тужна,
нисам хтео да пропустим твој рођендан, бејби,
волео бих да сам видео како дуваш у свећице.
Бићу увек ту,
заклињем се с ове три речи.
Желим да будем ваздух који удишеш.
Бићу увек ту
Живео бих и умро за тебе.
За тебе бих украо сунце с неба.
Нема речи за оно што љубав може да учини,
Бићу увек ту.

BORN TO BE MY BABY

Rainy night and we worked all day
We both got jobs cause there's
Bills to pay
We got something they can't
Take away
Our love, our lives
Close the door, leave the cold outside
I don't need nothing when I'm by your side
We got something that'll never die
Our dreams, our pride
My heart beats like a drum (all night)
Flesh to flesh, one to one
And it's alright
And I'll never let go cause
There's something I know deep inside
You were born to be my baby
And baby, I was made to be
Your man
We got something to believe in
Even if we don't know
Where we stand
Only God would know the reasons
But bet he must have had
A plan
Cause you were born to be my baby
And baby, I was made to be
Your man
Light a candle, blow the world away
Table for two on a TV tray
It ain't fancy, baby that's okay
Our time, our way
So hold me close
Better hang on tight
Buckle up, baby, it's a bumpy ride
We're two kids hitching down
The road of life
Our world, our fight
If we stand side by side (all night)
There's chance we'll be live
In my heart till the day that
I die

РОЂЕНА СИ ДА МИ БУДЕШ ДЕВОЈКА

Кишовита је ноћ, а ми смо
радили читав дан.
Обоје смо запослени јер,
треба платити рачуне.
Ми имамо нешто што нам
нико не може одузети:
нашу љубав, наше животе.
Затвори врата, нека хладноћа
остане с друге стране.
Не треба ми ништа док сам с
тобом.
Ми имамо нешто што никада
неће нестати:
наше снове, наш понос.
Срце ми бије попут добоша
(целу ноћ),
тело уз тело, једно уз друго,
и све је у реду;
и никада нећу дозволити да
прође, јер
знам да постоји нешто дубоко
у нама.
Рођена си да ми будеш девојка,
и девојко, ја сам створен да бих
био твој.
Ми имамо нешто и у то
верујемо,
чак и када не знамо зашто је
све тако,
само Бог би знао разлоге,
али, кладим се да је смислио
план,
јер рођена си да ми будеш
девојка,
и девојко, ја сам створен
да бих био твој.
Упали свећу, заборави на цео
свет.
Сточић за ТВ постављен за
двоје,
није отмено, али је О.К...
Ово је наше време, наш начин.
Зато ме загрли
што јаче можеш,
вежи се, душо, јер пут је
нераван.
Ми смо деца која стопирају
на путу живота.
Ово је наш свет, наша борба.
Ако останемо једно поред
другог (сву ноћ),
постоји шанса да нешто
постигнемо (и то је у реду),
и знаћу да ћеш живети у мом
срцу
заувек.

LIVING IN SIN

I don't need no license
To sign on no line
And I don't need no preacher
To tell me you're mine
I don't need no diamonds
I don't need no new bride
I just need you, baby
To look me in the eye
I know they have a hard time
And your Daddy don't approve
But I don't need your Daddy
Telling us what we should do
Now there's milion questions
I could ask about our lives
But I only need one answer
To get me throught the night
So, I say
Baby, can you tell me
just where we fit in
I call it love
They call it living in sin
Is it you and me
Or just this world we live in
I say we're living on love
They say we're living in sin
Is it right for both our parents
Who fight it out most nights
Then pray for God's forgiveness
When they both turn out the lights
Or wear that ring of diamonds
When your heart is made of stone
You can talk but still say nothing
Your stay together but alone
Or is it right to hold you
And kiss your lips goodnight
They say the promise is forever
If you sing it on the dotted line
Baby, can you tell me
Just where we fit in
I call it love
They call it living in sin
Is it you and me or
Just this world we live in
I call it love
They call it living in sin
Living in sin
i don't know where to begin
I don't know where we fit in
Living in sin

ЖИВЕТИ У ГРЕХУ

Не треба ми никаква дозвола
да нешто предузмем,
и свештеник не мора да ми
каже
да си моја.
Не требају ми никакви
дијаманти,
не треба ми нова невеста
само си ми ти потребна драга
да ме погледаш право у очи.
Знам да им је живот био тежак
и да се твој тата не слаже,
али не треба он да ми каже
шта треба да радимо.
Сад, постоји толико много
питања
у вези са нашим животима,
али бих прегурао ноћ.
И зато кажем:
Драга, реци ми само
за шта смо спремни;
Ја то зовем љубављу,
а они то зову живети у греху.
Да ли смо ми у питању,
или свет у коме живимо?
Ја кажем да живимо од љубави,
а они кажу да живимо у греху.
Наши родитељи мисле да су у
праву,
ти који се свађају скоро сваку
ноћ,
и моле Бога за опроштај
када погасе светла
Да ли је боље да носиш онај
дијамантски прстен
онда када ти срце постане
камено,
да си способан да говориш, а
ништа да не кажеш,
да живиш са неким, а да си
ипак сам.
Или је боље кад те загрлим
и пољубим за лаку ноћ.
Они кажу да је обећање дато
заувек
онда када се потпишеш на
одређеном месту.
Драга, реци ми само
за шта смо спремни;
Ја то зовем љубављу,
а они то зову живети у греху.
Да ли смо ми у питању
или свет у коме живимо?
Ја кажем да живимо од љубави,
а они кажу да живимо у греху.
Не знам одакле да почнемо,
не знам како да се уклопимо
живећи у греху.

BLAZE OF GLORY

I wake up in the morning
And I raise my weary head
I've got an old coat for a pillow
And the earth was last night's bed
I don't know where I'm going
Only God knows where I've been
I'm devil on the run
A six gun lover
A candle in the wind
When you're brought into this world
They say you're born in sin
Well at least they gave me something
I didn't have to steal or have to win
Well they tell me that I'm wanted
Yeah I'm wanted man
I'm colt in your stable
I'm what Cains was to Abel
Mister catch me if you can
I'm going down in a blaze of glory
Take me now but know the truth
I'm going out in a blaze of glory
And Lord I never drew first
But i drew first blood
I'm no one's son
All me young gun
[illegible] my conscience
And I offer you my soul
You ask if I'll grow to be a wise man
Well I ask if I'll grow old
You ask me if I've known love
And what it's like to sing songs in the rain
Well I've seen love come, I've seen it shot down
I've seen it die in vain
Shot down in a blaze of glory..

СЈАЈ СЛАВЕ

Будим се ујутро
И подижем уморну главу
Јастук ми је стари капут
А земља кревет за протеклу ноћ
Не знам где ћу ићи
Сам Бог зна где сам био
Ја сам бегунац у бекству
Љубавник са пиштољем
Свећа на ветру
Када си стигао на овај свет
Рекоше да си рођен у греху
Макар нешто су ми дали што нисам морао да украдем
[illegible]
Рекоше су да ће страже
Ја, ја сам човек са потерница
Ја сам пастув у твојој штали
Ја сам Каин Авељу
Мистер, ухвати ме ако можеш
Пропадам у сјају славе
Узмите ме сада али знајте
Остављам у сећању
И господе, ништа нисам отегао први
Али, први сам пратио крв
Ја сам ничији син
Зови ме млади револвераш
Питаш за моју савест
А ја ти нудим своју душу
Питаш ме да ли ћу остарити
Питаш ме да ли сам
И како је то певати на киши
Видео сам љубав да долази
Видео сам је пропадати
Видео сам је пропадати у сјају славе

LOVE FOR SALE

ЉУБАВ НА ПРОДАЈУ

Јутрос сам се пробудио
И [illegible] ружа на кревету
Осећао сам се као [illegible]
Када сам ушао у собу
Пресекао сам [illegible]
У њему сам пронашао
Љубав на продају, љубав на продају
Питао сам се [illegible]
И шта се може [illegible]
Прочитао сам [illegible]
Са графичким цртежима
Без икаквог [illegible]
Љубав на продају, љубав на продају
Телефон је зазвонио,
тонуо сам низ,
неко ми је објаснио да ово чудно љубавно писмо
можда и није легално
али свакако не представља проблем
Само што нисам знао како
Знао сам [illegible] Коломбо са телевизије
Покушао сам да закажем састанак
Још не нисам [illegible]
надам се да ћу изаћи на крај
са [illegible]
Љубав на продају, љубав на продају
Заједно смо живели
3 године, 2 сата, 20 минута
Можда љубав вреди више
од 400 флаша пива када [illegible]
робној кући Сирс
Мислим да сам добро научио лекцију
Није било тешко да се схвати
моја бивша женска ме је везнула
Како сам могао да се сетим нечега
што је заборављено?
Љубав на продају, љубав на продају

MARTIKA

TOY SOLDIERS

Step by step
Heart to heart
Left right left
We all fall down
Like toy soldiers
It wasn't my intention to mislead you
It never should been this way
What can I say?
It's true. I did extend the invitation
I never knew how long you'd stay
When you heart temptation call
It's your heart that takes a fall
Won't you come out and play with me?
Step by step
Heart to heart
Left right left
We all fall down
Like toy soldiers
Bit by bit
Torn apart
We never win
But the battle wages on
For toy soldier
It's getting hard to wake up in the morning
My head is spinning constantly
How can it be?
How could I be so blind to this addiction?
If I don't stop the next one's gonna be me
Only emptiness remains
It replace all the pain
We never win

ОЛОВНИ ВОЈНИЦИ

Корак по корак
раме уз раме
лева десна лева
сви падамо,
као оловни војници
Нисам намеравала да те завеле
Није требало тако да буде,
Шта да кажем?
Тачно је, заиста сам те позвала,
иако нисам знала колико ћеш
друго остати
Када осетиш искушење
твоје срце се предаје
Хоћеш ли да изађеш и да се играш са мном?
Корак по корак
раме уз раме,
лева, десна, лева
сви падамо
као оловни војници
Комад по комад
растргнути,
никада не побеђујемо,
Али борба је надокнада
за оловне војнике
Тако је тешко пробудити се ујутро
У глави ми се стално врти
Како је то могуће?
Како сам могла да будем толико слепа
да не приметим ту везаност?
Ако не престанем, биће следећа ја сам
Само празнина остаје
уместо бола
Никада не побеђујемо!

I FEEL THE EARTH MOVE

ОСЕЋАМ КАКО СЕ ЗЕМЉА КРЕЋЕ

Осећам како се земља креће
под мојим ногама
Осећам како се небо руши
Осећам како срце почиње да ми лупа
Сваки пут када си ту
О драги када ти видим лице
Благо као месец мај
О драги не могу да поднесем
Када ме тако гледаш
Ох, драги када си крај мене
И нежно ме позовеш
Знам да не могу
обуздати своје емоције
Једноставно морам да те имам, драги
Да, осећам како се земља креће под мојим ногама
Осећам како се небо руши
Осећам како срце почиње да ми лупа
Сваки пут када си ту
Не могу да се контролишем
Чак ни дубоко у души
Час ми је хладно а час ми је посвуда врућe
Осећам како се земља креће
под мојим ногама

KYLIE MINOGUE

NEVER TOO LATE

Why can't you see
That I'am still mad
About you
Even though I've found out about you
I'll always stay forever true
And in my heart
I will forgive you
I've got so much love to give you
It's never too late
We've still got time
It's never too late
You can still be mine
It's never too late
To change your mind
Why can't you try
And be a man about it
And if you stop
And think about it
You just can't keep
Walking out on me
And even if it takes forever
Your love's better late than never
Though I try
I can never put you from my mind
You just creep right
Back inside
And there's no place
I can hide.

НИКАДА НИЈЕ КАСНО

Зар не видиш
да сам још увек луда за тобом
Иако сам сазнала све о теби
биће увек искрена
и у срцу ћу ти опростити
Имам толико пуно љубави
да ти пружим
Никада није касно
још увек имамо времена
никада није касно
још увек можеш да постанеш
мој
Никада није касно да се предомислиш
Зашто не покушаш
да то решиш мушки?
А ако застанеш
и размислиш
једноставно не можеш
да ме напустиш
Па чак ако зато треба вечност
Радије ми пружи љубав
икада него никада
Иако сам пробала
не могу да не мислим на тебе
Ти се шуњаш негде изнутра
и не постоји место
где бих могла да се сакријем

TEARS ON MY PILLOW

You don't remember me
But I remember You
'T was not so long ago
You broke my heart in two
Tears on my pillow
Pain in my heart
Caused by you
If we could start a new
I wouldn't hesitate
I'd gladly take you back
And tempt the hand of fate
Tears on my pillow
Pain in my heart
Caused by you
Love is not a gadget
Love is not a toy
When you find the one you love
She'll fill your heart with joy

СУЗЕ НА МОМ ЈАСТУКУ

Заборавно си ме
Али ја нисам тебе
Није било тако давно
Када си ми сломно срце
Сузе на мом јастуку
Бол у мом срцу
Све због тебе
Када бисмо кренули испочетка
Не бих оклевала
Радо бих те вратила
И прихватила руку судбине
Сузе на мом јастуку
Бол у мом срцу
Све због тебе
Љубав није средство
Љубав није играчка
Када нађеш своју љубав
Испуниће ти срце радошћу

HEART

ALL I WANNA DO IS MAKE LOVE TO YOU

It was a rainy night when he came into sight
Standing by the road, no umbrella, no coat
So I pulled up along side and I offered him a ride
He accepted with a smile so we drove for a while
I didn't ask him his name, this lonely boy in the rain
Fate tell me it's right, is this love at the first sight
Please, don't make it wrong, just stay for the night
All I wanna do is make love to you
Say you will, you want me too
All I wanna do is make love to you
I've got the lovin' arms to hold on to
So we found this hotel, it was a place I knew well
We made magic that night.
Oh he did everything right
He brought the women out of me, so many times, easily
And in the morning when he woke all I left him was a note
I told him „I am the flower you are the seed"
We walked in the garden, we planted a tree
Don't try to find me, please don't you dare
Just live in my memory, you'll always be there
All I wanna do is make love to you
One night of love was all we know
All I wanna do is make love to you
I've got lovin' arms to hold on to
Oh, we made love, love like strangers
All night long we made love
Then it happened one day, we came round the same way
You can imagine his surprise when he saw his own eyes
I said please, please understand
I'm in love with another man
And what he couldn't give me
Was the one little thing that you can
All I wanna do is make love to you
One night of love was all we know
All I wanna do is make love to you
Come on, say you will, you want me too
All night long

САМО ЖЕЛИМ ДА ВОДИМ ЉУБАВ СА ТОБОМ

Била је кишна ноћ када сам га угледала
Стајао је крај пута, без кишобрана, без мантила
Застала сам и понудила му вожњу
Са осмехом је прихватио и једно време смо се возили
Не упитах га за име, тог усамљеног момка на киши
Судбина ми рече да је у реду, љубав је то на први поглед
Молим те, не схвати ме погрешно, само остани са мном ове ноћи
Само желим да водим љубав са тобом
Реци да хоћеш да и ти мене желиш
Само желим да водим љубав са тобом
Имам руке љубавнице да те пригрле
И пронађосмо тај хотел, место које сам добро знала
Те ноћи је било нестварно.
Ох, све је чинио на прави начин
У мени је пробудио жену, пуно пута, тако лако
Ујутру, када је отишао оставила сам му само цедуљу
Рекла само „Ја сам цвет, ти си семе"
Ушли смо у врт и засадили дрво
Не покушавај да ме пронађеш, молим те, да се ниси усудио
Само живи у мом сећању, ту ћеш бити увек
Само желим да водим љубав са тобом
Имам руке љубавнице да те пригрле
Ох, водили смо љубав, љубав незнанаца
Читаву ноћ смо водили љубав
А онда, једног дана, догодило се, путеви су нам се срели
Замисли његово изненађење
Када је видео сопствене очи
Рекла сам: молим те, молим те схвати
Заљубљена сам у другог човека
А оно што он није могао да ми пружи била је једна мала
Ствар коју си ти могао
Само желим да водим љубав са тобом
Једна ноћ љубави је све што знамо
Само желим да водим љубав са тобом
Дођи, реци да хоћеш, да и ти мене желиш
Читаву ноћ

BRUCE WILLIS

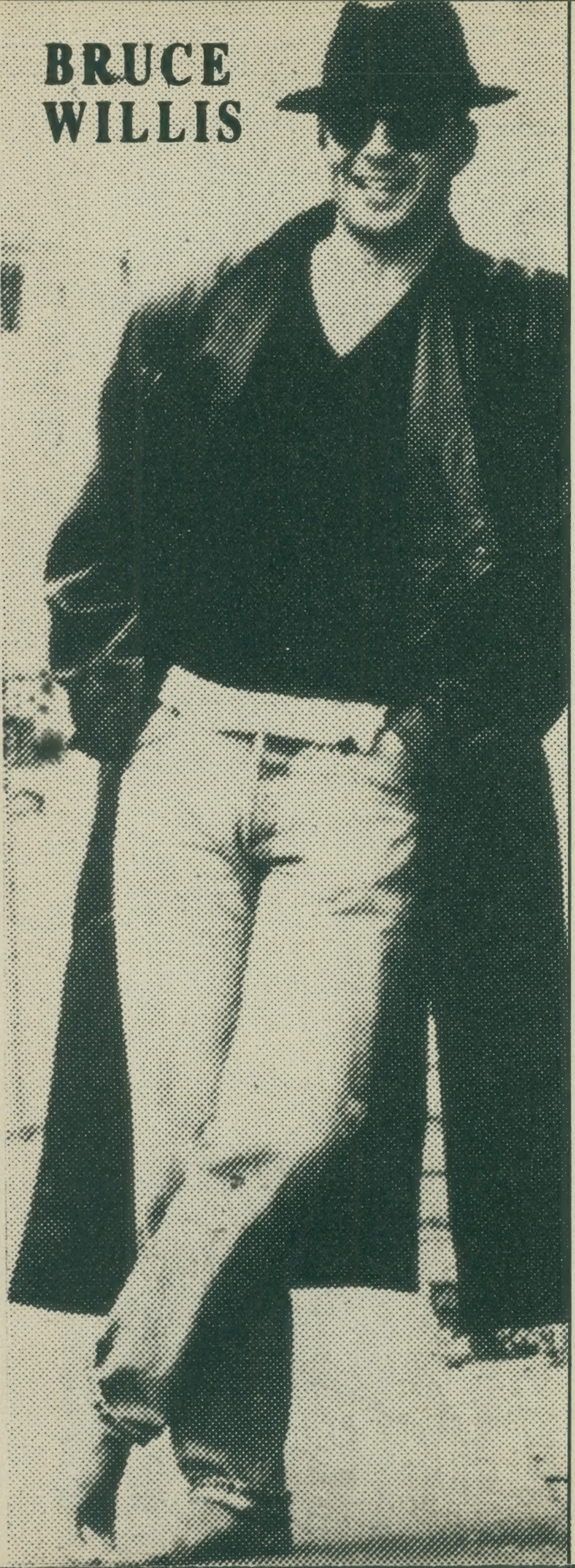

BLUES FOR MR. D

Standin' around
At a quarter to three
Searchin' for you
Ain't where you s' posed to be
Now I can't stop thinking
Now it used to be

And my heart keeps saying
You'll come back
But you're gone
Gone to Mr. D
Lost in my head

So my feet take me home
Walk down the hall
Never felt so alone
Baby please, please
Please came back to me
I swear I can change it

Not a trace
Ain't no place
Place for Mr. D
You see I can't stop thinking
How it used to be
I just stare in the mirror

Empty square
No one there
Only Mr. D.

БЛУЗ ЗА ГОСПОДИНА Д

Стојим ту
У 15 до 3
Тражим те
Не знам где би могла бити
И сад не могу да престанем да мислим
Како је некада било
Срце ми стално говори
Да ћеш се вратити
Али ти си отишла
Отишла са господином Д
Потпуно сам изгубљен
Па ме ноге саме воде кући
Шетам по улазу
Никада нисам био тако сам
Драга молим те, молим те
Молим те, врати ми се
Кунем ти се да ћу то изменити
Нема ни трага
Ни места
За господина Д
Видиш, не могу да престанем да мислим
Како је некада било
Само пиљим у огледало
Празан је рам
Тамо нема никог
Само господин Д.

SAVE THE LAST DANCE FOR ME

You can dance every dance
With the boy who gives You the eye,
Let him hold You tight.
You can smile every smile
For the man who held Your hand
'Neath the pale moonlight.
But don't forget who's taking You home
And in whose arms You're gonna be, (sleep, dream)
So darling, save the last dance for me.
Oh I know that the music's fine
Like sparkling wine,
Go and have Your fun.
Laugh and sing, but while we're apart
Don't give Your heart to anyone.
But don't forget...
Baby don't You know I love You so,
Can't You feel it when we touch?
I will never never let You go,
I love You oh so much.
You can dance, go and carry on
'Till the night is gone,
And it's time to go.
If he asks if You're all alone,
Can he take You home,
You must tell him no,
'Cause don't forget...

САЧУВАЈ ПОСЛЕДЊИ ПЛЕС ЗА МЕНЕ

Можеш да одиграш сваку игру
Са момком коме се допадаш
Можеш му дозволити да те чврсто загрли
Можеш узвратити осмехом на сваки осмех
Човека који те држи за руку на месечини
Али не заборави ко те прати кући
и у чијем ћеш загрљају бити (спавати, сањати)
И зато душо, сачувај последњи плес за мене.
О, знам да је музика чаробна, као пенушаво вино
Хајде, иди, забављај се, смеј се и певај
Али немој поклонити никоме своје срце
када нисмо заједно
Јер не заборави,
Душо, знаш ли колико те волим
Зар не осећаш то када се додирнемо?
Нећу те никада пустити од одеш
О, толико те волим
Само напред, иди играј све до зоре,
Ако те упита да ли си сама и може ли те отпратити до куће,
мораш га одбити
јер, не заборави...

PEP TALK

You tell me how hard
You think you're workin'
Say your nine-to-five done got you down
Grab yourself and come down to my place
We gonna show you how to fool around
It's alright, it's okay
You need a pep talk
I can't tell you how to run your life girl
All i know is life is passing by
Let's get goin' this ain't no rehearsal
Don't be scared to crack a little smile
You're alright, you're okay,
You need a pep talk
I wanna tell you something
Any day you waste you won't get back
I had to learn the hard way
But a little pep talk put me back on track
You got a good think, you don't even know it
All work, no play makes Jack a little blue
But if it don't kill you, it just makes you stronger
Let's take some time we'll concentrate on you
You're alright, you're okay
You need a pep talk

РЕЧИ ОХРАБРЕЊА

Кажеш ми да мислиш
Да тако напорно радиш
Кажеш да те посао од 9 до 5 убија
Сабери се и дођи до мене
Показаћу ти како се проводи
Све је у реду, све је у реду
Теби требају речи охрабрења
Не могу да ти кажем како да живиш девојко
Само знам да живот пролази
Само нек се одвија, то није никаква проба
Не плаши се, мало се насмеши
Са тобом је све у реду, са тобом је све ОК
Теби требају речи охрабрења
Рећи ћу ти нешто
Сваки дан који прођердаш, нећеш више надокнадити
Ја сам све морао да учим на тежи начин
Али ме неколико речи охрабрења враћају у живот
Имала си добру ствар, а ниси ни знала
Рад и само рад, само храбри опстају
А ако те то не убије, само ће те учинити јачом
Посветимо неко време само теби
Са тобом је све у реду, све је ОК
Требају ти речи охрабрења

TURN IT UP (A LITTLE LOUDER)

Done work
Hot night
Last thing that I needed was a fight
Summertime
I feel lose
I crak another bottle of cactus juice
The boys are cimin'over
And it's lookin' like they're ready to jam
I'm hopin' we don't have no trouble with
my neighbor Sam
Turn it up a little louder
Crank the speakers, grab a beer
Turn it up a little louder
We ain't got nothin' to fear
Turn it up a little louder,
Til the cops get here!
Midnight
Oh no!
The chickens just arrived -
we got a shaw
No fone
No food
We're tearin' down the ceilin'
for kindlin' wood
The Duke is in the kitchen
talkin' 'bout a
chick that he boned
Young William in the back room he
wondrin' why he's alone
Turn it up a little louder
Put the speakers by the door
Turn it up a little louder
Get some wimmens on the floor
Turn it up a little louder,
That's what your neighbors are for!
You said You don't like my style
The way I'm living is way too wild
It's only a party, you're welcome to come
What's the use living if you can't
have fun
Jumpin'up and down on the TV at
five a.m. The neighbors keep a knockin' the volume's
turned up way past ten
Big Johnny by the pool sippin' on
a hurricane
Carmine's in the backroom he foolin'with
the Cuban again
Turn it up little louder

ПУСТИТЕ ТО ГЛАСНИЈЕ

Посао је урађен
Ноћ је врућа
Уопште ми није била потребна туча
Летње доба
Изгубљен сам
Отварам још једну флашу сока од кактуса
Момци долазе код мене
И изгледа да су спремни за свирку
Надам се да нећемо имати невоља са
комшијом Семом
Пусти то гласније
Немамо чега да се бојимо
Пусти то гласније,
Све док пајкани не дођу
Поноћ
О не!
Цуре само што нису дошле, спремамо шоу
Нема телефона
Нема хране
Таваницу растурамо за потпалу
Војвода у кухињи прича о женској коју је смувао
Млади Вилијам у задњој соби пита се зашто је сам
Пусти то гласније
Стави звучнике крај врата
Пусти то гласније
Побацај женске по поду
Пусти то гласније,
Зато постоје комшије
Рекла си да ти се не допада мој стил
Начин на који живим је превише
дивљи
Ово је само журка и добродошла си
Чему живети ако нема забаве
Скачеш по телевизору
у пет ујутро
комшије лупају, музика трешти а одавно је прошло десет
Велики Џон крај базена срче ураган на сламку
У задњој соби Кармин се поново залуђује Кубанком
Пусти то мало гласније...

CAN'T LEAVE HER ALONE

Havin'a hard time gettin'my homework done
This algebra stuff suddenly ain't no fun
If x equals y
And y equals 2
Then why can't i be alone with you
'Cause I just can't stop thinkin' 'bout her
Just can't leave her alone
Can't leave her alone
That girl is so fine
Can't leave her alone
I'm dreamin' all day
Hoping that girl's gonna look my way
Tried to call her but her dad
Won't let her answer the phone
He said: „Who's this calling?"
And my throat got dry as a bone
J–J–Jimmy I said
He said: „Jimmy who?"
Look I don't want to be a bother to you
But I can't stop thinkin' 'bout her
Just can't stop leave her alone
Can't leave her alone
That girl is so fine
Oh she blows my mind
Can't leave her alone
You see I'm dreamin' all night
Wonderin' and wishin' that she just might
Call me
Talked to my doctor
Told him: „Doc, I can't concentrate"
He said he'd like to help me
But he thinks it might be too late
Bot now my heart's in a panic
My head's in a spin
I can't believe the condition I'm in
'Cause I can't stop thinkin' 'bout her
Just can't leave her alone
Can't leave her alone
That girl is so fine
Just can't leave her alone
I'm outta my mind
Can't leave her alone
I'm hopin' it's true
Can't leave her alone
Maybe that girl's thinkin' about me too!

Izvodi: Brus Vilis

НЕ МОГУ ДА ЈЕ ОСТАВИМ НАМИРУ

Тешко ми је да завршим
домаћи задатак
Одједном ова алгебра више
није занимљива
Ако је x једнако y
А y једнако 2
Зашто онда не могу да будем
насамо са тобом
Јер, не могу да престанем, да
мислим о њој
Једноставно не могу да је
оставим на миру
Ова девојка је тако добра
Потпуно сам откачио
По цео дан сањарим
Надајући се да она осећа исто
што и ја
Покушао сам да је назовем али
њен ћале
Јој не дозвољава да се јавља на
телефон
Он рече: „Ко је тражи?"
А грло ми се потпуно осушило
„Ц-Ц-Цими" – рекох
Он рече: „Који Цими?"
Пази, не желим да ти сметам
Али не могу да престанем да
мислим о њој
Једноставно, не могу да је
оставим на миру
Не могу да је оставим на миру
Ова девојка је тако добра
Завртела ми је мозак
Не могу да је оставим на миру
Видиш да сву ноћ сањарим
Надајући се и желећи да ће ме
можда
Назвати
Разговарао сам са доктором
Рекох му: „Доцо, несрећен сам"
Рече да би ми радо помогао
Али мисли да је можда
прекасно
Али сада ми је срце у паници
У глави ми се врти
Не могу да верујем да сам у
таквом стању
Јер не могу да престанем да
мислим о њој
Једноставно не могу да је
оставим на миру
Не могу да је оставим на миру
Ова девојка је тако добра
Не могу да је оставим на миру
Потпуно сам откачио
Надам се да је тачно
Не могу да је оставим на миру
Можда та девојка такође мисли
на мене!

CRAZY MIXED-UP WORLD

Well I'm a crazy mixed-up kid
And I love to dance like this
Well I love to rock an roll
Because it satisfy my soul
Well I love to jump and shout
And man it really knocks me out
Give me music wit a beat
And it knocks me off of my feat
I don't care what you heard
This is a crazy mixed-up world
A crazy mixed-up world
I'm in a crazy mixed-up world
When I loosen up down inside
The feets begin to fly
My heart goes bump, bump, bump
The music makes me jump, jump, jump
I can't control myself no more
The music got me on the floor
Well if I'm crazy ain't you heard
I'm in a crazy mixed-up world
I don't care what you heard
This is a crazy mixed-up world.

ЛУДИ, ЗБРКАНИ СВЕТ

Ја сам луди, збркани клинац
И волим да играм овако
Да, ја волим рокенрол
Јер то ми 'ради
Да, ја волим да скачем и вичем
И човече, то ме заиста излуђује
Пусти ми музику са правим ритмом
И то ће ме оборити с ногу
Баш ме брига шта си чула
Ово је луди, збркани свет
Ја сам у лудом, збрканом свету
Када потпуно откачим
Ноге почињу да ми лебде
Срце ми лупа бум, бум, бум
Музика тера да скачем, скачем, скачем
Не могу више да владам собом
Музика ме обара на под
Па, ако сам и луд, зар ниси чула
Налазим се у лудом, збрканом свету
Баш ме брига шта си чула
Ово је луди, збркани свет

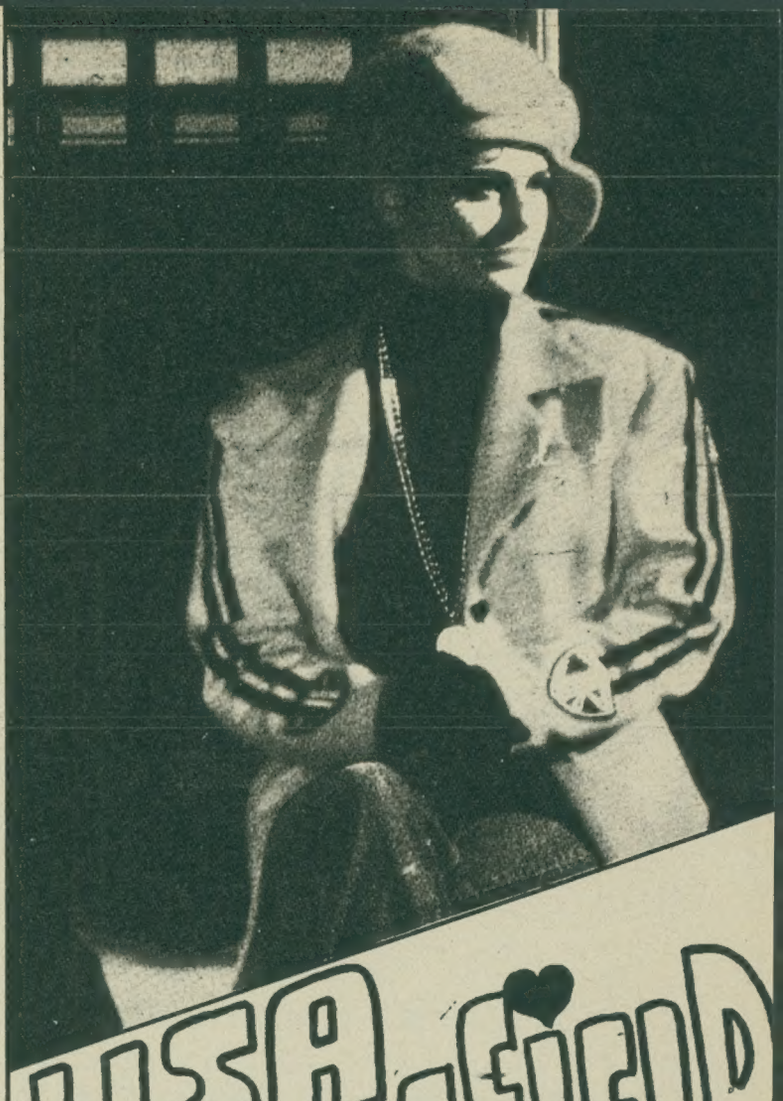

LISA STANSFIELD

THIS IS THE RIGHT TIME

This is the right time
to believe in love
Everyone knows if you don't
demand it shows
That you understand the light
Shining inside us
It's more than tonight
It's for ever more it's right
When there's someone
there to rely
To hold you close
You know it's all you
will ever need
Cause you're seeing love
and seing it clearly
There's no doubt about it
You just have to shout out
The is the right time
I can see it in your eyes
This is the right time
to believe in love
Everyone knows it's a
special thing
it's a love that will
never ever be wrong
Cause this love is strong
Well do you believe baby
Do you believe baby
Believe in love
This is the right time
to believe in love

Lisa Stansfield

ОВО ЈЕ ПРАВО ВРЕМЕ

Ово је право време
да верујеш у љубав
И зна се да ако то не порекнеш,
осећаш светло које сија у нама.
То није само за једну ноћ,
то је заувек, то је права ствар.
Када је ту неко на кога
можеш да се ослониш
ко те грли
знаш да је то све што ће ти
икада бити потребно
јер то је љубав
и ти то јасно видиш
не сумњај у то
треба само да узвикнеш
Ово је право време
видим то у твојим очима
ово је право време
да верујеш у љубав
Зна се да је то нешто посебно
само љубав никада неће погрешити
јер ова љубав је јака
Да ли верујеш драги,
да ли верујеш драги,
да ли верујеш у љубав?
Ово је право време да верујеш у љубав

Blood Money

Words and Music by
JON BON JOVI

Moderately slow

D♭ A♭ E♭7

mf

A♭ D♭ A♭

Hey Pat - ty Gar - rett, that's what I used to call you. They tell me you hap - pened, if you were the kill - er and I was the

D♭ A♭ D♭

want me but I hear they've got you. They made you a law - man with a badge made of he - ro. Would things be the same? Or would I have trad - ed your life for my

A♭ E♭7 A♭

sil - ver. They paid you some mon - ey to sell them my blood. But you own life? Would I have paid your debts in your place. *(Spoken) I don't*

A♭7 D♭ A♭

say This ain't a - bout me and this ain't a - bout you or the good and the bad
know But this ain't a - bout

E♭7 A♭ A♭7 D♭

times we've both been through. When the lines be - tween broth - ers and jus - tice have changed,

A♭ E♭7 1. A♭

you do what you've got to, 'cause you can't walk a - way. I won - der what would have

2. A♭ D♭ A♭

way. Blood mon - ey, that's what I call it, 'cause mon - ey for blood

E♭7 A♭ D♭

ain't no fair ex - change. Blood mon - ey bought and then sold

A♭ E♭7

you, but your con - science is all you can take to your

Fade to end

A♭ D♭ E♭7 A♭

grave.